

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Analýza ekonomiky Polska ve srovnání s Českou republikou

Martin HRUDKA

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martin Hrudka

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Hradec Králové

Název práce

Analýza ekonomiky Polska ve srovnání s Českou republikou

Název anglicky

The analysis of economy of Poland in comparison with the Czech Republic

---

Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je srovnání ekonomiky Polské republiky a České republiky v období let 2009 – 2019 za pomoci vybraných makroekonomických ukazatelů.

Vedlejším cílem je odpovědět na otázku: Proč dojíždějí obyvatelé Dolnoślaskiego wojewodztwa za prací do Královéhradeckého kraje?

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na 2 části – část teoretickou a část praktickou. V teoretické části bude provedena charakteristika základních makroekonomických pojmů s využitím citací z odborné ekonomické literatury a publikací.

V praktické části budou získané teoretické poznatky využity k provedení porovnání ekonomik obou států. Při porovnání bude využito makroekonomických ukazatelů jako HDP, HDP na obyvatele, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá mzda, inflace, státní dluh, export a import za období 2009 – 2019. Na základě analýzy zjištěných údajů bude provedena následná syntéza a vyhodnocení stavu ekonomik obou států.

Odpověď na položenou otázku bude získána porovnáním makroekonomických dat sousedících regionů – Dolnoślaskiego wojewodztwa a Královéhradeckého kraje za rok 2018. Zde budou použity ukazatele jako HDP na obyvatele, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá mzda, počet ekonomických subjektů.

Data budou získána z internetových zdrojů dostupná na stránkách WORLD DATA BANK, EUROSTAT, ČSÚ, GUS POLSKA, apod.

Zobrazení makroekonomických údajů bude provedeno v přehledných grafech.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

porovnání, ekonomika, Polsko, Česká republika, makroekonomická data, HDP, inflace, nezaměstnanost

---

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, J. – SEKERKA, B. – SEVEROVÁ, L. – STARÁ, D. Makroekonomie: makroekonomický přehled. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5.

BRČÁK, J. – SEKERKA, B. – STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

KUČEROVÁ, I. Střední Evropa : Komparace vývoje středoevropských států. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3067-0.

PAVELKA, T. – SOUKUP, J. – POŠTA, V. – NESET, P. Makroekonomie. Praha: Management Press, 2018. ISBN 978-80-7261-537-7.

SOUKUP, J. *Makroekonomie*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Roman Svoboda, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 29. 12. 2021

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza ekonomiky Polska ve srovnání s Českou republikou" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13.03.2022

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Romanu Svobodovi, Ph.D. za odborné vedení, poskytnutí cenných rad a za věcné připomínky, které mi pomohly při vypracování této bakalářské práce.

Analýza ekonomiky Polska ve srovnání s Českou republikou

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je „Analýza ekonomiky Polska ve srovnání s Českou republikou“ v období od roku 2009 do roku 2019. Hlavním cílem bakalářské práce je srovnání ekonomiky Polska a České republiky za využití makroekonomických údajů. Vedlejším cílem je s využitím makroekonomických dat z roku 2018 odpovědět na otázku: „Proč dojíždějí obyvatelé Dolnoślaskiego wojewodztwa za prací do Královéhradeckého kraje?“

Teoretická část práce je zaměřena na vysvětlení makroekonomických pojmů, jakými jsou hrubý domácí produkt, hrubý domácí produkt na obyvatele, inflace, nezaměstnanost, průměrná hrubá mzda, export, import a čistý export, státní a veřejný dluh, úroková míra.

Praktická část práce obsahuje charakteristiku České republiky a Polska, Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego wojewodztwa a je zaměřena na zanalyzování a porovnání ekonomik z hlediska makroekonomických ukazatelů. V závěru bakalářské práce je provedena rekapitulace praktické části včetně shrnutí výsledků a stanovení závěrů.

Klíčová slova: ekonomika, Polská republika, Česká republika, makroekonomická data, HDP, nezaměstnanost, inflace, export, import, veřejný dluh, průměrná hrubá mzda

The analysis of economy of Poland in comparison with the Czech Republic

Abstract

The topic of the bachelor thesis is „Analysis of economy of Poland in comparison with the Czech Republic“ in period from 2009 to 2019. The main goal of the bachelor thesis is to compare the economy of Poland and the Czech Republic using macroeconomic data. Using the macroeconomic data from 2018, the secondary goal is to answer to question: “Why do the inhabitants of the Lower Silesian Voivodeship commute to work in the Hradec Králové region? “

The theoretical part of the work is focused on explaining macroeconomic concepts such as gross domestic product, gross domestic product per capita, inflation, unemployment, average gross wage, export, import and net export, government and public debt, interest rate.

The practical part of the work contains the characteristics of the Czech Republic and Poland, the Hradec Králové region and the Lower Silesian Voivodeship and is focused on analysing and comparing economies in terms of macroeconomic indicators. At the end of the bachelor’s thesis is performed a recapitulation of the practical part including a summary of the results and determination of conclusions.

Keywords: economy, Republic of Poland, Czech Republic, macroeconomic data, GDP, unemployment, inflation, public debt, average gross wage

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	16
3.1 Hrubý domácí produkt (HDP)/ HDP na obyvatele	16
3.1.1 Výpočet HDP	18
3.1.2 Nominální a reálný HDP.....	19
3.1.3 Hrubý národní důchod (HND).....	19
3.2 Inflace.....	20
3.2.1 Měření inflace	20
3.2.2 Typy inflace	22
3.3 Nezaměstnanost.....	25
3.3.1 Míra nezaměstnanosti (u).....	26
3.3.2 Typy nezaměstnanosti.....	26
3.3.3 Zobrazení nezaměstnanosti v grafu trhu práce	27
3.4 Průměrná hrubá mzda nominální a reálná mzda	28
3.5 Export, Import a čistý export	29
3.5.1 Export (X)	30
3.5.2 Import (M)	31
3.5.3 Čistý export (NX)	31
3.6 Státní a veřejný dluh.....	32
3.6.1 Měření státního dluhu	33
3.6.2 Dopady veřejného dluhu	33
3.7 Měnová politika země a úroková míra.....	35
3.7.1 Nástroje měnové politiky.....	36
3.7.2 Úrok a úroková míra	37
4 Vlastní práce	38
4.1 Představení zemí	38
4.1.1 Česká republika.....	38
4.1.2 Polsko.....	38
4.2 Vývoj hrubého domácího produktu	39
4.2.1 Vývoj nominálního HDP České republiky	39
4.2.2 Vývoj nominálního HDP Polska.....	40
4.2.3 Vývoj HDP na obyvatele	42
4.3 Vývoj míry inflace	44

4.4	Vývoj nezaměstnanosti.....	48
4.5	Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy	50
4.6	Vývoj čistého exportu	54
4.7	Vývoj veřejného dluhu	58
4.8	Vývoj úrokových sazeb	60
4.9	Představení sousedících regionů	63
4.9.1	Královéhradecký kraj.....	63
4.9.2	Województwo dolnoślaskie	63
4.10	HDP a HDP/obyvatele v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018.....	64
4.11	Míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018.....	65
4.12	Průměrná hrubá měsíční mzda v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018.....	67
4.13	Počet registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018.....	68
5	Výsledky a diskuse	70
5.1	Porovnání České republiky a Polska.....	70
5.1.1	Hrubý domácí produkt	70
5.1.2	Míra inflace	71
5.1.3	Míra nezaměstnanosti	72
5.1.4	Průměrná hrubá mzda	72
5.1.5	Čistý export.....	73
5.1.6	Veřejný dluh.....	74
5.1.7	Úroková sazba.....	75
5.2	Porovnání Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego województwa	76
5.2.1	HDP, HDP na obyvatele	76
5.2.2	Míra nezaměstnanosti	77
5.2.3	Průměrná hrubá měsíční mzda.....	77
5.2.4	Registrované ekonomické subjekty	78
5.3	Zhodnocení.....	78
5.3.1	Porovnání ekonomiky České republiky a Polska.....	78
5.3.2	Získání odpovědi na položenou otázku: Proč dojíždějí obyvatelé Dolnoślaskiego województwa za prací do Královéhradeckého kraje?.....	80
6	Závěr.....	81
7	Seznam použitých zdrojů.....	84
7.1	Seznam literatury.....	84
7.2	Seznam internetových zdrojů	85

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Inlace tažená poptávkou	23
Obrázek č. 2 – Inlace tlačená nabídkou	24
Obrázek č. 3 – Graf trhu práce	28
Obrázek č. 4 – Schéma měnové politiky	36

Seznam grafů

Graf č. 1 Vývoj nominálního HDP ČR v období 2009-2019 (v milionech Kč)	39
Graf č. 2 Vývoj nominálního HDP Polska v období 2009-2019 (v milionech PZL)	41
Graf č. 4 Vývoj HDP na obyvatele v ČR a Polsku v období 2009-2019 (v PPS)	44
Graf č. 5 Vývoj míry inflace v ČR a Polsku v období 2009-2019 (v %)	46
Graf č. 6 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR a Polsku	
v období 2009-2019 (v %)	49
Graf č. 7 Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v ČR	
v období 2009-2019 (v Kč)	51
Graf č. 8 Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v Polsku	
v období 2009-2019 (v PZL)	52
Graf č. 9 Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v ČR a Polsku	
v období 2009-2019 (v EUR)	54
Graf č. 10 Vývoj čistého exportu zboží a služeb v ČR a Polsku	
v období 2009-2019 (v běžných cenách, v milionech EUR)	55
Graf č. 11 Vývoj čistého exportu zboží a služeb v ČR a Polsku	
v období 2009-2019 (v % HDP)	57
Graf č. 12 Vývoj veřejného dluhu k HDP v ČR a Polsku	
v období 2009-2019 (v %)	58
Graf č. 13 Vývoj 2T repo úrokové sazby v ČR a Polsku	
v období 2009-2019 (v %)	61
Graf č. 14 Výše HDP v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství	
v roce 2018 (v miliónech EUR)	64
Graf č. 15 Výše HDP na obyvatele v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském	
vojvodství v roce 2018 (v EUR)	65
Graf č. 16 Výše obecné míry nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji	
a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (v %)	66

Graf č. 17 Výše míry registrované nezaměstnanosti v Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (v %)	67
Graf č. 18 Výše průměrné hrubé mzdy v Královéhradeckém kraji, Dolnoslezském vojvodství a příhraničních polských okresech v roce 2018 (v EUR).....	68
Graf č. 19 Počet registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji ..... a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018.....	69
Graf č. 20 Počet registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji ..... a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (na 10 000 obyvatel)	69

Seznam použitých zkratk

CPI	Consumer's Price Index (Index spotřebitelských cen)
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní důchod
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development (Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj)
MF	Ministerstvo financí
MMF	Mezinárodní měnový fond
NBP	Narodowy Bank Polski (Polská národní banka)
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
PPI	Producer Price Index (Index cen výrobců)
PPP	Purchasing Power Parity (Parita kupních sil)
PPS	Purchasing power standard (Parita kupních standardů)
PR	Polská republika
SDR	Special Drawing Rights (Zvláštní práva čerpání)

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je analýza a následné srovnání dvou evropských ekonomik – ekonomiky Polska a České republiky. Tyto dvě sousedící země spojuje v novodobé historii podobný historický vývoj, a to jak z pohledu politického, tak i ekonomického.

Po 2. světové válce se obě země dostávají pod sovětskou nadvládu, k moci přicházejí komunisté, kteří se řídí pokyny plynoucími ze Sovětského svazu. V socialistických zemích, mezi něž oba uvedené státy v té době spadají, je národní hospodářství centrálně plánované, tržní mechanismus je ignorován a základním nástrojem hospodářské politiky se stává plán, většinou pětiletý. Centrální řízení ekonomiky ale postupem času vyžaduje státní monopolizaci a kartelizaci jednotlivých odvětví. Dochází k řízenému sdružování firem působících v konkrétních odvětvích a k jejich vertikálnímu propojení prostřednictvím řídicích orgánů – resortních ministerstev. Výsledkem je deformace ekonomického chování, kdy firmy nemohou rozhodovat o svém výrobním programu, ani o investicích, realizaci zisku, a ani o mzdovém vývoji. Mizí tak všechny základní ekonomické stimuly pro vyšší ekonomickou aktivitu a produktivita práce prudce zaostává za vývojem v zemích západní Evropy. Cenová tvorba podléhá také centralizaci, jsou stanoveny cenové stropy. Diferenciace cenotvorby se odvíjí podle hierarchie potřeb, ceny komodit, které mají uspokojovat základní a běžné potřeby jsou subvencovány. Deformace cen vede nutně k deformaci ekonomického chování a spotřebních zvyklostí. Řízení cen se promítá také do blokované inflace, národní hospodářství pocítuje inflační tlaky pouze jako vnější efekt zahraničního obchodu (Kučerová, 2015, s. 91-101).

Na konci osmdesátých let dochází v obou zemích ke změně politického režimu a vyvstává nutnost transformace včetně té ekonomické. Transformace je realizována pomocí jednotlivých reforem, které probíhají zejména v devadesátých letech. Důležitým strategickým cílem je přechod od centrálně plánované ekonomiky k moderně fungující tržní ekonomice, a to i s vědomím možnosti zvýšení inflace a nezaměstnanosti. Základním přístupem je deregulace a postupná liberalizace celé ekonomiky. Dochází ke změnám legislativy ve prospěch protržní podpory, ke zrušení státního monopolu v zahraničním obchodu, k zavedení vnitřní konvertibility (zabezpečení toho, aby firmy získaly přístup k devizovým prostředkům), ke změně struktury vlastnických vztahů (cestou privatizace),

k liberalizaci cenové tvorby, ke změně měnové a kurzové politiky, k vybudování bankovní soustavy pro soukromý sektor, k formulaci podmínek ochrany hospodářské soutěže, k reformám daňového systému, k budování do té doby neexistujícího kapitálového trhu atd. (Kučerová, 2015, s. 161-166).

Transformace je završena v obou zemích úspěšně, během relativně krátkého období deseti až patnácti let se mění charakter ekonomik i společnosti (Kučerová, 2015, s. 167).

V roce 2008 a letech následujících jsou mladé tržní ekonomiky obou zemí negativně ovlivněny velkou finanční krizí, která začala v roce 2007 ve Spojených státech amerických a postupně přerostla v krizi celosvětovou. O tom, jak se s krizí vyrovnalo Polsko a Česká republika pojednává tato bakalářská práce, ve které autor hodnotí ekonomický vývoj obou zemí v letech 2009–2019 a porovnává ekonomiky těchto dvou států.

Autor práce pochází z Náchodska, žije zde a pracuje více než 20 let u zdejší cizinecké policie. Téměř dennodenně potkává Poláky, kteří dojíždějí do České republiky za nákupy, za zábavou, na výlety, k lékaři i do zaměstnání. Češi cestují do Polské republiky také na nákupy, na výlety a za zábavou, ale za prací téměř nejezdí. Z tohoto důvodu si autor zvolil toto téma bakalářské práce, které rozšířil o makroekonomické porovnání sousedících regionů Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego województwa s cílem zjistit proč dojíždějí Poláci – obyvatelé Dolnoślaskiego województwa za prací do Královéhradeckého kraje.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je srovnání ekonomiky Polské republiky a České republiky v období let 2009–2019 za pomoci vybraných makroekonomických ukazatelů.

Vedlejším cílem je odpovědět na otázku: Proč dojíždějí obyvatelé Dolnoślaskiego wojewodztwa za prací do Královéhradeckého kraje?

2.2 Metodika

Bakalářská práce byla rozdělena na 2 části – část teoretickou a část praktickou. V teoretické části byla provedena charakteristika základních makroekonomických pojmů s využitím citací z odborné ekonomické literatury a publikací. V praktické části byly získané teoretické poznatky využity k provedení porovnání ekonomik obou států. Při porovnání bylo využito makroekonomických ukazatelů jako HDP, HDP na obyvatele, míra inflace, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá mzda, čistý export, veřejný dluh a úroková sazba za období 2009–2019. Na základě provedené analýzy za využití dostupných makroekonomických dat byla následně provedena syntéza, porovnání a vyhodnocení ekonomik obou států.

Odpověď na položenou otázku byla získána porovnáním makroekonomických dat sousedících regionů – Dolnoślaskiego wojewodztwa a Královéhradeckého kraje za rok 2018. Zde byly použity ukazatele jako HDP na obyvatele, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá mzda a počet ekonomických subjektů.

Data byla získána z internetových zdrojů dostupná na stránkách WORLD DATA BANK, EUROSTAT, ČSÚ, GUS, SWAID, ČNB a NBP. Zobrazení makroekonomických údajů bylo provedeno za pomoci přehledných grafů.

3 Teoretická východiska

Ekonomie se tradičně dělí na mikroekonomii a makroekonomii. Zatímco mikroekonomie se zabývá zkoumáním rozhodování jednotlivců a firem, makroekonomie sleduje chování ekonomiky jako celku. I přesto, že mezi mikroekonomií a makroekonomií existuje výše popsaná rozdílnost, jsou tyto dvě části ekonomické teorie navzájem silně provázané. Na jedné straně makroekonomie vychází z mikroekonomických základů, na straně druhé je chování jednotlivců a firem ovlivněno makroekonomickým prostředím, v jehož rámci probíhá jejich rozhodování (Soukup et al., 2018, s. 19).

Stav a vývoj ekonomiky daného státu je běžně hodnocen podle velkého množství definovaných a v praxi užívaných makroekonomických ukazatelů. Využití makroekonomických ukazatelů umožňuje provést i mezinárodní srovnání a zpracování hlubší makroekonomické analýzy (Brčák et al., 2018, s. 28).

Základní makroekonomické ukazatele lze rozdělit do čtyř skupin. Jde o ukazatele charakterizující (Soukup et al., 2018, s. 20):

- Velikost produkce vyrobené v ekonomice
- Pohyb cenové hladiny
- Situaci na trhu práce
- Vztah domácí ekonomiky k zahraničí

Makroekonomické ukazatele, s kterými bude v rámci této bakalářské práce pracováno, jsou v následujících odstavcích charakterizovány podrobněji.

3.1 Hrubý domácí produkt (HDP)/ HDP na obyvatele

Hrubý domácí produkt (HDP) náleží do skupiny makroekonomických ukazatelů charakterizujících velikost produkce vyrobené v ekonomice. HDP je jedním ze základních makroekonomických ukazatelů, který vypovídá o stavu národního hospodářství.

V absolutním vyjádření představuje velikost HDP ekonomickou sílu země (Jurečka, 2008, s. 60).

Brčák (2014, s. 14) k HDP uvádí: „*Hrubý domácí produkt (HDP, v angl. jazyce GDP – Gross Domestic Product) vyjadřuje hodnotu finální produkce vytvořené za určité časové období výrobními faktory, které působily na území státu.*“

Vedle ekonomiky oficiální ale existuje ještě ekonomika neoficiální neboli stínová. Za stínovou se označuje ta část ekonomiky, jejíž činnost je zatajována a vymyká se usměrňování a zdaňování ze strany státu. Stínová ekonomika představuje soubor nejrůznějších pololegálních a nelegálních hospodářských činností, které prolínají hospodářským životem každé země. Stínová ekonomika se dále dělí na šedou ekonomiku a černou ekonomiku. Do šedé ekonomiky se zařazují aktivity nelegální nebo na hranici legality a nelegality, konané, avšak produktivní činností, zatímco do černé ekonomiky se řadí vyloženě kriminální a společenský blahobyt snižující aktivity. Stínová ekonomika je problémem, který je velmi rozšířený a který do důsledků zatím nevyřešila žádná vláda. Stínové ekonomiky představují značnou část ekonomiky každé země, proto v posledních letech zesílila snaha započítávat šedou část stínové ekonomiky k tvorbě HDP odhadem. K této praxi přistoupil i Český statistický úřad (ČSÚ) a začal promítat odhad podílu tzv. statisticky nezachyceného růstu do údajů o HDP (Jurečka, 2008, s. 58).

V případě vzájemného srovnání ekonomik dvou a více států má větší vypovídací hodnotu **HDP přepočtený na jednoho obyvatele**. Tento ukazatel je měřítkem ekonomické úrovně země a často je také používán k vyjádření životní úrovně v dané zemi. Hodnotu HDP na 1 obyvatele lze získat jednoduchým výpočtem, kdy se vydělí hodnota HDP počtem obyvatel konkrétní země.

Jestliže srovnávané země používají rozdílnou měnu, je třeba při mezinárodním srovnání přepočítat HDP jednotlivých zemí na jednu společnou měnu. Pro tento přepočet se často využívá parita kupních sil (značena PPP), která eliminuje odlišnosti v cenových hladinách. PPP znamená, že jsou kupní síly jednotlivých zemí vyrovnané, tj. že si za danou částku při přepočtu paritou lze koupit stejný koš statků a služeb. V zemích Evropské unie se parita kupních sil využívá pro výpočet tzv. parity kupních standardů (značeno PPS). PPS je umělá měnová jednotka. Za jednu jednotku PPS lze teoreticky nakoupit shodné množství zboží a služeb v různých zemích EU. Jelikož se jednotlivé země liší i počtem obyvatel, přepočítává se HDP v PPS na jednoho obyvatele. Průměr EU je vzat jako základ rovný hodnotě 100 (Soukup et al., 2018, s. 25).

3.1.1 Výpočet HDP

Hodnotu HDP lze získat výpočtem za použití jedné ze tří metod:

a) Výrobní metoda

Za použití výrobní metody se HDP zjistí jako součet přidaných hodnot v jednotlivých hospodářských odvětvích, tj. v primárním (prvovýroba, tj. zemědělství, těžba nerostů atd.), sekundárním (zpracovatelská odvětví, zejména průmysl a stavebnictví) a terciálním sektoru (sektor služeb) ekonomiky. Sčítají se pouze hodnoty přidané, tedy na jednotlivých výrobních stupních nově vytvořené. Tím je zabráněno dvojímu započítávání tzv. meziproductů, jež by jinak úroveň dosaženého HDP zkreslovalo. Nakonec je ještě třeba k součtu přidaných hodnot připočíst znehodnocení kapitálu a nepřímé daně zmenšené o subvence (Soukup et al., 2010, s. 27).

b) Výdajová metoda

Při použití výdajové (spotřební) metody je HDP zjišťován jako součet spotřebních výdajů domácností C, hrubých investic firem I, vládních výdajů na nákup statků a služeb G a čistého exportu NX. Čistý export NX je rozdílem exportu X a importu M (Brčák et al., 2018, s. 33).

Vyjádřeno vzorcem:

$$HDP=C+I+G+NX \quad \text{aneb} \quad HDP=C+I+G+X-M$$

c) Důchodová metoda

Při použití důchodové (někdy zvané nákladové nebo příjmové) metody se sčítají důchody, které plynou majitelům výrobních faktorů, a to před jejich zdaněním. Jedná se o platy a mzdy, úroky získané domácnostmi a vládou, renty, důchody ze zaměstnání a zisky firem (zisky před zdaněním, a také před jejich rozdělením společníkům či akcionářům). Hodnotu čistého domácího důchodu lze získat součtem uvedených důchodů. Hrubý domácí důchod je součet čistého domácího důchodu a znehodnocení kapitálu (Soukup et al., 2010, s. 28).

K vzájemnému vztahu hrubého domácího důchodu a hrubého domácího produktu se Soukup (2010, s. 29) vyjadřuje takto:

„Hrubý domácí důchod a HDP nejsou shodné veličiny. Teprve pokud připočteme nepřímé daně a odečteme subvence od hrubého domácího důchodu, dostaneme hodnotu hrubého domácího produktu.“

Čistý domácí důchod = platy a mzdy + úroky získané domácnostmi a vládou + renty + důchody ze zaměstnání a zisky firem

Hrubý domácí důchod = čistý domácí důchod + znehodnocení kapitálu (odpisy)

HDP = hrubý domácí důchod + nepřímé daně – subvence

3.1.2 Nominální a reálný HDP

V závislosti na skutečnosti, s jakou cenou produktu je právě pracováno, se rozlišuje HDP nominální a HDP reálný. Je – li HDP definován v běžných (tržních) cenách – jedná se o **HDP nominální**. Velikost nominálního HDP závisí na změnách tržních cen a na objemech prodávaných statků a služeb. U **reálného HDP** není přihlíženo ke změnám cen, je počítáno s cenami stejnými (stálými), které platily v roce základním. Velikost reálného HDP se mění pouze v závislosti na objemu a struktuře vyrobených statků a služeb, ceny jsou konstantní (Brčák et al., 2014, s. 18-19).

3.1.3 Hrubý národní důchod (HND)

Mezi sledované makroekonomické ukazatele patří i hrubý národní důchod. HND zohledňuje saldo prvotních důchodů mezi rezidenty a nerezidenty – tzn., že zahrnuje zejména salda mez, platů a důchodů z vlastnictví (např. dividendy, úroky) mezi rezidenty a nerezidenty. V současné době je běžné, že rezidenti dané země pracují v zahraničí a také, že firmy se zahraničním vlastníkem produkují v jiné zemi. Hrubý národní důchod zachycuje výši důchodů rezidentů dané země. Jestliže se k HDP přičtou důchody rezidentů ze zahraničí a odečtou důchody nerezidentů dosažené v dané zemi, výsledkem bude výše hrubého národního důchodu (Soukup et al., 2018, s. 24).

3.2 Inflace

„Inflace je definována jako projev ekonomické nerovnováhy, jejíž vnějším znakem je růst cenové hladiny.“ (Brčák et al., 2018, s. 147)

Inflace představuje zdražování, které je patrné na zvyšující se ceně statků a služeb. Inflace současně vyvolává znehodnocení peněz. Je-li ale inflace mírná a předvídatelná, má i svá pozitiva a je spojena s hospodářským růstem (Brčák et al., 2018, s. 147).

Opakem inflace je deflace. Deflace je spojena se snižováním cenové hladiny. Mnohé podniky se v období deflace dostávají do ekonomických potíží, pro toto období je typický nárůst krachů, konkurzů. Subjekty nedostávají svým závazkům a zvyšuje se nezaměstnanost (Brčák et al., 2018, s. 147).

Zpomalení tempa růstu cenové hladiny se nazývá dezinflace, narůstání tempa zvyšování cenové hladiny se označuje jako akcelerující inflace (Soukup et al., 2010, s. 32).

3.2.1 Měření inflace

Je známo, že inflace je růst všeobecné cenové hladiny. Cenová hladina se zjišťuje třemi základními cenovými indexy (Pavelka, 2007, s. 135):

- Index spotřebitelských cen
- Index cen výrobců
- Deflátor hrubého domácího produktu

Index spotřebitelských cen (CPI)

Nejpoužívanější cenový index pro zjišťování inflace je index spotřebitelských cen (CPI). Každý měsíc se sledují ceny určitého koše statků a služeb. Tento koš obsahuje více než 700 položek rozdělených do 12 skupin. Postup pro zjišťování CPI je následující: nejprve se vydělí cena statku ve sledovaném období cenou tohoto statku v základním období a tento podíl se poté vynásobí vahou tohoto statku v celém spotřebním koši. Toto se provede u všech statků a služeb obsažených ve spotřebním koši a provede se jejich součet. Výsledkem je průměrná (všeobecná) cenová hladina ve sledovaném období (Pavelka, 2007, s. 136).

Index spotřebitelských cen ovšem vykazuje také řadu nedostatků, na které je třeba pamatovat při jeho užití a interpretaci výsledků analýz. Například CPI neodráží změnu kvality výrobků v průběhu času. Znamená to, že zvýšení ceny může být dáno zvýšením kvality. Při zvýšení cen některých druhů zboží dochází ke snižování spotřeby ze strany spotřebitelů a spotřebovává se zboží, které je relativně levnější. Index nezahrnuje změny spotřebovávaného množství. Ale i přes tyto nedostatky je index CPI považován za dobrý odhad změn spotřebitelských cen (Brčák et al., 2018, s. 150).

Index cen výrobců (PPI)

Index cen výrobců je také označován jako index velkoobchodních cen. Je konstruován obdobně jako index CPI s pevnými vahami danými strukturou tržeb. Měří ceny surovin, polotovarů i hotových výrobků jednotlivých odvětví (Brčák et al., 2018, s. 150).

Deflátor hrubého domácího produktu

Posledním ze tří zde uvedených cenových indexů je deflátor hrubého domácího produktu. V deflátoru HDP jsou zachyceny všechny statky a služby vyprodukované v dané ekonomice, žádný fixní koš vybraných výrobků zde neexistuje. Postup při zjišťování deflátoru je následující: nominální HDP se vydělí reálným HDP a tento podíl se vynásobí 100 (Pavelka, 2007, s. 138).

Míra inflace (π)

Pomocí uvedených cenových indexů se zjistí všeobecná cenová hladina. Inflace se často vyjadřuje jako míra inflace neboli procentní změna za nějaké časové období (Pavelka, 2007, s. 138).

Uvedeno ve vzorci: $\pi = (P_1 - P_0 / P_0) * 100$

K vyjádření inflace se využívá několik ukazatelů míry inflace. Konkrétní ukazatel se vybírá podle charakteru analýzy inflace:

„Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen vypoovídá o tom, o kolik procent se změnila průměrná cenová hladina za posledních 12 měsíců oproti 12 předchozím měsícům.“ (Brčák et al., 2018, s. 149)

„Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku vyjadřuje procentní změnu cenové hladiny ve vykazovaném měsíci daného roku oproti stejnému měsíci předchozího roku.“ (Brčák et al., 2018, s. 149)

„Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen k předchozímu měsíci podává informaci o tom, o kolik procent se změnila cenová hladina oproti předchozímu měsíci.“ (Brčák et al., 2018, s. 149)

3.2.2 Typy inflace

Podle číselné hodnoty míry inflace lze rozlišit inflaci na tři stupně při rozdělení podle kvantitativního hlediska a podle závažnosti (Soukup et al., 2010, s. 33):

a) **Mírná (plíživá) inflace** je obvykle spojena s jednocifernou hodnotou míry inflace. Tato inflace nepodlamuje důvěru subjektů v příslušnou měnu.

b) **Pádivá inflace** je charakteristická mírou inflace obvykle v řádu desítek procent. Je provázena ztrátou důvěry v měnu.

c) **Hyperinflace** odpovídá míře inflace tisíc a více procent ročně. Je doprovázena zhroucením měny, zpravidla následuje měnová reforma.

Inflaci je možno dělit na (Brčák et al., 2018, s. 151):

a) **inflaci zjevnou (neboli otevřenou)** – kdy je ekonomická nerovnováha spojena s růstem cenové hladiny

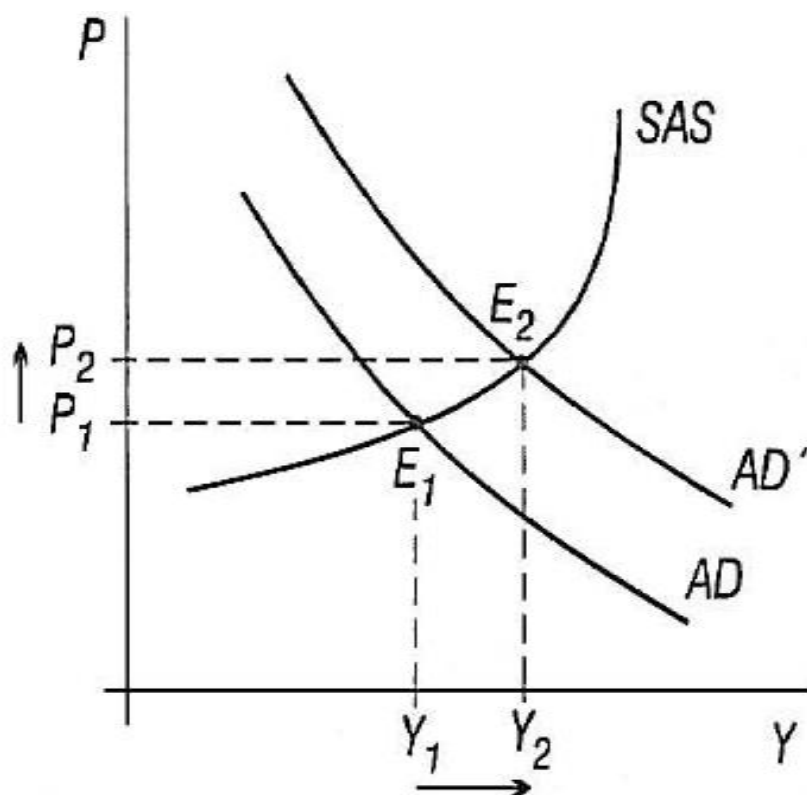
b) **inflaci potlačenou** – kdy státní orgány brzdí nebo dokonce zastaví růst cenové hladiny pomocí administrativních opatření

c) **inflaci skrytou** – Inflace je měřena na základě indexů vypočítaných pomocí údajů o změnách cen ve spotřebním koši, který ale nemusí odpovídat skutečné struktuře spotřeby domácností. Není zde zohledněna změna cen statků produkovaných stínovou ekonomikou. V této souvislosti se hovoří o inflaci skryté.

Z hlediska příčin (podle prvotních) impulzů lze inflaci dělit také na (Brčák et al., 2018, s. 152):

a) **Inflaci poptávkovou (taženou)**, která má prvotní zdroj na straně agregátní poptávky, konkrétně v jejím nadměrném růstu. Agregátní poptávka překračuje výrobní potenciál ekonomiky, růst produktu není dostatečný, nabídka je omezená a firmy zvyšují ceny.

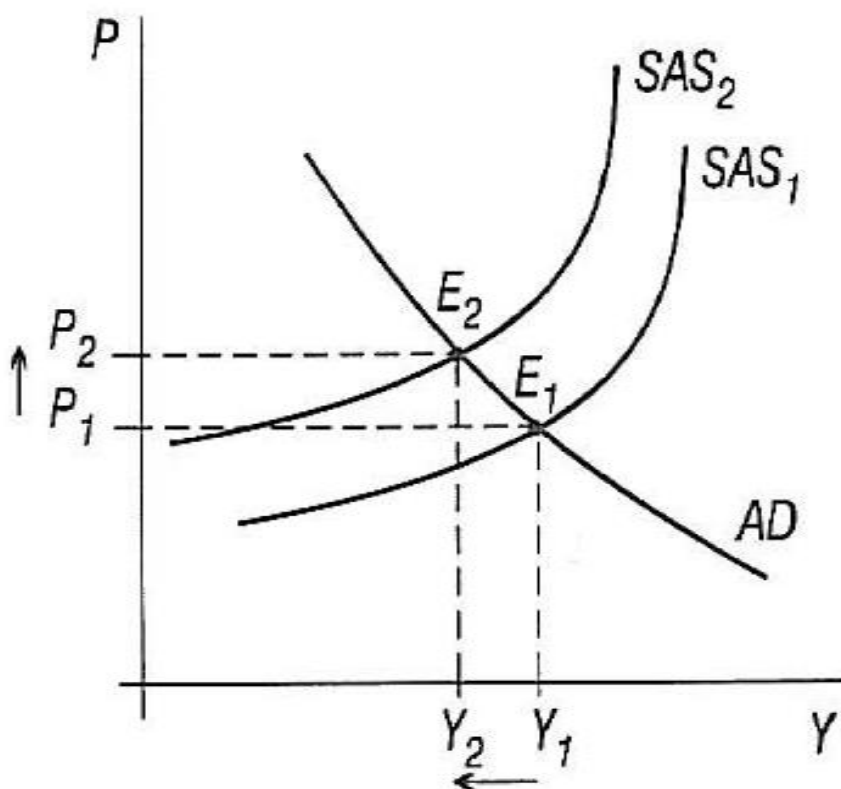
Na obrázku č. 1 je znázorněno zvýšení agregátní poptávky AD (křivka poptávky se přesunuje doprava nahoru na AD'), které vyvolává tlak na zvýšení nabídky. Pokud se ale agregátní nabídka nezvýší, dojde ke zvýšení cenové hladiny z P1 na úroveň P2.

Obrázek č. 1 – Inflace tažená poptávkou (EDU UHK, 2010)

b) **Inflaci nabídkovou (nákladovou neboli tlačenu náklady)**, která má prvotní zdroj na straně agregátní nabídky. Rostou ceny výrobních faktorů (např. v důsledku přírodních katastrof), firmám rostou náklady. Rostou nominální mzdy, ceny materiálů, energií a služeb se zvyšují. V praxi se většinou oba tyto typy kombinují.

Na obrázku č. 2 je znázorněno, jak pokles agregátní nabídky AS vyvolává zvýšení cenové hladiny. V případě, že vzrostou náklady firem a agregátní poptávka AD zůstane stejná, dojde k poklesu krátkodobé nabídky (křivka SAS1 se posune doleva nahoru na pozici SAS2) a tím dojde k poklesu reálného produktu z Y_1 na Y_2 a zároveň vzroste cenová hladina z P_1 na úroveň P_2 .

Obrázek č. 2 – Inflace tlačena nabídkou (EDU UHK, 2010)

Dalším typem inflace je **inflace setrvačná neboli očekávaná**. Jedná se o inflaci, s kterou je již dopředu počítáno. Domácnosti a firmy s určitou mírou inflace počítají a tato se zohledňuje při uvažování o výši úroků, mezd, cen výrobků a podobně (Brčák et al., 2018, s. 156).

3.3 Nezaměstnanost

Z pohledu ekonomie je obyvatelstvo rozděleno do dvou základních skupin (Pavelka, 2007, s. 116):

- První skupinou je ekonomicky aktivní obyvatelstvo nazývané též **pracovní síla**.
- Druhou skupinou je obyvatelstvo ekonomicky neaktivní.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se dále dělí na osoby zaměstnané a nezaměstnané.

Zaměstnaní jsou osoby starší 15 let mající placené zaměstnání nebo jsou zaměstnány ve vlastním podniku.

Nezaměstnaní jsou osoby starší 15 let, které musí splňovat tři následující podmínky:

- nejsou zaměstnané nebo sebezaměstnané
- hledají aktivně práci (přes úřad práce, sami nebo zprostředkovaně)
- jsou schopny nastoupit do práce nejpozději do 14 dnů

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo jsou osoby, které nespádají mezi osoby zaměstnané a nezaměstnané. Jedná se zejména o děti do 15 let, studenty, důchodce, osoby na rodičovské dovolené a podobně (Pavelka, 2007, s. 116-117).

K vyjádření nezaměstnanosti, resp. zaměstnanosti se využívá více ukazatelů. Kromě míry nezaměstnanosti je to také tzv. **míra (koeficient) pracovní participace (účasti) L_p** . Tento koeficient vyjadřuje poměr pracovních sil (ekonomicky aktivního obyvatelstva) L k počtu osob v produktivním věku F (například ve věku nad 15 let a pod 65 let) na určitém území k danému období (Brčák et al., 2018, s. 162).

Vyjádřeno ve vzorci: $L_p = (L/F) * 100$

Nezaměstnanost je také vykazována také jako **počet nezaměstnaných**. Pro srovnání má ale větší vypovídací schopnost obvykle **míra nezaměstnanosti**. A to i z hlediska regionu, věku, vzdělání, pohlaví, sektoru apod. (Brčák et al., 2018, s. 162).

3.3.1 Míra nezaměstnanosti (u)

„Míra nezaměstnanosti je procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva“. (Pavelka, 2007, s. 117)

Míra nezaměstnanosti u se počítá na daném území a k určitému období podle vzorce:

$$u = (U/E+U) * 100 = (U/L) * 100$$

a je měřena jako podíl nezaměstnaných osob U na pracovní síle L . Pracovní síla L je tvořena zaměstnanými osobami E a nezaměstnanými osobami U . V současné době je Českým statistickým úřadem vykazován podíl nezaměstnaných osob, které jsou vedeny na úřadech práce, na obyvatelstvu ve věku 15–64 let. Do roku 2012 ČSÚ zveřejňoval ukazatel míry registrované nezaměstnanosti, který se počítal jako podíl všech dosažitelných uchazečů o zaměstnání k ekonomicky aktivním osobám (Brčák et al., 2018, s. 161-162).

Doposud zde byla uváděna míra nezaměstnanosti, která se přesněji označuje jako obecná míra nezaměstnanosti. Vedle obecné míry nezaměstnanosti se používá i tzv. registrovaná míra nezaměstnanosti, která se zjišťuje za pomoci výše uvedeného vzorce na výpočet míry nezaměstnanosti s rozdílem, že je zde počítáno pouze s nezaměstnanými osobami registrovanými na úřadu práce. Registrovaná míra nezaměstnanosti není vhodná pro mezinárodní srovnání (Soukup et al., 2018, s. 36).

3.3.2 Typy nezaměstnanosti

Ekonomická teorie člení z hlediska příčiny nezaměstnanost na tři základní typy nezaměstnanosti (Pavelka, 2007, s. 119):

Frikční nezaměstnanost existuje z důvodu určitého času, který je nutný k vyhledání nového pracovního místa. Vzniká, když pracovník sám opustí své dosavadní zaměstnání a hledá si nové pracovní místo. Stejně tak je to v případě, když dostane zaměstnanec výpověď a opět mu nějaký čas trvá, než si najde nové místo. Když student ukončí studia a začne si hledat své první zaměstnání, je situace obdobná. Do frikční

nezaměstnanosti se řadí i nezaměstnanost sezónní, která je typická pro zemědělství nebo stavebnictví. Z důvodu neustálého pohybu v ekonomice znamená, že určitá frikční nezaměstnanost bude v ekonomie vždy existovat.

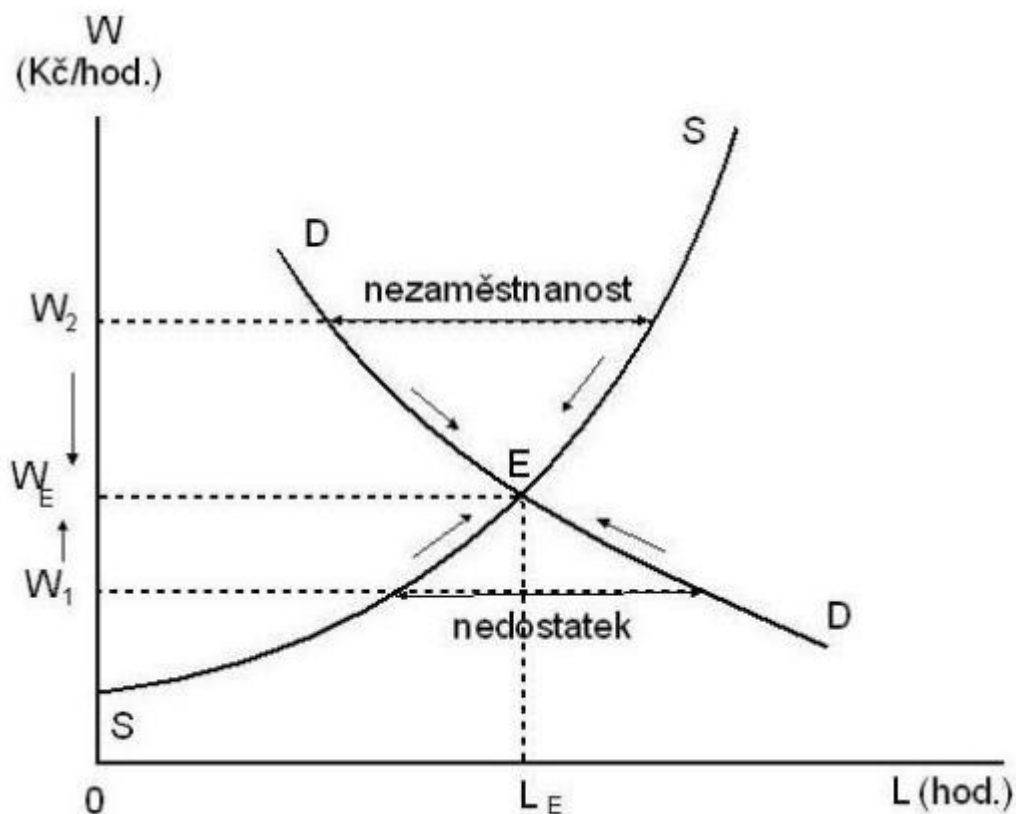
Strukturální nezaměstnanost vzniká z důvodu strukturálních změn v ekonomice. Některá odvětví v ekonomice expandují, v jiných odvětvích dochází k útlumu. To vede k situaci, že pracovníci zanikajícího odvětví mohou mít jinou kvalifikaci, než by bylo potřeba v odvětvích expandujících. Takový pracovník se stává strukturálně nezaměstnaný a je potřeba změnit jeho kvalifikaci, např. rekvalifikacemi. Strukturální nezaměstnanost tedy vzniká z důvodu kvalifikačního nebo místního nesouladu mezi poptávkou a nabídkou práce.

Cyklická nezaměstnanost je spojena s cyklickým vývojem ekonomiky – při recesi klesá hrubý domácí produkt a roste počet nezaměstnaných. Při expanzi hrubý domácí produkt roste a počet nezaměstnaných klesá. Na rozdíl od strukturální nezaměstnanosti, cyklická nezaměstnanost zasahuje všechny odvětví v ekonomice.

3.3.3 Zobrazení nezaměstnanosti v grafu trhu práce

Obrázek č. 3 znázorňuje situaci na trhu práce. Na vertikální ose je zobrazena reálná hodinová mzda v Kč (cena práce), na horizontální ose množství práce v hodinách. Reálnou hodinovou mzdou se rozumí průměrná reálná mzda, která je vypočítaná jako průměr za různé pracovní profese. Trh práce je zde charakterizován křivkou poptávky po práci D a křivkou nabídky práce S . Tržní poptávku představuje poptávka všech firem po práci v dané ekonomice. Tržní nabídku představuje nabídka práce všech lidí v dané ekonomice. V bodě E nastává rovnováha, kdy se poptávané množství práce rovná množství nabízené práce v dané ekonomice (hodnota L_E), mzda v tomto rovnovážném stavu se nazývá rovnovážnou mzdou (hodnota W_E). Trh práce je v nerovnováze, kdy je práce přebytek nebo nedostatek. Při mzdě na úrovni W_1 je na trhu práce nedostatek – firmy nenacházejí takové množství práce, jaké by chtěly zaměstnat. Konkurence mezi firmami vyhání cenu práce vzhůru, což vede lidi k zvyšování nabízeného množství práce a firmy ke snižování poptávaného množství práce. Růst ceny práce se zastaví, až mzda dosáhne úrovně W_E a trh

práce se nachází v rovnovážném stavu. Naopak **při mzdě W_2 vzniká na trhu práce přebytek, to znamená nezaměstnanost**. Konkurence mezi lidmi, kteří hledají práci, ale tlačí cenu práce dolů až na úroveň W_E , kde nezaměstnanost zmizí (EDU UHK, 2011).

Obrázek č. 3 – Graf trhu práce (EDU UHK, 2011)

3.4 Průměrná hrubá mzda nominální a reálná mzda

Hrubá mzda je mzda před snížením o pojistné (na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení), o zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a o další zákonné srážky a o srážky domluvené se zaměstnancem (ČSÚ, 2021a).

Průměrná hrubá měsíční mzda vyjadřuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd jsou zahrnuty základní mzdy a platy, příplatky a doplatky ke mzdě nebo platu, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly

v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě. Do mezd se nezahrnují náhrady mzdy nebo platu za dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény placené zaměstnavatelem (ČSÚ, 2021a).

Evidenční počet zaměstnanců obsahuje osoby v pracovním, služebním a členském poměru (kde součástí členství je pracovní vztah) k zaměstnavateli. Do údajů o počtu zaměstnanců a průměrných hrubých měsíčních mzdách se nezahrnují osoby vykonávající veřejnou funkci (poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev), soudci, ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené, učni, osoby pracující na základě dohody o práci vykonávané mimo pracovní poměr, zaměstnanci ekonomických subjektů statisticky nesledovaných (ČSÚ, 2021a).

„Průměrná hrubá měsíční mzda za celé národní hospodářství zahrnuje údaje za všechny zaměstnance. Je uvedena na přepočtené počty zaměstnanců, zohledňuje tak délku pracovních úvazků zaměstnanců.“ (ČSÚ, 2021a)

Průměr je ale ovlivněn extrémně nízkými a extrémně vysokými hodnotami. Proto se někdy uvádí medián, který představuje hodnotu mzdy zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení; to znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián. Na rozdíl od průměrné mzdy, která je vypočtena na základě podkladů z podnikového výkaznictví, je medián nutné odvozovat ze statisticko-matematického modelu na podkladě výběrového šetření, protože podnikové výkazy obsahují pouze agregované údaje za celý podnik nebo organizaci (ČSÚ, 2021a).

3.5 Export, Import a čistý export

Nejdůležitějším makroekonomickým indikátorem, který sumárně vyjadřuje transakce rezidentských subjektů země se zahraničím, je **platební bilance**. Platební bilance představuje (v zjednodušeném pojetí) účetní výkaz, který zachycuje transakce mezi devizovými tuzemci a devizovými cizozemci. Platební bilance se skládá z několika účtů. Z běžného účtu, kapitálového účtu, finančního účtu, změn rezerv a ze salda chyb a opomenutí (Soukup et al., 2010, s. 36).

Běžný účet zachycuje **export a import** zboží a služeb. Jejich rozdíl se nazývá výkonová bilance neboli **čistý export**. Běžný účet také zachycuje bilanci důchodů (výnosů) a bilanci transferů. **Kapitálový účet** zachycuje kapitálové transfery. Toky

kapitálu zobrazuje **finanční účet**. **Změna rezerv** vyjadřuje pokles nebo přírůstek devizových rezerv centrální banky. Mezi devizové rezervy se počítá zlato, držené devizy, SDR (zvláštní práva čerpání u Mezinárodního měnového fondu) a další položky. **Chyby a opomenutí** přihlížejí k rozdílu mezi souhrnnou změnou účtu běžného, kapitálového a finančního účtu a změnou rezerv. Tyto změny by se měly rovnat (teoreticky). Případné odchylky jsou vykázány na účtu Chyby a opomenutí (Soukup et al., 2010, s. 37).

3.5.1 Export (X)

Export označovaný též jako vývoz domácí země, se mění nezávisle na domácím důchodu. Jaké množství a co poptávají spotřebitelé v zahraničí, nezávisí na domácím důchodu, tedy na důchodu v zemi, ze které je vyváženo. Export je veličina nezávislá na domácím důchodu (Brčák et al., 2018, s. 69).

Exportní poptávku po doma vyrobeném zboží a domácích službách ovlivňuje celá řada faktorů. Jedná se o zahraniční důchod, poměr zahraniční cenové hladiny k cenové hladině domácí, nominální měnový kurz, vládní podpory či restriktce vývozu, preference spotřebitelů a další faktory. V případě, že se v zahraničí zvyšuje v období expanze důchod, stoupá zahraniční poptávka po zboží a službách domácí země. To znamená, že vývoz z domácí země roste při každé úrovni domácího důchodu. Taktéž platí, že v období recese, když dochází ke snižování zahraničního důchodu, dochází ke snižování vývozu z domácí země, a to při každé úrovni domácího důchodu (Mach, 2001, s. 92).

Při snížení domácí cenové hladiny vzhledem k zahraniční cenové hladině se stávají domácí služby a zboží levnějšími, a proto se vývoz domácí země zvyšuje. V opačném případě, kdy se zvyšuje domácí cenová hladina vzhledem k zahraniční cenové hladině, činí to domácí služby a zboží dražšími, vývoz domácí země se následkem toho snižuje. Růst nominálního měnového kurzu, při devalvaci domácí měny, zlevňuje domácí zboží a služby a následkem toho roste vývoz domácí země. Naopak při revalvaci domácí měny, vůči měně zahraniční, nominální měnový kurz klesá a následkem toho zdražuje domácí zboží a služby, a vývoz domácí země klesá (Mach, 2001, s. 92, 93).

3.5.2 Import (M)

Import označovaný též jako dovoz, závisí na tom, jaký mají důchod domácnosti země, do které je dováženo. Konkrétně se jedná o disponibilní důchod, tedy o důchod, se kterým mohou domácnosti libovolně nakládat. (Brčák et al., 2018, s. 69)

Dovoz zboží a služeb domácí země z ostatních zemí světa je kromě domácího důchodu závislý i na poměru cenové hladiny domácího zboží a služeb vůči zahraniční cenové hladině, na měnových kurzech, na obchodních omezeních (jako jsou například cla, dovozní přírážky a restriktce), spotřebitelských preferencích a podobně. V případě, že důchod domácí země roste, zvyšuje se poptávka po zahraničním zboží a službách a následně dovoz domácí země roste. V opačném případě, kdy domácí důchod klesá, poptávka po zahraničním zboží a službách se snižuje, dovoz domácí země klesá. Dovoz domácí země ovlivňuje také poměr cenových hladin domácích vůči zahraničním: Když se domácí cenová hladina vůči zahraniční cenové hladině zvyšuje, pak se domácí zboží a služby stávají dražšími pro domácí subjekty a dovoz domácí země roste. V opačném případě, kdy se domácí cenová hladina vůči zahraniční cenové hladině snižuje, pak se domácí zboží a služby stávají pro domácí subjekty levnějšími a dovoz domácí země klesá. Devalvace a revalvace ovlivňují dovoz domácí země také. V případě že dojde k devalvaci domácí měny ve vztahu k měně zahraniční, to znamená, že se měnový kurz zvýšil, dovážené zboží se stává dražší a dovoz klesá. V opačném případě, kdy dojde k revalvaci domácí měny ve vztahu k měně zahraniční, měnový kurz se snížil, dovážené zboží se stává levnější a dovoz domácí země se zvyšuje (Mach, 2001, s. 94).

3.5.3 Čistý export (NX)

Čistý export, který je označovaný jako čistý vývoz, se rovná vývozu zboží a služeb domácí země mínus dovoz zboží a služeb ze zahraničí. Ve vzorci uvedeno jako

$$NX = X - M.$$

Když je čistý vývoz kladný, bilance zboží a služeb vykazuje přebytek – to znamená, že domácí země prodává (vyváží) do zahraničí více než kupuje (dovází) z těchto zemí. Je-li čistý vývoz záporný, bilance zboží a služeb vykazuje schodek (deficit) – to znamená, že výdaje zahraničních subjektů na zboží a služby domácí země jsou menší než výdaje domácí země na zahraniční (dovážené) zboží a služby (Mach, 2001, s. 92).

Přebytkový čistý export vede k růstu zahraničních aktiv nebo k poklesu zahraničních závazků subjektů dané ekonomiky. Jedná se tedy o pokles netto zahraniční zadluženosti v širším pojetí, případně jde o zvýšení čisté věřitelské pozice (Helísek, 2002, s. 234).

Při deficitním čistém exportu dochází k růstu zahraničních závazků nebo k poklesu zahraničních aktiv subjektů dané ekonomiky, jde tedy o růst zahraniční zadluženosti v širším investičním pojetí, případně o pokles čisté věřitelské pozice (Helísek, 2002, s. 235).

Hodnotu čistého exportu je možno vyjádřit v absolutní výši (např. v mld. USD), ale pro mezinárodní srovnání je nutno použít relativní ukazatel, kterým je nejčastěji poměr čistého exportu k nominálnímu HDP (Helísek, 2002, s. 232).

3.6 Státní a veřejný dluh

Státní rozpočet je možno nazvat finančním plánem hospodaření státu. Státní rozpočet je tvořen příjmovou a výdajovou částí. Rozdíl mezi příjmy a výdaji se nazývá saldo rozpočtu. V případě, že jsou příjmy vyšší než výdaje, je rozpočet v přebytku. Jsou-li příjmy státního rozpočtu nižší než výdaje, je rozpočet schodkový neboli deficitní. V případě, kdy se příjmy rovnají výdajům, jedná se o tzv. vyrovnaný rozpočet. Vyrovnaného rozpočtu je v České republice dosahováno jen zřídka a je to prakticky pouze v případě plánovaného rozpočtu. V České republice byl v posledních letech státní rozpočet, až na nepříliš časté výjimky, deficitní (Brčák et al., 2018, s. 219).

Stát si na pokrytí deficitů půjčuje zejména na finančních trzích. Hromaděním deficitů státního rozpočtu vzniká nebo se prohlubuje státní dluh. Státní dluh je kryt výpůjčkami, a to zejména ve formě dluhopisů vydaných vládou, které mohou nakupovat domácí, ale i zahraniční subjekty. Podle tohoto je možno státní dluh rozlišovat na **dluh domácí (vnitřní)** a **dluh zahraniční (vnější)**. Domácí dluh tvoří státní pokladniční poukázky, státní střednědobé a dlouhodobé dluhopisy, další domácí instrumenty (například krátkodobé půjčky). Zahraniční dluh tvoří zahraniční emise dluhopisů, půjčky od Evropské investiční banky a směnky vydané k úhradě členství v IBRD (Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj). Státní dluh je také možno rozlišit podle obchodovatelnosti na finančních trzích na **obchodovatelný** a **neobchodovatelný** dluh. Obchodovatelný dluh tvoří státní

pokladniční poukázky, státní střednědobé a dlouhodobé dluhopisy, zahraniční emise, případně ostatní zdroje krytí. Neobchodovatelný dluh tvoří především bankovní úvěry od Evropské investiční banky a korunové směnky pro úhradu účasti u IBRD (Brčák et al., 2018, s. 226).

Při posuzování zadluženosti je třeba rozlišovat mezi dluhem státním a veřejným. **Státní dluh** je součástí dluhu veřejného a představuje celkové zadlužení vlády. V případě **veřejného dluhu** se jedná o celkové zadlužení vlády a nižších správních celků (krajů, obcí). Skládá se ze státního dluhu, dluhu mimorozpočtových fondů, místních rozpočtů a dluhů zdravotních pojišťoven. Veřejný dluh je ve své podstatě dluhem všech daňových poplatníků – občanů země (Brčák et al., 2018, s. 225).

3.6.1 Měření státního dluhu

Státní dluh je posuzován dvěma základními způsoby, na základě k němu vztažených ukazatelů (Brčák et al., 2018, s. 226):

Kritérium schodku vládního sektoru k hrubému domácímu produktu je poměr schodku vládního sektoru k HDP vyjádřeného v tržních cenách. Tento úhrnný schodek by neměl překročit hranici 3 %. Schodek vládního sektoru a HDP jsou vykazovány v metodice ESA 2010.

Kritérium hrubého veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu je poměr hrubého dluhu vládního sektoru v nominální hodnotě vyjádřený k HDP v tržních cenách. Tento poměr by neměl přesáhnout 60 %. Tento ukazatel je také vykazován dle metodiky ESA 2010.

Výše hrubého veřejného dluhu nižší než 60 % a deficit veřejného rozpočtu s hodnotou menší než 3 %, jsou jednou z podmínek pro přijetí společné evropské měny – Eura. (Brčák et al., 2018, s. 226)

3.6.2 Dopady veřejného dluhu

Výrazně deficitní rozpočet je problémem každé vlády. Kumulace deficitů státních rozpočtů je hlavní příčinou růstu veřejného dluhu. Vysokému deficitu se může vláda bránit dvěma způsoby: Omezit státní výdaje a zvýšit příjem do rozpočtu státu, především pomocí daní. (Brčák et al., 2018, s. 228)

Vláda si opatřuje finance na pokrytí svých nákladů mimo jiné i prodejem státních cenných papírů. Peníze získané z prodeje využije v běžném roce a splácení půjčky včetně úroků odloží na později (při dostatečně dlouhé době splatnosti). Pokud vláda použije zdroje získané půjčkami na spotřebu současné generace, sníží tím blahobyt budoucím generacím, které budou muset veřejný dluh splácet, aniž by obdržely jakoukoliv protihodnotu. Z toho plyne, že skutečné dluhové břemeno vytvářejí spotřební výdaje, jelikož nepřinášejí žádné budoucí výnosy. Použijí-li se ale získané prostředky na investice, výnosy z investic přinesou vládě dodatečné zdroje, z nichž bude vláda splácet dluh včetně úroků. Příkladem takové investice může být postavení nové dálnice a výnos v podobě dálničního mýta. Užitek z takové investice pak bude mít jak generace současná, tak i budoucí (Soukup et al., 2018, s. 477-478).

K dispozici jsou tři možnosti, které může vláda uplatnit, aby snížila tempo růstu veřejného dluhu nebo aby omezila jeho výši (Soukup et al., 2018, s. 481):

- Pomocí rozpočtových přebytků vláda zpomalí tempo růstu veřejného dluhu. Dosáhne jich zvýšením daní nebo snížením vládních nákupů a transferů.

- Monetizace veřejného dluhu. Centrální banka nakoupí státní cenné papíry, které vláda vydala na pokrytí veřejného dluhu, nově vytištěnými penězi. Zvýší se tak nabídka peněz v ekonomice, je zde pravděpodobnost zvýšení míry inflace. Rostoucí inflace poté snižuje reálnou hodnotu dluhu.

- Stát vyhlásí státní bankrot a odmítne uhradit celý dluh. Další možností je, že odmítne hradit pouze část veřejného dluhu. V tomto případě se jedná o tzv. restrukturalizaci veřejného dluhu.

V případě státního bankrotu nebo restrukturalizace veřejného dluhu se stát stává nedůvěryhodným dlužníkem a má problémy se získáním další půjčky na pokrytí případných neočekávaných výdajů, to následně vede k finančním krizím (Soukup et al., 2018, s. 481).

3.7 Měnová politika země a úroková míra

„Měnová politika znamená ovlivňování ekonomiky prostřednictvím peněžního trhu.“
(Pavelka, 2007, s. 196)

Klíčovou institucí pro měnovou politiku země je centrální banka. Hlavními cíli centrální banky je udržování stabilní cenové hladiny, nízké míry nezaměstnanosti a stabilní ekonomický růst. Tyto cíle, kterých chce nakonec centrální banka dosáhnout, se v ekonomické terminologii nazývají **konečné cíle**. Těchto konečných cílů ale nelze dosáhnout přímo, centrální banka musí nejprve pomocí svých nástrojů ovlivnit **cíle zprostředkující**, které následně přispějí k dosažení cílů konečných (Pavelka, 2007, s. 198–199).

Mezi nástroje měnové politiky patří (Pavelka, 2007, s. 199-200):

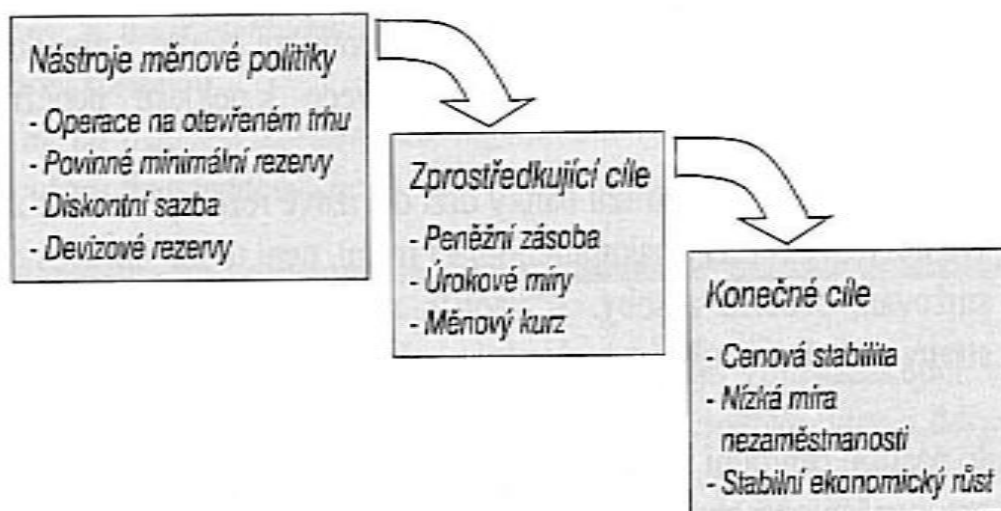
- Operace na otevřeném trhu
- Povinné minimální rezervy
- Diskontní sazby
- Devizové rezervy

Mezi zprostředkující cíle patří (Pavelka, 2007, s. 199):

- Peněžní zásoba
- Úrokové míry
- Měnový kurz

Nákupem cenných papírů, snížením sazby povinných minimálních rezerv, snížením diskontní sazby nebo nakupováním deviz, dosáhne centrální banka zvýšení peněžní zásoby. Naopak prodejem cenných papírů, zvýšením sazby povinných minimálních rezerv, zvýšením diskontní sazby nebo prodejem deviz, dojde ke snížení peněžní zásoby. S peněžní zásobou ale souvisí i úrokové míry a devizový kurz, proto stejně jako ovlivňuje centrální banka peněžní zásobu, ovlivňuje i ostatní zprostředkující cíle. Růst peněžní zásoby vede k poklesu úrokové míry a k znehodnocení měny. Naopak pokles peněžní zásoby vede k růstu úrokové míry a ke zhodnocení měny (Pavelka, 2007, s. 200).

Vztah mezi nástroji měnové politiky, zprostředkujícími cíli a konečnými cíli znázorňuje obrázek č. 4

Obrázek č. 4 – Schéma měnové politiky (Pavelka, 2007)

3.7.1 Nástroje měnové politiky

Mezi hlavní nástroje měnové politiky ČNB patří úrokové sazby. Výše sazeb centrální banky se promítá do tržních úrokových sazeb a dalších ekonomických veličin jako jsou měnový kurz, ceny zboží a služeb, ceny aktiv, objem výroby, výdaje na spotřebu a investice, úspory. Zvýšení úrokových sazeb snižuje inflaci, ale vlivem setrvačnosti na trzích se změny projeví s více než ročním zpožděním (ČNB, 2022).

2 T repo sazba

Dvoutýdenní repo sazbu využívá ČNB pro své repo operace, jako limitní úrokovou sazbu, kterou ovlivňuje krátkodobé tržní úrokové sazby. Jelikož je v české ekonomice dlouhodobý přebytek likvidity, ČNB ji při repo operacích stahuje a bankám poskytuje jako zástavu cenné papíry. Po uplynutí doby splatnosti vrátí ČNB na základě dohody o zpětném nákupu, věřitelské bance zapůjčenou jistinu navýšenou o dohodnutý úrok. Věřitelská banka vrátí zpět poskytnutou zástavu neboli kolaterál. ČNB provádí obvykle repo operace 3krát týdně formou tendrů s variabilní sazbou. Vyhlášená 2 T repo sazba představuje maximální sazbu, za kterou mohou být banky v tendru uspokojovány (ČNB, 2022).

Lombardní sazba

Oproti poskytnuté zástavě si mohou komerční banky od ČNB (v rámci tzv. zápůjční facility) půjčit přes noc likviditu za lombardní sazbu. Lombardní sazba je úroková sazba, která charakterizuje horní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu (ČNB, 2022).

Diskontní sazba

Komerční banky si mohou přebytečnou likviditu u ČNB (v rámci tzv. depozitní facility) přes noc uložit za diskontní sazbu. Diskontní sazba je úroková sazba, která zpravidla představuje dolní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu (ČNB, 2022).

3.7.2 Úrok a úroková míra

Obecně vyjádřeno je úrok odměnou za půjčené peníze, kterou platí dlužník věřiteli. Výše úroku je závislá na době od poskytnutí peněz po jejich vrácení, velikosti půjčené částky a velikosti úrokové sazby (úrokové míry). Úroková míra je poměr velikosti úroku a zápůjčního kapitálu za určité období. Úroková míra je udávána v procentech a vyjadřuje, kolik procent z půjčené částky bude uhrazeno za vypůjčený kapitál navíc. Úroková míra určuje nabízené a poptávané množství peněz. V podstatě vyjadřuje „cenu peněz“ (Brčák et al., 2018, s. 82).

4 Vlastní práce

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na posouzení vývoje vybraných makroekonomických ukazatelů v období let 2009–2019, jejich srovnání a po provedené syntéze i porovnání ekonomik České republiky a Polska. Kromě porovnání ekonomik obou uvedených států je v další části práce provedeno srovnání dvou sousedících regionů Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego wojewodztwa (Dolnoslezského vojvodství) s využitím makroekonomických dat roku 2018.

4.1 Představení zemí

4.1.1 Česká republika

Česká republika je vnitrozemským státem nacházejícím se ve střední části Evropy. Má rozlohu 78 866 km², sousedí s Polskem na severu, Německem na západě, Rakouskem na jihu a Slovenskem na východě. Česká republika měla v roce 2015 přibližně 10,5 milionů obyvatel. Politickým zřízením je ČR parlamentní republikou. Hlavou státu je přímo volený prezident, hlavou vlády je předseda vlády neboli premiér. Nejvýznamnějším průmyslovým odvětvím v ČR je strojírenství, zvyšuje se podíl potravinářského průmyslu. V potravinářství je nejvýznamnější produkce cukru, mouky, piva a masa. Významnou exportní plodinou je chmel. Ze spotřebního průmyslu je nejvíce rozšířeno odvětví textilní a oděvní, výroba obuvi, porcelánu, keramiky a bižuterie (Pražský hrad, 2015).

Česká republika je od roku 2004 členskou zemí Evropské unie, je součástí Evropského jednotného trhu a také je součástí Schengenského prostoru.

4.1.2 Polsko

Polsko, oficiálním názvem Polská republika (polsky Rzeczpospolita Polska) je střeoevropskou zemí, která sousedí s Německem na západě, s Českou republikou a Slovenskou republikou na jihu, Běloruskem a Ukrajinou na východě a s Litvou a Ruskem na severu. Rozloha Polska je 312 679 km². Ze severu má Polsko přístup k Baltskému moři. Počet obyvatel Polska je 37,9 milionů (stav v roce 2021). Politickým zřízením je Polsko parlamentní republikou. Hlavou státu je přímo volený prezident, hlavou vlády je premiér opírající se o důvěru získanou v parlamentu. Dominantním sektorem polského

hospodářství jsou služby, které se podílejí na tvorbě HDP na úrovni 58 %. Také velmi silný je průmysl, zemědělství a těžba nerostných surovin. Hlavními průmyslovými odvětvími jsou hutnictví, strojírenství, automobilový, elektrotechnický, chemický, textilní a potravinářský průmysl (Businessinfo, 2021).

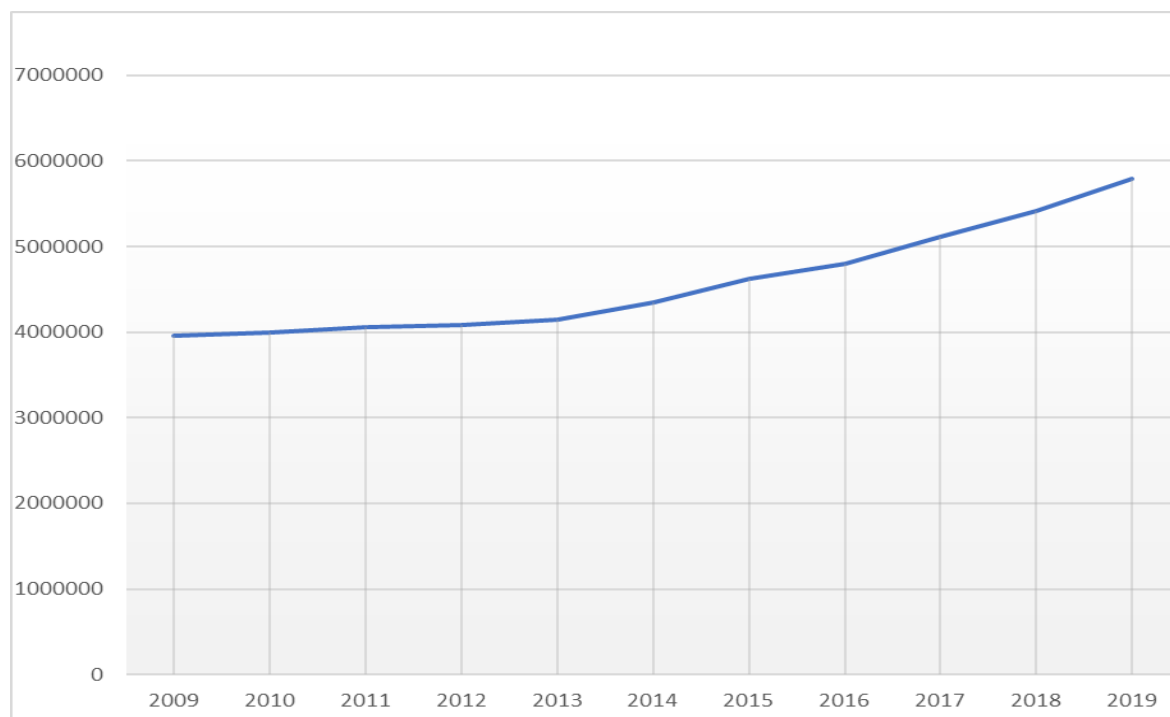
Polsko je od roku 2004 členskou zemí Evropské unie, je součástí Evropského jednotného trhu a také je součástí Schengenského prostoru (Businessinfo, 2021).

4.2 Vývoj hrubého domácího produktu

4.2.1 Vývoj nominálního HDP České republiky

Z grafu č. 1, který zobrazuje hodnoty nominálního hrubého domácího produktu ČR v období od roku 2009 do roku 2019, vyplývá, že od roku 2009 do roku 2019 HDP České republiky nepřetržitě rostl. V roce 2009 byla výše HDP ovlivněna světovou finanční krizí, oproti roku 2008 došlo k propadu HDP na hodnotu 3 954 320 milionů Kč. Po roce 2009 probíhal velmi mírný meziroční nárůst hodnot nominálního HDP až na hodnotu 4 142 811 milionů Kč v roce 2013. Od roku 2014 byla křivka růstu HDP ČR strmější a v roce 2019 končila na hodnotě 5 790 348 milionů Kč.

Graf č. 1 Vývoj nominálního HDP ČR v období 2009-2019 (v milionech Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2021

Za propadem HDP ČR v roce 2009 a jeho postupným oživením v následujících letech stál zejména vývoj zahraniční poptávky, kde pozitivní roli sehrálo především obnovení růstu německé ekonomiky, která je hlavním obchodním partnerem České republiky. Hospodářské oživení v roce 2010 bylo taženo zejména obnovováním zásob a růstem zahraniční poptávky což mělo vliv na zrychlování tempa růstu průmyslové produkce a exportu (ČNB, 2011).

V závěru roku 2013 se na pozitivním vývoji HDP začal podílet vliv oslabené koruny. Domácnosti a firmy podpořily růst HDP tím, že uspíšily své výdaje na spotřebu a investice (ČNB, 2014).

Hospodářské oživení započaté v roce 2014, v roce 2015 ještě více zesílilo a hospodářský růst přesáhl 4 %. Na tomto výsledku se podílela uvolněná měnová politika, pokles cen energií a dalších komodit a také dočerpávání finančních prostředků z fondů EU, které plynuly cestou veřejného sektoru převážně do stavebnictví. Rostla rovněž spotřeba domácností, kde se projevil optimismus spojený s ochotou utrácet (ČNB, 2016a).

V roce 2016 česká ekonomika dále rostla, i když v porovnání s předchozím rokem byl růst přibližně poloviční. Na růst HDP měla vliv zejména rostoucí spotřeba domácností, přičemž růst spotřeby domácností byl tažen spotřebitelským optimismem. Značný vliv na růst HDP měla i zvýšená zahraniční poptávka (ČNB, 2017).

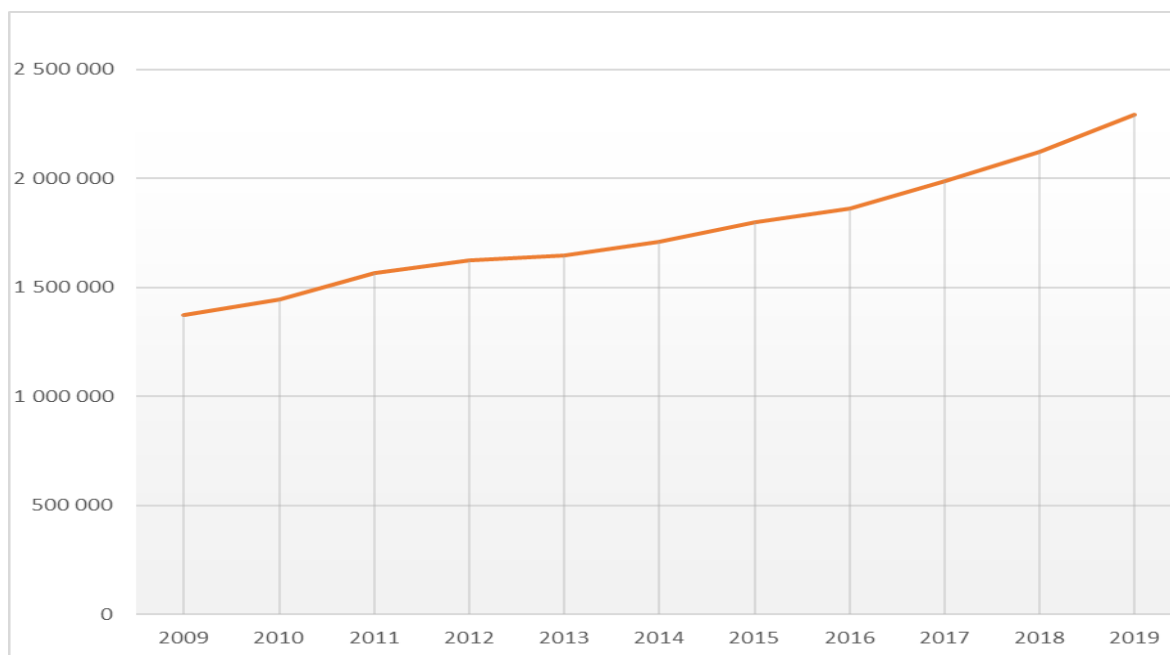
Česká ekonomika si udržela solidní tempo růstu i v roce 2019, přestože se i do domácí ekonomiky promítlo zpomalování ekonomického růstu v zahraničí. Docházelo ke zpomalování zahraniční poptávky, na které byla (a stále je) česká ekonomika mimořádně závislá. Svůj vliv zde měly mimo jiného i nejistoty spojené s výhledy evropského automobilního průmyslu stojícího před výzvou vynuceného přechodu na elektromobilitu. Pozitivní vliv na růst HDP zde ale měl růst spotřeby domácností a slušná dynamika spotřeby vlády (ČNB, 2020).

4.2.2 Vývoj nominálního HDP Polska

Také v Polsku měl průběh křivky nominálního HDP v letech 2009–2019 vzrůstající tendenci, jak je vyjádřeno v grafu č. 2. V roce 2009 byla hodnota nominálního HDP Polska 1 372 025 miliónů PZL, v roce 2019 dosáhla hodnota nominálního HDP Polska na úroveň 2 293 199 miliónů PZL.

Graf č. 2 Vývoj nominálního HDP Polska v období 2009-2019 (v milionech PZL)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů GUS POLSKA, 2021

Oživení světové ekonomiky v druhé polovině roku 2009 mělo pozitivní dopad i na polskou ekonomiku. Meziroční růst HDP v Polsku, který započal v druhé polovině roku 2009, byl tažen zejména celkovou spotřebou a nárůstem investic. Spotřeba domácností se v druhé polovině roku 2009 mírně zvýšila oproti roku 2008, ale stále zůstávala pod dlouhodobým průměrem (NBP, 2010).

K relativně vysokému hospodářskému růstu došlo v Polsku v roce 2011. Tento růst byl podpořen zejména stabilním růstem domácí poptávky a růstem investic (NBP, 2012).

V druhé polovině roku 2012 došlo ke zpomalení růstu HDP Polska, na který měla vliv klesající domácí poptávka v důsledku poklesu investic i spotřeby. Zároveň byl růst HDP podpořen poměrně velkým zlepšením čistého exportu (NBP, 2013).

V roce 2014 začala ekonomika Polska, v porovnání s předchozími roky, zrychlovat. Hospodářský růst podpořila zejména domácí poptávka, vysoká dynamika investic a soukromá spotřeba (MF RP, 2015).

V roce 2016 byl hospodářský růst v Polsku, vlivem trvale rostoucí spotřebitelské poptávky, relativně stabilní. Ke zrychlení růstu HDP přispělo zrychlení růstu exportu. Na druhou stranu měl vliv na růst HDP i pokles investic v souvislosti s dočasným poklesem čerpání finančních prostředků z fondů EU (NBP, 2016a).

Nejvyššího ekonomického výsledku od roku 2007 let dosáhla polská ekonomika v roce 2018, kdy byl zaznamenán meziroční nárůst HDP 5,1 % oproti roku 2017, kdy byl meziroční nárůst HDP 4,9 %. Polsko se tak zařadilo na 3. místo mezi zeměmi EU s nejlepší dynamikou ekonomiky. Příznivá situace na trhu práce přispěla ke zvýšení soukromé spotřeby, pozitivní vliv měl i nárůst investic (MF RP, 2019).

V roce 2019 se globální ekonomický výhled zhoršil. Došlo ke zpomalení světového obchodu, na který měla vliv zejména slabší investiční poptávka. Hospodářský růst v Polsku se snížil, ale zůstal na relativně vysoké úrovni. HDP meziročně vzrostl o 4,1 %. Hlavní vliv na růst HDP měla i nadále spotřebitelská poptávka, která byla podporována velmi dobrou spotřebitelskou náladou a rostoucími spotřebitelskými úvěry (NBP, 2019a).

4.2.3 Vývoj HDP na obyvatele

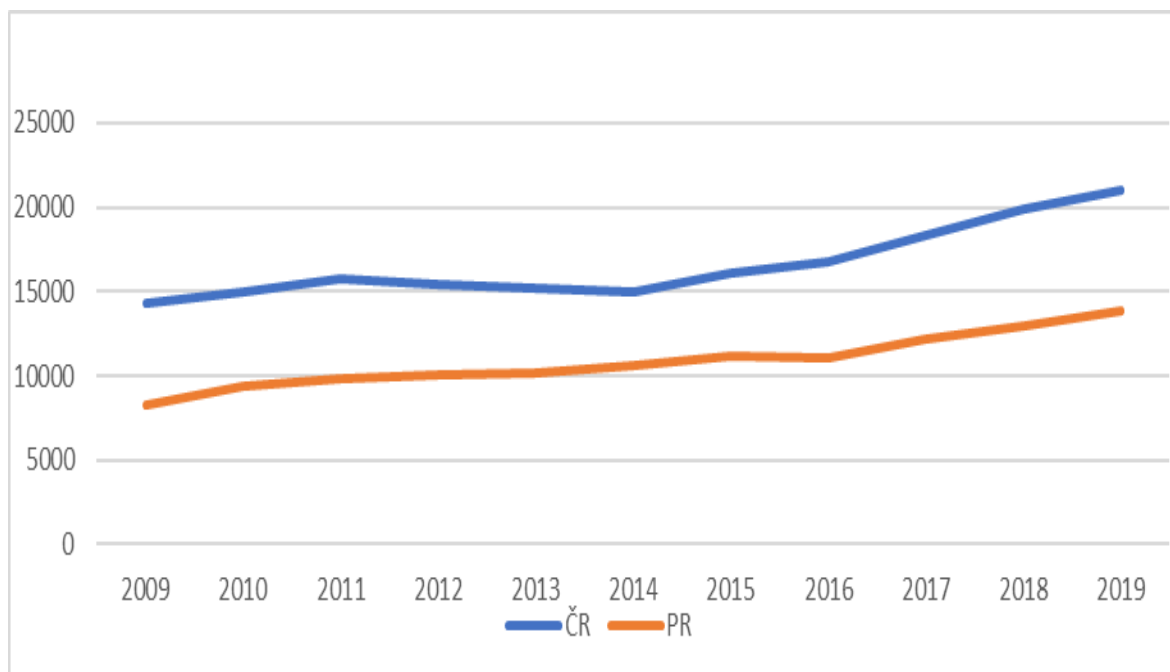
V případě Polska a České republiky se jedná o dvě zcela rozdílné země, co se týká rozlohy a počtu obyvatel, a tudíž i dvě velikostně rozdílné ekonomiky. Celkový nominální HDP Polska byl ve sledovaném období v porovnání s nominálním HDP ČR více než dvojnásobný. Pro získání reálnější vypovídací informace, která pomůže se srovnáním výkonnosti obou ekonomik, bylo přistoupeno k porovnání HDP přepočteného na euro a na obyvatele.

V grafu č. 3 je zobrazen vývoj HDP přepočteného na obyvatele v EUR, jaký byl ve sledovaném období let 2009–2019 v České republice a Polsku.

V ČR hodnoty HDP na obyvatele v celém sledovaném období mírně rostly, a to z hodnoty 14 260 EUR v roce 2009 na hodnotu 20 990 EUR v roce 2019. Výjimkou byl rok 2014, kdy došlo k mírnému propadu. Tento propad byl pravděpodobně způsoben výraznější změnou kurzu české koruny k euru, kdy se kurz zvýšil z hodnoty roku 2013 25,974 Kč/EUR na hodnotu 27,533 v roce 2014.

V Polsku hodnoty HDP na obyvatele v celém sledovaném období také mírně meziročně rostly. Výjimkou byl rok 2016, kdy došlo k mírnému propadu, který byl pravděpodobně způsoben výraznější změnou kurzu polského zlotého k euru, kdy se kurz zvýšil z hodnoty roku 2015 - 3,77 PZL/EUR na hodnotu 3,94 v roce 2016. V rámci sledovaného období HDP na obyvatele v Polsku vzrostl z hodnoty 8 240 EUR v roce 2009 na hodnotu 13 780 EUR v roce 2019.

Graf č. 3 Vývoj HDP na obyvatele v ČR a Polsku v období 2009-2019
(v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Eurostat, 2021

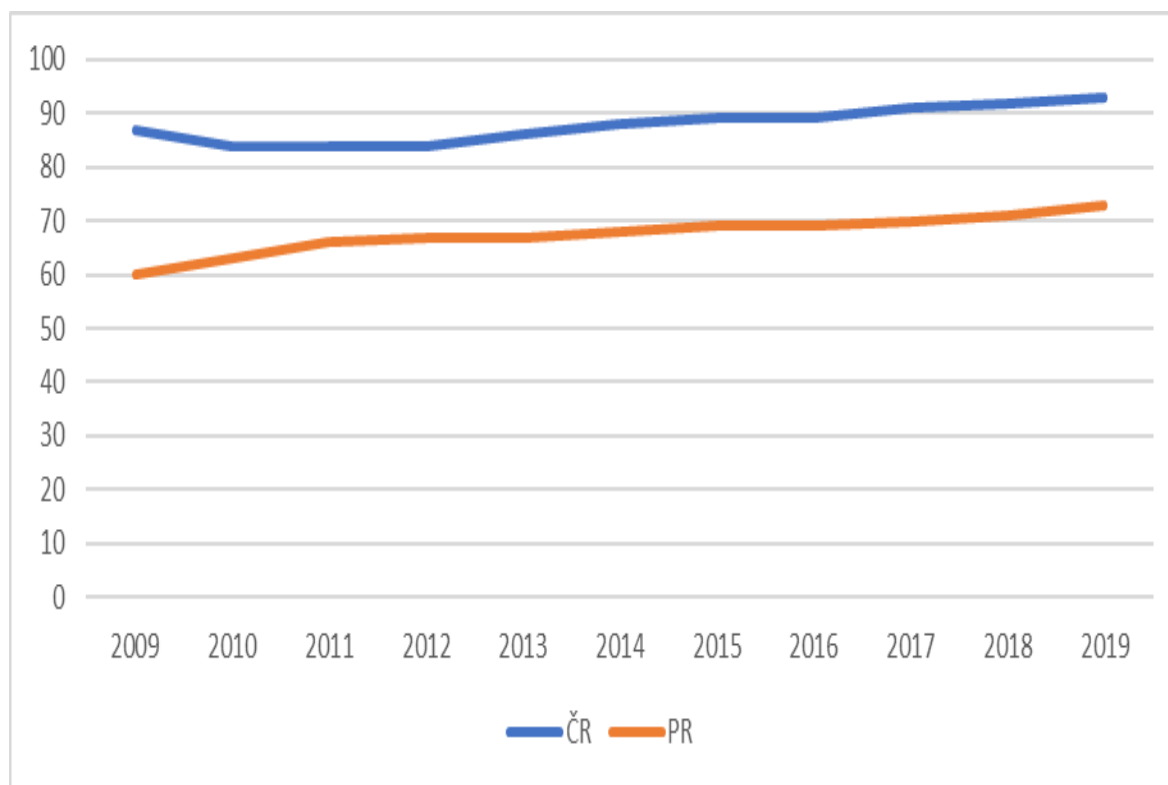
V současné době se při porovnávání ekonomik evropských států často používá přepočtení HDP na obyvatele v PPS. Po přepočtu HDP na obyvatele v PPS jsou hodnoty HDP oproštěny od rozdílů v měnách, cenách porovnávaných států a směnných kurzech. PPS odstraňuje vliv podhodnocení nebo nadhodnocení směnného kurzu, a tak lépe vystihuje realitu (Statistikaamy, 2022).

Graf č. 4 zobrazuje vývoj HDP na obyvatele v PPS ve sledovaném období v České republice a Polsku. Index PPS s hodnotou 100 představuje průměrný HDP na obyvatele v Evropské unii (28 členských států).

Křivka charakterizující vývoj HDP na obyvatele České republiky v PPS měla mezi roky 2009 a 2010 klesající tendenci, kdy z hodnoty 87 klesl HDP na obyvatele na hodnotu 84. Od roku 2010 do roku 2019 HDP na obyvatele mírně rostl až na hodnotu 93 v roce 2019.

HDP na obyvatele Polské republiky v PPS po celé sledované období mírně rostl. Z hodnoty 60 v roce 2009 na hodnotu 73 v roce 2019.

Graf č. 4 Vývoj HDP na obyvatele v ČR a Polsku v období 2009-2019 (v PPS)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Eurostat, 2021

Poznámka: index PPS EU 28 = 100

4.3 Vývoj míry inflace

Graf č. 5 znázorňuje, jak se vyvíjela míra inflace od roku 2009 do roku 2019 v České republice a Polsku.

V ČR míra inflace od roku 2009 do roku 2012 stoupala z hodnoty 0,6 % na 3,5 %, od roku 2012 postupně klesala až na hodnotu 0,3 % v roce 2015. Od roku 2015 do roku 2017 míra inflace vystoupala na hodnotu 2,4 %, v roce 2018 klesla na 2,0 % a v roce 2019 vzrostla na 2,6 %.

Udržování cenové stability v ČR je úkolem ČNB. Od ledna 1998 používá ČNB k udržování cenové stability tzv. cílování inflace, kdy se snaží udržet inflaci poblíž předem vyhlášeného cíle. Od roku 2010 cíluje ČNB meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen CPI ve výši 2 % s tolerancí jeden procentní bod na obě strany. Oproti předchozímu

roku došlo v roce 2010 k nárůstu inflace, inflace se přiblížila ke stanovenému inflačnímu cíli. Na výrazném zrychlení růstu spotřebitelských cen měly svůj vliv ceny potravin a v menší míře i regulované ceny (ČNB, 2011).

Za růstem inflace v roce 2012 stály daňové změny (zvýšení snížené sazby DPH z 10 % na 14 %), růst cen potravin a růst dovozních cen. Naopak tlumící vliv na cenový růst měl vývoj domácí ekonomiky (ČNB, 2013a).

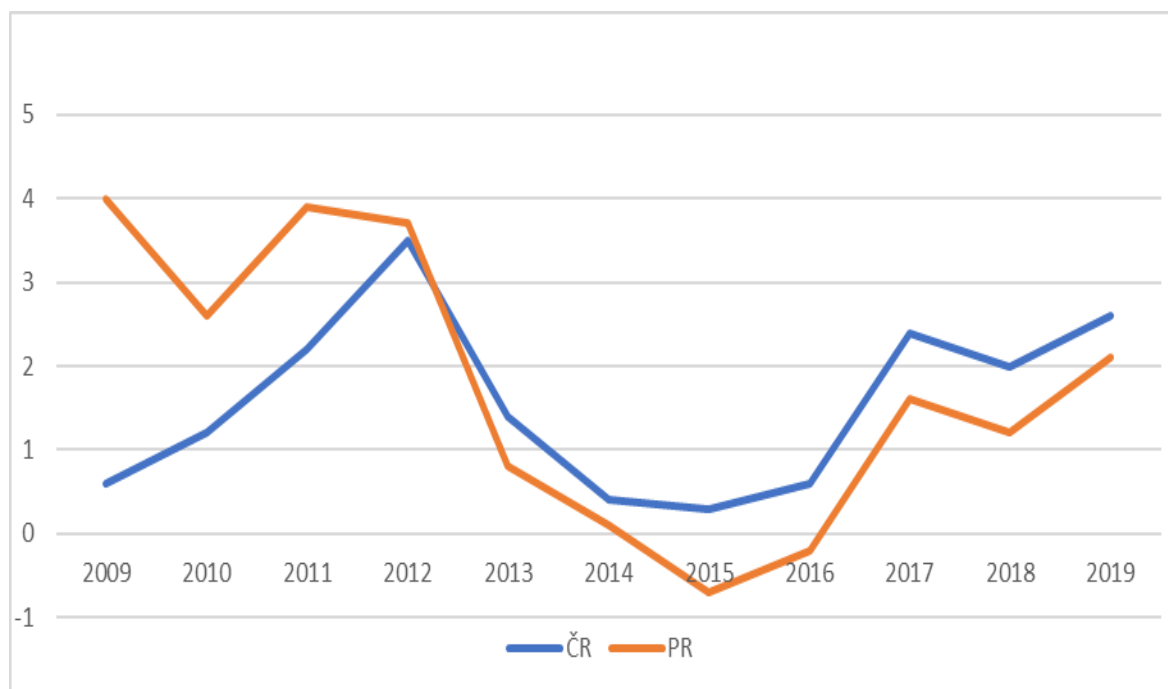
V listopadu roku 2012 snížila ČNB svoji dvoutýdenní repo sazbu na hodnotu technické nuly, čímž vyčerpala možnost uvolňovat měnové podmínky prostřednictvím úrokových sazeb. Proto bylo na podzim 2013 přistoupeno k oslabování koruny, tak aby se kurz koruny udržoval poblíž hladiny 27 korun za euro. K oslabování koruny bylo přistoupeno s cílem dříve dosáhnout inflačního cíle, zabránit možnosti deflace a napomoci rychlejšímu oživení ekonomiky (ČNB, 2014).

Snížení inflace v roce 2015 bylo výsledkem zpomalení růstu cen potravin, prohloubení poklesu cen pohonných hmot (vlivem nižších cen ropy) a obnovení lehkého meziročního poklesu regulovaných cen (ČNB, 2016b).

V roce 2016 měly na vývoj inflace vliv zejména proinflační zahraniční faktory, ale na přelomu let 2016 a 2017 se navíc projevilo proinflační působení domácí ekonomiky a některé jednorázové cenové vlivy, které způsobily nárůst inflace nad stanovený 2 % inflační cíl. V roce 2017 se inflace pohybovala v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle (ČNB, 2018).

Ačkoliv se v roce 2018 podařilo ČNB udržet inflaci na hodnotě stanoveného inflačního cíle, v roce 2019 se na inflaci v ČR projevil především přehřívající se trh práce společně s rychlým růstem regulovaných cen a cen potravin. Vlivem uvedených faktorů se inflace v roce 2019 pohybovala především v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle (ČNB, 2020).

Graf č. 5 Vývoj míry inflace v ČR a Polsku v období 2009-2019 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Eurostat, 2021

V Polsku byla míra inflace v roce 2009 na hodnotě 4 %, v roce 2010 klesla na 2,6 % a poté vystoupala na hodnotu 3,9 % v roce 2011. Od roku 2011 do roku 2015 měl průběh křivky míry inflace klesavou tendenci. V roce 2014 byla míra inflace v Polsku 0,1 %. V roce 2015 a 2016 dosáhla míra inflace záporných hodnot -0,7 % v roce 2015 a -0,2 % v roce 2016, zde se již jednalo o deflaci. V roce 2017 vystoupala míra inflace v Polsku na hodnotu 1,6 %, v roce 2018 klesla na 1,2 % a v roce 2019 vzrostla na 2,1 %.

Zlepšení ekonomické situace ve světové ekonomice v druhé polovině roku 2009 bylo spojeno s postupným nárůstem globální inflace v souvislosti se změnami cen energetických komodit na světových trzích v letech 2008-2009. V Polsku mělo vliv na vývoj inflace v roce 2009 dřívější zvýšení regulovaných cen včetně cen energií, sazeb spotřebních daní, růst cen potravin a nealkoholických nápojů a dřívější oslabení zlatého. Zároveň byla inflace v Polsku ovlivněna poklesem cen pohonných hmot v předchozím roce, a to v důsledku poklesu ceny ropy na světových trzích (NBP, 2010).

Meziroční tempo růstu cen spotřebního zboží a služeb v Polsku od července 2012 klesalo. V důsledku toho se inflace dostala na podzim 2012 pod horní hranici odchylky od inflačního cíle NBP. Inflační cíl NBP byl stanoven na hodnotu 2,5 % s odchylkou jednoho

procentního bodu na obě strany. Pokles inflace pokračoval v Polsku i v roce 2013. Tento pokles byl způsoben zejména poklesem růstu cen elektřiny, snížením cen zemního plynu a poklesem cen pohonných hmot (NBP, 2013).

V roce 2014 pokles inflace v Polsku dále pokračoval až na hodnotu 0,1 %. Pokles růstu spotřebitelských cen souvisel s vysokou sklizní zemědělských komodit v Polsku a také s poklesem cen zemědělských komodit na světových trzích. K poklesu cen přispělo také ruské embargo na dovoz zemědělsko-potravinářských produktů z Polska. Ke zpomalení růstu spotřebitelských cen přispěl také pokles cen energií v důsledku nízkých cen ropy na světových trzích (NBP, 2014a).

V roce 2015 dosahovala míra inflace v Polsku záporných hodnot, došlo k deflaci. Přetrvávání deflace v průběhu celého roku 2015 souviselo s nižšími cenami potravin, zejména masa (v porovnání s cenami předchozího roku) a také se ztrátou některých zahraničních trhů s vepřovým masem. Snížení cen bylo také způsobeno poklesem cen zemědělských komodit na světových trzích. K poklesu spotřebních cen přispěl také nedostatek poptávkového tlaku na polském trhu (NBP, 2015a).

V roce 2016 byla inflace v Polsku na velmi nízké úrovni, i když na konci roku 2016 mírně vzrostla. Míra inflace byla stále záporná, ale rozsah deflace se postupně snižoval. Přetrvávání deflace bylo nadále podporováno především výrazným poklesem cen energetických komodit (zejména ropy) na světových trzích v předchozích letech. V posledních měsících roku 2016 došlo ke zrychlení růstu cen potravin a mírnému zvýšení ceny ropy (NBP, 2016a).

Deflace v letech 2015 a 2016 neměla negativní dopad na polskou ekonomiku. Nižší ceny energetických komodit pozitivně ovlivnily ekonomickou situaci většiny ekonomických subjektů (NBP, 2016b).

V roce 2017 došlo k mírnému nárůstu cen energií v důsledku růstu cen ropy na světových trzích a k mírnému nárůstu cen spotřebního zboží a služeb. U některých produktů (např. máslo) se z důvodu poklesu jejich produkce zvýšila poptávka, která se promítla do růstu cen. Vliv na růst cen potravin měl také pokles úrody ovoce v důsledku nepříznivých povětrnostních podmínek na jaře 2017 (NBP, 2017a).

Míra inflace se v roce 2017 dostala zpět do kladných hodnot – dosáhla výše 1,6 %.

V roce 2019 byla míra inflace v Polsku 2,1 %. Inflace byla tažena především výrazným růstem cen nezpracovaných potravin, což souviselo s poklesem nabídky

některých zemědělských produktů a masa. Vliv na vývoj cen potravin měl také pokles úrody ovoce a zeleniny v důsledku extrémně nepříznivých povětrnostních podmínek. Vliv na růst cen potravin mělo i snížení počtů chovaných prasat v reakci na epidemii ASF (africký mor prasat). Naproti tomu došlo v porovnání s předchozím rokem ke snížení cen energií (NBP, 2019a).

4.4 Vývoj nezaměstnanosti

Graf č. 6 zobrazuje vývoj obecné míry nezaměstnanosti v České republice a Polsku v období roku 2009–2019.

V roce 2009 byla obecná míra nezaměstnanosti v ČR vyjádřena hodnotou 6,7 % a dále rostla až na 7,3 % v roce 2010. V roce 2011 míra nezaměstnanosti klesla zpět na 6,7 %. V roce 2012 stoupla na hodnotu 7,0 %, kde setrvala i v roce 2013. Od roku 2013 do roku 2019 docházelo k poklesu míry nezaměstnanosti až na hodnotu 2,0 %.

V roce 2009 naplno dopadla na českou ekonomiku finanční a hospodářská krize. Situace na trhu práce se zhoršovala, zrychloval se pokles zaměstnanosti a pokles počtu nových pracovních míst. Míra nezaměstnanosti rostla, ale i tak byla nižší než v zemích Evropské unie (ČNB, 2010a).

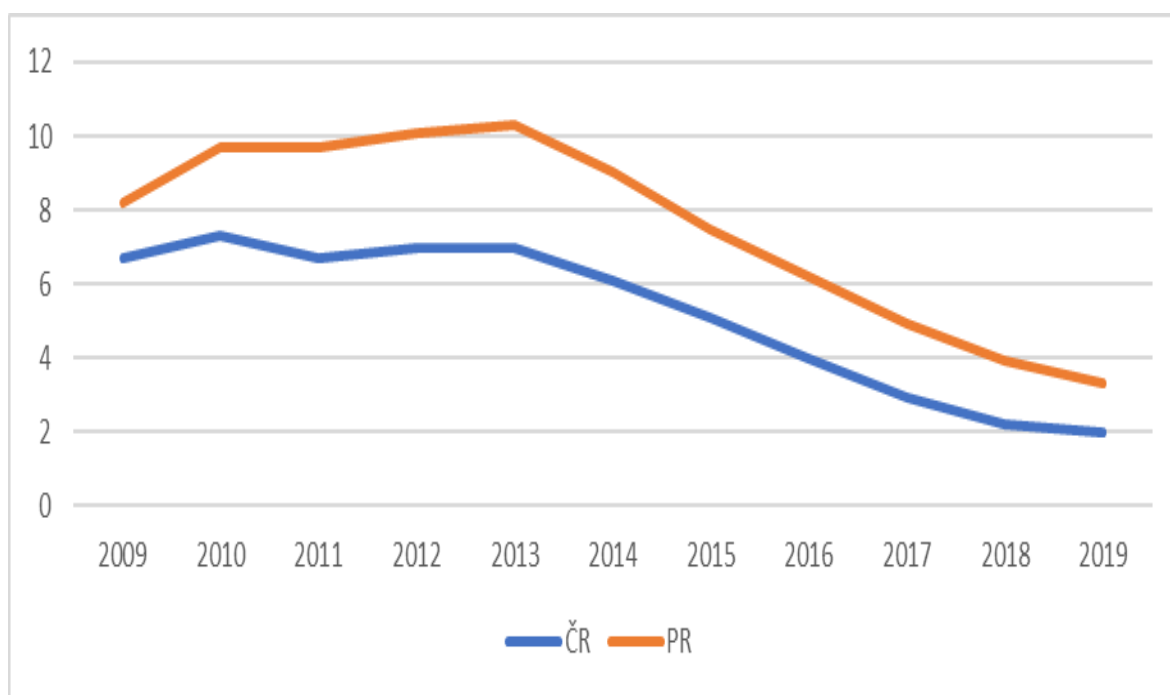
Postupné oživení české ekonomiky ke kterému začalo docházet v druhé polovině roku 2009 a pokračovalo i v následujícím roce 2010 vedlo k velmi mírnému zlepšování situace na trhu práce. V průběhu roku 2010 se zmínil pokles zaměstnanosti a míra nezaměstnanosti se s dílčími výkyvy začala postupně snižovat. V prosinci 2010 se ale zvýšila míra registrované nezaměstnanosti v souvislosti se změnami v zákoně o zaměstnanosti. Tyto změny v zákoně přiměly uchazeče o zaměstnání zaregistrovat se na úřadech práce do konce roku 2010. Standardně by se tyto uchazeči registrovali počátkem ledna následujícího roku. Obecná míra nezaměstnanosti v ČR v roce 2010 nakonec dosáhla hodnoty 7,3 % a tak převýšila obecnou míru nezaměstnanosti předchozího roku 2009 (ČNB, 2011).

Vliv oživování ekonomického růstu z předchozích období se s obvyklým časovým odstupem projevil v prvním pololetí roku 2011. Spočíval v obnovení mírného růstu zaměstnanosti, postupném snižování nezaměstnanosti a růstu mezd v soukromé sféře (ČNB, 2012).

Trend ekonomického růstu spojeného s postupným snižováním nezaměstnanosti pokračoval až do konce sledovaného období, do roku 2019. V roce 2019 zaznamenala česká ekonomika rekordně nízkou nezaměstnanost a historicky bezprecedentní počet volných pracovních míst. Trh práce se přehříval, což se projevvalo všeobecným nedostatkem pracovních sil. Obecná míra nezaměstnanosti byla na hodnotě 2 % (ČNB, 2020).

Graf č. 6 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR a Polsku v období 2009-2019 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Eurostat, 2021

Vlivem celosvětové finanční krize má křivka vyjadřující míru nezaměstnanosti v Polsku, v období roku 2009-2013, vzrůstající tendenci. Z hodnoty roku 2009 ve výši 8,2 % vzrostla míra nezaměstnanosti na 10,3 % v roce 2013. Od roku 2013 následoval postupný pokles míry nezaměstnanosti až na hodnotu 3,3 % v roce 2019.

V Polsku i přes zlepšení ekonomické situace v druhé polovině roku 2009, pokračovala nepříznivá situace na trhu práce. Vzhledem k obvyklému zpoždění, kdy trh práce reaguje na změny ekonomické situace později, rostla míra nezaměstnanosti v Polsku i v roce 2010. Rok 2009 byl charakteristický nárůstem nabídky práce při trvale nízké poptávce po práci. Růst nabídky práce byl důsledkem zvýšení míry ekonomické aktivity a také byl v menší míře způsoben nárůstem počtu lidí v produktivním věku (NBP, 2010).

V první polovině roku 2011 díky příznivé ekonomické situaci došlo k nárůstu počtu zaměstnaných osob, ve druhé polovině roku 2011 toto tempo zesláblo a současně také došlo k nárůstu počtu ekonomicky aktivních osob. Výsledkem byl rychlejší nárůst nabídky než poptávky po práci. Tato situace přispěla ke zvýšení míry nezaměstnanosti ve druhém pololetí roku 2011. V průměru za rok 2011 dosáhla míra nezaměstnanosti hodnoty shodné s předchozím rokem 2010 a to 9,7 % (NBP, 2012).

V roce 2012 došlo ke zpomalení ekonomických aktivit v Polsku. Toto zpomalení bylo doprovázeno stagnací počtu pracujících v ekonomice a také poklesem růstu podniků. Tyto faktory se podílely na následném růstu míry nezaměstnanosti v roce 2013 (NBP, 2013).

V roce 2014 se situace na trhu práce zlepšila, počet osob pracujících v polské ekonomice rostl – zaměstnanost se zvyšovala a klesala nezaměstnanost. Meziroční nárůst zaměstnanosti v roce 2014 také výrazně ovlivnilo v předchozím roce zavedené prodloužení mateřské dovolené z 6 měsíců na 12 měsíců. Toto nařízení vedlo ke zvýšení počtu žen na mateřské dovolené a snížení počtu žen na rodičovské dovolené. Ženy na mateřské dovolené jsou počítány do kategorie pracujících, kdežto ženy na rodičovské dovolené jsou po 3 měsících vedeny jako ekonomicky neaktivní (NBP, 2014a).

V roce 2016 byl hospodářský růst v Polsku relativně stabilní. Situace na trhu práce se i přes deflaci zlepšovala, podniky byly v lepší finanční kondici než v letech předchozích. Zaměstnanost v ekonomice trvale rostla, což způsobilo další pokles míry nezaměstnanosti. Klesající nezaměstnanost a vysoká poptávka po práci přispěla ke zlepšení pozice zaměstnanců při hledání zaměstnání a při vyjednávání o výši mzdy se zaměstnavateli (NBP, 2016a).

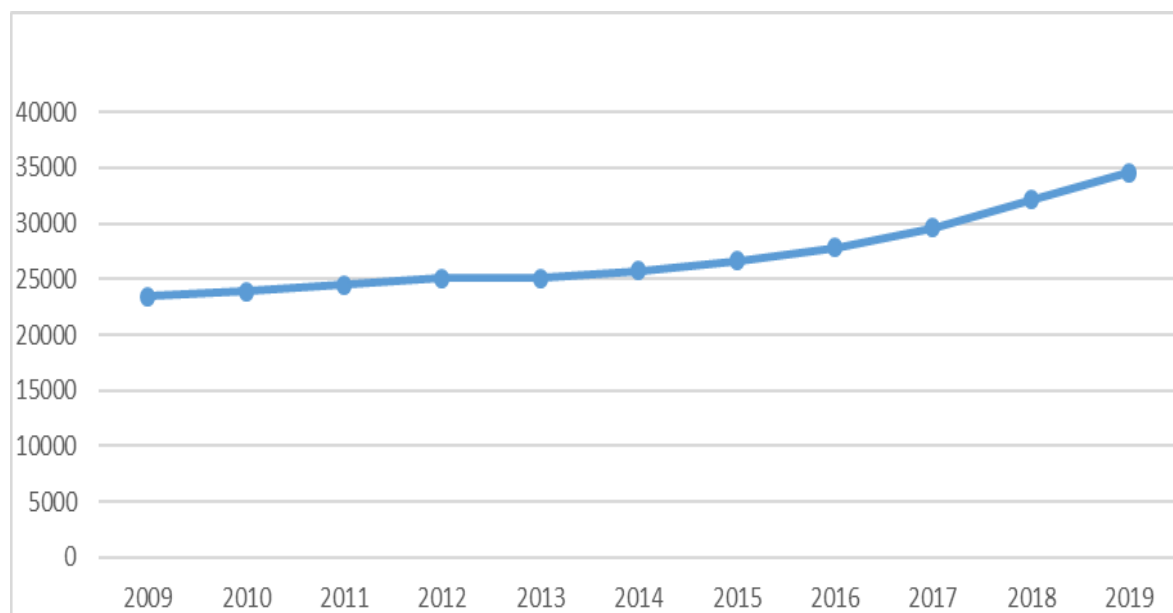
Příznivá ekonomická situace Polska pokračovala až do konce sledovaného období, do roku 2019. Tento příznivý stav ekonomiky přispěl k dalšímu růstu zaměstnanosti. Došlo ale i k určitému oslabení poptávky po práci a také k omezení na straně nabídky práce. Míra nezaměstnanosti ale i přesto nadále klesala až na úroveň 3,3 % (NBP, 2019a).

4.5 Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy

Průměrná hrubá nominální mzda v České republice od roku 2009 do roku 2019 neustále rostla, s výjimkou mírného poklesu v roce 2013 (viz. Graf č. 7). V roce 2009 byla hodnota průměrné hrubé nominální mzdy v ČR na úrovni 23 425 Kč, v roce 2012 byla průměrná hrubá nominální mzda 25 100 Kč a v roce 2013 výše průměrné hrubé nominální

mzdy klesla na 25 051 Kč. Nejvyšší nárůst průměrné hrubé nominální mzdy byl zaznamenán mezi roky 2017 až 2019, kdy se průměrná hrubá nominální mzda meziročně zvýšila o 2 462 Kč. V roce 2019 byla průměrná hrubá nominální mzda v ČR 34 559 Kč.

Graf č. 7 Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v ČR v období 2009-2019 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ, 2021

I přestože se situace na trhu práce v roce 2009 zhoršovala a došlo oproti předchozímu roku v ČR k poklesu zaměstnanosti a zvýšení obecné míry nezaměstnanosti, nominální mzda oproti předchozímu roku mírně rostla. Vlivem poklesu inflace zrychlil růst reálné mzdy (ČNB, 2010b).

V období let 2010-2011 rostla mírným tempem nominální mzda i mzda reálná. V roce 2012 pokračoval mírný nárůst nominální mzdy, ale klesla reálná mzda, jelikož meziroční nárůst inflace převýšil meziroční růst nominální mzdy o 0,8 %. V roce 2013 byla hodnota nominální mzdy shodná s rokem 2012, nárůst byl nulový. Reálná mzda klesla o 1,4 % oproti předchozímu roku (ČNB, 2013a).

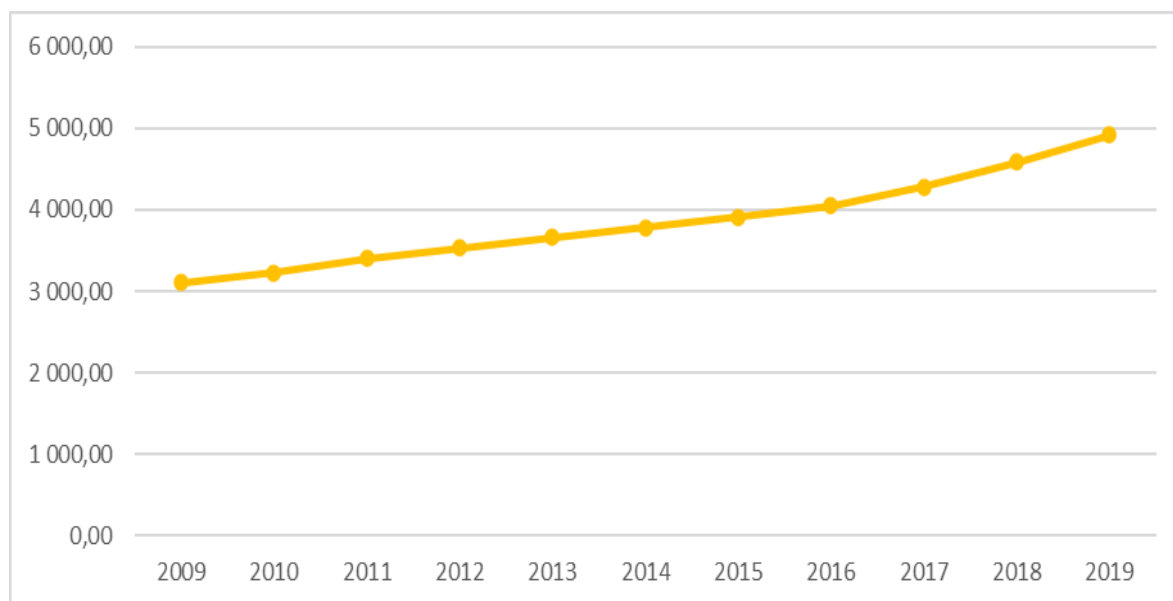
Od roku 2014 začala růst česká ekonomika o poznání rychleji. Situace na trhu práce se postupně zlepšovala, zvyšovala se zaměstnanost a snižovala nezaměstnanost. Meziroční růst průměrné mzdy se zrychloval jak v podnikatelské, tak nepodnikatelské sféře. Výrazné oživení ekonomických aktivit bylo spojeno s obnovením poptávky po méně kvalifikované pracovní síle, která byla uspokojována především z řad zahraničních agenturních

pracovníků. Slabší postavení těchto skupin zaměstnanců na trhu práce, které se odráželo i v jejich nižších mzdách, mohlo tlumit sílící tlak na zvyšování mezd (ČNB, 2016b).

Míra inflace se v letech 2014-2016 pohybovala kolem 0,5 %, poté v následujících letech v blízkosti stanoveného dvouprocentního inflačního cíle. Nominální i reálná mzda meziročně rostla až do konce sledovaného období, tj. do roku 2019 (ČSÚ, 2021b).

Graf č. 8 zobrazuje vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v Polsku v období 2009–2019. Průměrná hrubá nominální mzda v Polsku v celém uvedeném období rostla, v roce 2009 byla hodnota hrubé průměrné nominální mzdy v Polsku 3 103 PZL, v roce 2014 byla hrubá průměrná nominální mzda 3 777 PZL a v roce 2019 4 920 PZL. Nejvyšší nárůst průměrné hrubé nominální mzdy v Polsku byl zaznamenán mezi roky 2018 a 2019, kdy se průměrná hrubá nominální mzda meziročně zvýšila o 330 PZL.

Graf č. 8 Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v Polsku v období 2009-2019
(v PZL)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů GUS, 2021

V Polsku v roce 2009 pokračovala nepříznivá situace na trhu práce. Rostla míra nezaměstnanosti, ale koncem roku začaly negativní trendy na trhu práce zpomalovat. Růst nominálních i reálných mezd se po poklesu v roce 2018 stabilizoval. Vliv na růst reálných mezd měla klesající inflace. Růst nominálních i reálných mezd pokračoval i v roce 2010 (NBP, 2010).

V roce 2011 se polské ekonomice dařilo, rostl počet zaměstnaných osob. V druhé polovině roku 2011 ale toto tempo zpomalilo a také došlo k nárůstu počtu ekonomicky aktivních osob. Tato situace přispěla ke zvýšení míry nezaměstnanosti, která měla vliv na omezení růstu mezd v ekonomice (NBP, 2012).

V roce 2013 hospodářský růst v Polsku mírně zpomalil. Počet lidí pracujících v ekonomice a v podnikatelském sektoru rostl. Na trhu práce byla situace stabilní, ale růst mezd zpomalil, což potvrzovalo absenci mzdových tlaků v ekonomice. Inflace měla klesající tendenci, v druhé polovině roku 2014 se míra inflace se dostala do záporných hodnot (NBP, 2014a).

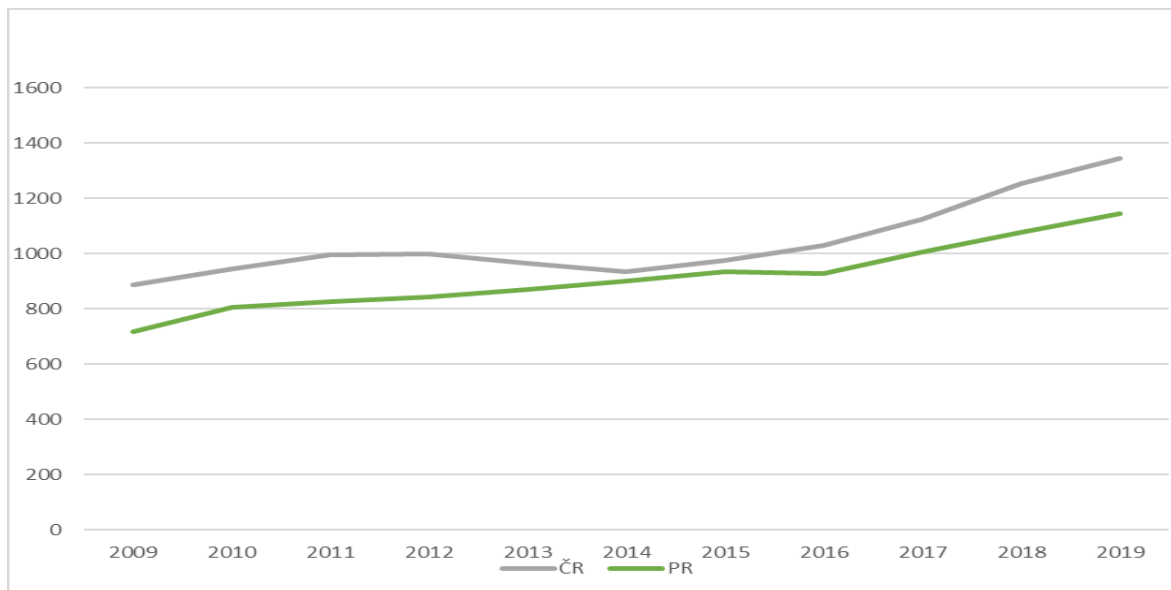
V roce 2016 se situace na trhu práce nadále zlepšovala, zaměstnanost rostla, míra nezaměstnanosti klesala a tato situace vedla k urychlení růstu mezd. Míra inflace byla stále záporná, ale rozsah deflace se postupně snižoval (NBP, 2016a).

V roce 2019 příznivá ekonomická situace nadále přispívala k růstu zaměstnanosti, míra nezaměstnanosti klesala a pozice zaměstnanců při mzdových vyjednáváních zůstávala silná. Růst nominálních mezd zůstal stabilní a relativně vysoký. Míra inflace dosáhla hodnoty 2,1 % (NBP, 2019a).

V celém sledovaném období 2009-2019 nominální i reálná mzda v Polsku meziročně rostla (GUS, 2021).

Vzájemné porovnání průměrných hrubých nominálních mezd v ČR a Polsku po přepočtu na EUR znázorňuje graf č. 9. Deformace v průběhu křivky představující vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v ČR v roce 2014 je způsobena výraznou změnou kurzu české koruny k euru vlivem oslabení koruny. Deformace v průběhu křivky představující vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v Polsku v roce 2016 je způsobena výraznější změnou kurzu polského zlotého k euru vlivem oslabení polského zlotého. Pro přepočet české koruny na euro a polského zlotého na euro byly použity průměrné kurzy vyčíslené na konkrétní rok ČNB a NBP.

Graf č. 9 Vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v ČR a Polsku v období 2009-2019
(v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ a GUS Polska, 2021

4.6 Vývoj čistého exportu

Graf č. 10 vyjadřuje vývoj čistého exportu v ČR a Polsku ve sledovaném období 2009-2019.

V ČR měla křivka představující vývoj čistého exportu zboží a služeb od roku 2009 do roku 2017 vzrůstající tendenci. V roce 2009 byl čistý export ČR 824,3 milionů EUR, v roce 2013 – 9 080,3 milionů EUR a v roce 2017 – 14 602 milionů EUR. V roce 2018 došlo k mírnému poklesu na 12 528,8 milionů EUR a v roce 2019 byla hodnota čistého exportu v ČR – 13 482,5 milionů EUR.

V roce 2009 došlo v ČR vlivem světové finanční a hospodářské krize, v porovnání s předchozím rokem, k výraznému propadu HDP. Na meziročním poklesu HDP se podílel také zahraniční obchod. Na snížení zahraničního obchodu mělo vliv výrazné snížení zahraniční poptávky. Čistý vývoz se ale v porovnání s předchozím rokem zhoršil jen mírně (ČNB, 2010b).

V roce 2010 došlo k hospodářskému oživení, které bylo taženo zejména obnovováním zásob a růstem zahraniční poptávky. Čistý vývoz byl hlavním zdrojem růstu HDP (ČNB, 2011).

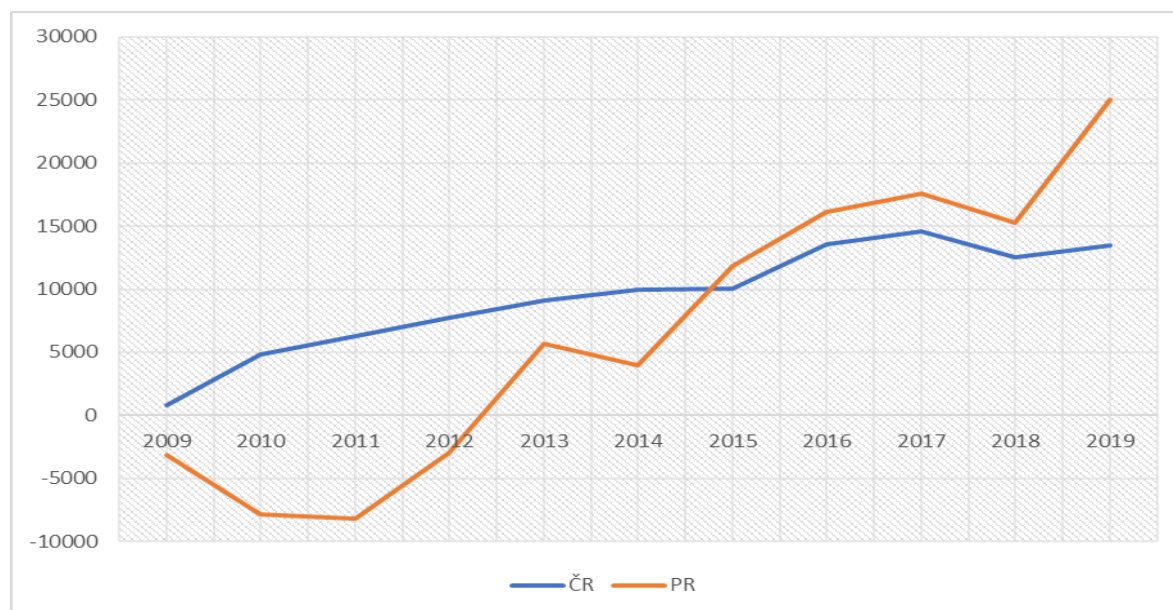
Od roku 2010 rostl čistý export ČR mírným tempem až do roku 2014. V roce 2015 byl meziroční nárůst čistého exportu velmi nízký. Čistý vývoz byl v roce 2015 i přes zvyšující se zahraniční poptávku ovlivněn pokračujícím nárůstem dovozu spotřebního zboží a strojů v důsledku klesajících dovozních cen. Tyto dovozní ceny byly ovlivněny deflačním vývojem cen průmyslových výrobců v eurozóně a také nízkou cenou ropy. Vliv mělo také mírné posílení kurzu koruny (ČNB, 2016b).

V roce 2016 měl čistý export nejvýraznější podíl na meziročním růstu HDP. Růst čistého exportu byl důsledkem vývoje zvyšující se bilance zboží a také růst přebytku bilance služeb. Podobně jako v předchozích obdobích bylo zvýšení čistého vývozu spojeno s předstihem růstu vývozu před růstem dovozu (ČNB, 2017).

V roce 2018 růst ekonomiky zpomalil, čistý vývoz poklesl. Důvodem bylo výrazné zpomalení růstu vývozu proti vysoké dynamice dovozu. Nižší zahraniční poptávka se projevila zejména v nižším vývozu dopravních prostředků. Vliv zde mělo i předchozí posílení kurzu koruny (ČNB, 2018).

Zpomalování zahraniční poptávky, které pokračovalo i v roce 2019 se opět projevilo také na výši čistého vývozu. Vlivem snižování zahraniční poptávky docházelo ke snižování exportu a k výraznému zpomalování exportně zaměřeného průmyslu (ČNB, 2020).

Graf č. 10 Vývoj čistého exportu zboží a služeb v ČR a Polsku v období 2009-2019
(v běžných cenách, v milionech EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Eurostat, 2021

V Polsku se nacházel čistý export v období 2009-2012 v záporných hodnotách, dovoz zboží a služeb převyšoval vývoz zboží a služeb. Nejvýraznější negativní čistý export vykazovaly statistiky v roce 2011, kdy se čistý export Polska nacházel na hodnotě -8 215,5 milionů EUR. Po roce 2011 docházelo k postupnému zlepšování hodnot čistého exportu, v roce 2013 byl čistý export Polska již v kladných hodnotách (5 653,1 milionů EUR). V roce 2014 se čistý export snížil na 3 962,2 milionů EUR, ale poté nepřetržitě rostl až na 17 610,5 milionů EUR v roce 2017. V roce 2018 poklesl na 15 247,2 milionů EUR, ale v roce 2019 prudce vzrostl až na 25 058,2 milionů EUR.

Na přelomu let 2008 a 2009 postihl polskou ekonomiku pokles hospodářského růstu, který byl důsledkem propadu zahraniční poptávky. Od druhého čtvrtletí 2009 se začal polský export postupně zvyšovat v souvislosti se zlepšováním světové ekonomiky. Ve třetím čtvrtletí 2009 zároveň ale vzrostl dovoz, který byl podpořen nárůstem polského exportu, který se vyznačoval vysokou dovozní náročností. Na nárůst dovozu mělo vliv i posilování zlatého od března 2009 (NBP, 2010).

V roce 2012 meziroční růst HDP Polska zpomaloval, ale zároveň byl podpořen poměrně velkým zlepšením čistého exportu (NBP, 2013).

Čistý vývoz v roce 2013 zaznamenal velice slušný meziroční nárůst. Čistý export, který tvořil v roce 2013 kladný příspěvek k růstu HDP, byl důsledkem trvale vyšší dynamiky vývozu než dovozu (NBP, 2014b).

V následujícím roce 2014 došlo v Polsku k propadu čistého exportu, což bylo způsobeno poklesem růstu exportu v souvislosti s ekonomickou situací v Rusku a na Ukrajině, při nízkém růstu ekonomiky v eurozóně (NBP, 2015b).

V 2016 došlo ke zrychlení polského exportu, což bylo důsledkem stabilního hospodářského růstu u hlavních obchodních partnerů a zlepšení konkurenceschopnosti polských výrobků. Nárůst dovozu zůstal na stabilní úrovni (NBP, 2017b).

Ekonomická situace v Polsku byla v roce 2018 velmi dobrá. Růst HDP zrychloval. Došlo k výraznému nárůstu exportu, ale jeho růst v průběhu roku zpomaloval z důvodu zpomalení růstu světového obchodu a pomalejšímu ekonomickému růstu v eurozóně. Důvodem dovozu také rostl, ale jeho růst v průběhu roku také poklesl (NBP 2019b).

V roce 2019 byla ekonomická situace stále dobrá, ale tempo růstu HDP bylo nižší než v roce předchozím. Dynamika vývozu zůstala vyšší než dynamika dovozu, došlo k navýšení čistého exportu, který přispěl k růstu HDP (NBP, 2020).

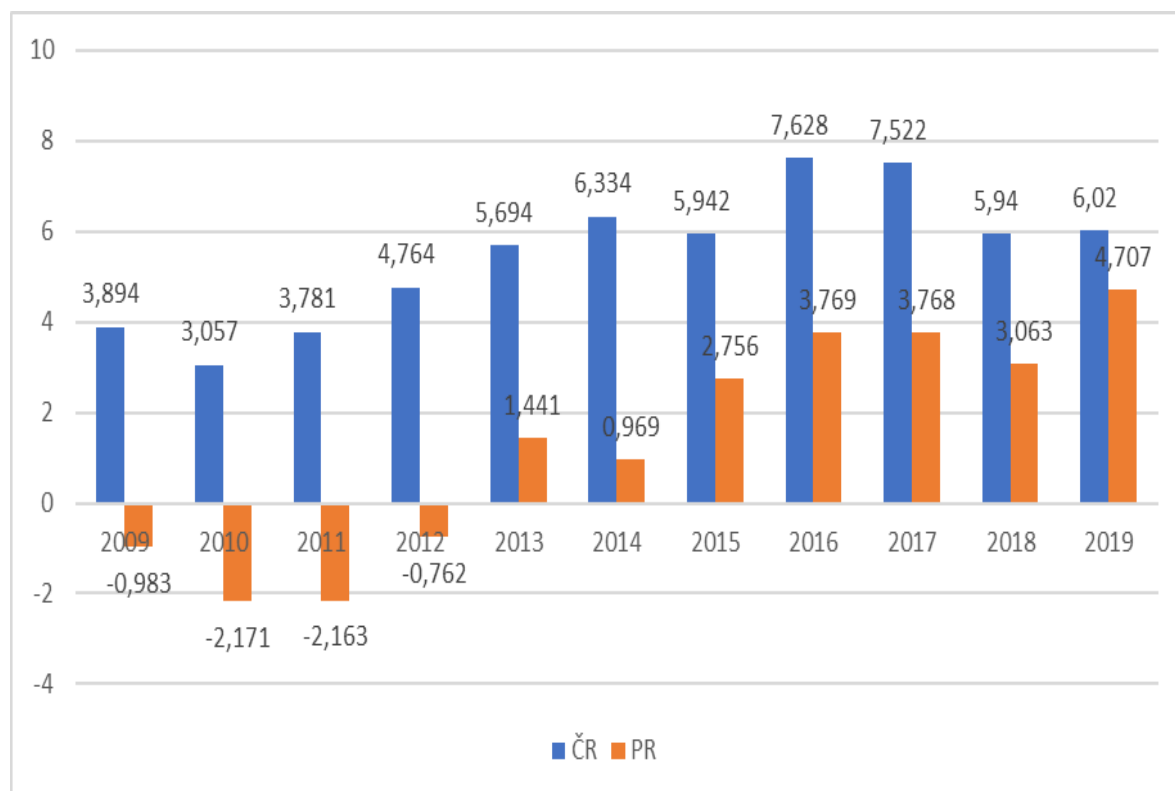

Čistý export zboží a služeb uvedený v % HDP v období 2009-2019 v České republice a Polsku zobrazuje graf č. 11.

Čistý export ČR se v roce 2010 propadl, v porovnání s hodnotou roku 2009 ve výši 3,894 % HDP, na 3,057 % HDP. Od roku 2011 čistý export vyjádřený v % HDP rostl. Nejvyšší hodnoty čistého exportu zboží a služeb v ČR v rámci sledovaného období bylo dosaženo v roce 2016, a to 7,628 % HDP. V roce 2015, 2018 a 2019 dosáhl čistý export ČR velmi podobného výsledku v blízkosti 6 % HDP.

Čistý export zboží a služeb Polska vyjádřený v % HDP byl v letech 2009–2012 záporný. Od roku 2013 do 2019 se hodnoty čistého exportu zboží a služeb přesunuly do kladných čísel. Nejvyšší dosažená hodnota čistého exportu zboží a služeb v Polsku, v rámci sledovaného období, byla 4,707 % HDP v roce 2019.

Graf č. 11 Vývoj čistého exportu zboží a služeb v ČR a Polsku v období 2009-2019
(v % HDP)

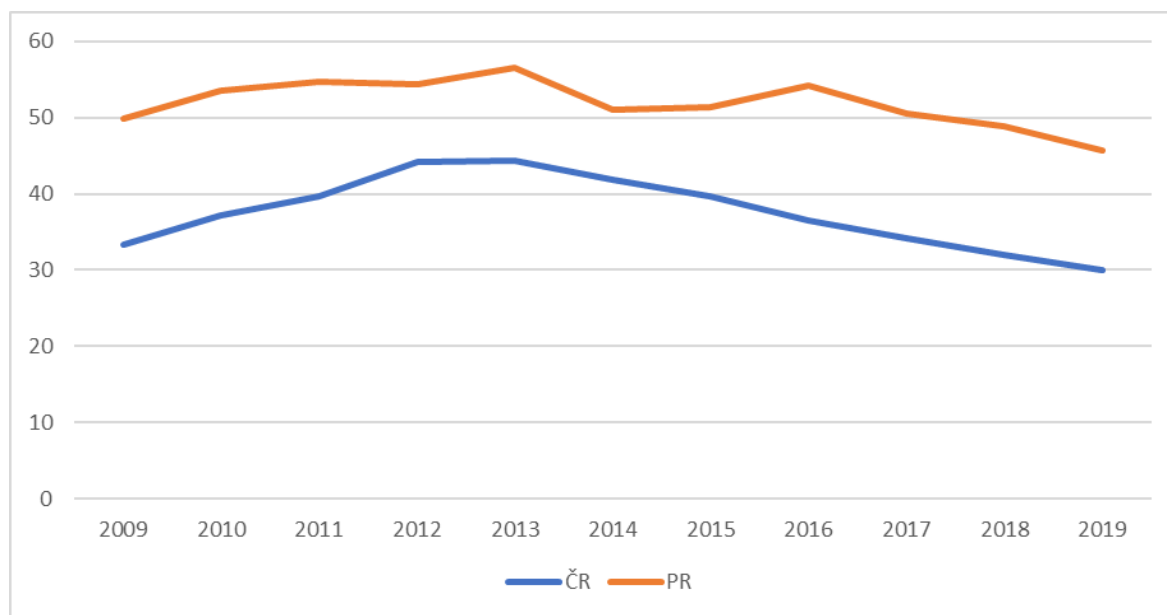
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů World Data Bank, 2021

4.7 Vývoj veřejného dluhu

Vývoj veřejného dluhu k HDP v České republice a Polsku v období 2009-2019 charakterizuje graf č. 12.

V roce 2009 došlo v ČR vlivem světové finanční a hospodářské krize k meziročnímu nárůstu veřejného dluhu o téměř 179 miliard Kč. V následujících letech nárůst hodnoty veřejného dluhu pokračoval, až do roku 2013. Křivka představující poměr veřejného dluhu k HDP měla od roku 2009 do roku 2013 vzrůstající tendenci. Důvodem bylo vzrůstající zadlužování a pouze mírný meziroční nárůst nominálního HDP. Z hodnoty 33,4 % v roce 2009 vzrostl veřejný dluh ČR na 44,4 % HDP v roce 2013. Po roce 2013 následoval setrvalý pokles hodnoty veřejného dluhu k HDP, který byl způsoben výrazným oživením české ekonomiky ve spojení s nárůstem HDP. Výše veřejného dluhu ČR v roce 2014 dosáhla hodnoty 41,9 % HDP. Meziročně tak došlo k poklesu veřejného dluhu, který byl zapříčiněn růstem nominálního HDP a stabilní úrovní dluhu. Pokles veřejného dluhu pokračoval i v roce 2015, kdy došlo ke snížení na 39,7 % HDP. Ke snížení dluhu opět přispíval růst HDP a relativně nízký deficit sektoru vládních institucí. Od roku 2016 do roku 2019 se saldo hospodaření sektoru vládních institucí dostalo do kladných čísel. HDP ČR nadále rostl a výsledkem bylo postupné snižování veřejného dluhu až na hodnotu 30,05 % HDP v roce 2019 (ČSÚ, 2021b).

Graf č. 12 Vývoj veřejného dluhu k HDP v ČR a Polsku v období 2009-2019 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů Eurostat, 2021

V roce 2009 vzrostl veřejný dluh Polska na 669,9 miliard zlotých, což bylo o 72,1 miliard zlotých více, než jaká byla výše dluhu v roce předchozím. Jednalo se o navýšení o 10,8 %. Důvodem byl nárůst deficitu sektoru vládních institucí, který byl způsoben ekonomickým zpomalením Polska. Toto ekonomické zpomalení způsobilo snížení příjmů státního rozpočtu i územních samosprávných celků (MF RP, 2010).

Veřejný dluh Polska vyjádřený v % HDP také stoupal, a to z hodnoty 49,8 % v roce 2009 na hodnotu 54,7 % v roce 2011. V roce 2012 došlo k mírnému snížení veřejného dluhu na hodnotu 54,4 % HDP, v roce 2013 se veřejný dluh zvýšil na 56,5 % HDP. Od roku 2014 do roku 2016 veřejný dluh opět rostl, a to z hodnoty 51,1 % HDP na hodnotu 54,2 % HDP v roce 2016. Po roce 2016 veřejný dluh klesal až na 45,7 % HDP v roce 2019.

Z důvodu zpomalování polské ekonomiky a z toho vyplývajícího snižování daňového příjmu do státního rozpočtu se schodek veřejných financí zvýšil z 3,9 % v roce 2012 na 4,3 % v roce 2013. Společně se schodkem státního rozpočtu rostl i veřejný dluh. Veřejný dluh k HDP se také postupně zvyšoval, v roce 2013 dosáhl maxima. Poměr veřejného dluhu k HDP v Polsku dosáhl 56,5 %, což bylo stále výrazně méně než průměr EU a eurozóny (HDP 87,1 %, resp. HDP 92,6 %). Polsko patřilo mezi 12 členských zemí EU, jejichž vládní dluh byl v roce 2013 pod maastrichtským kritériem (MF RP, 2014).

V roce 2014 začala ekonomika Polska, v porovnání s předchozími roky, zrychlovat, HDP rostl. Deficit sektoru vládních institucí se snížil na úroveň 3,2 % HDP. Vlivem uvedených faktorů se veřejný dluh Polska snížil na 51,1 % HDP (MF RP, 2015).

Růst HDP a pokračující zpříšňování daňového systému vyústily v roce 2018 historicky nejnižším schodkem 8 miliard zlotých, což představovalo 0,4 % HDP (oproti 30,4 miliardy zlotých a 1,5 % HDP v roce 2017). Zlepšení veřejných financí bylo patrné i na straně dluhu. Veřejný dluh v poměru k HDP se další rok v řadě snižoval – na 48,8 % z 50,6 % HDP v roce 2017 (MF RP, 2019).

Dobrou kondici veřejných financí v roce 2019 potvrdil i deficit vládního sektoru, který činil 0,7 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP zaznamenal pokles na 45,7 %. Tyto hodnoty byly příznivější než průměrný dluh v EU, který v roce 2019 tvořil 79,3 % HDP (MF RP, 2020).

4.8 Vývoj úrokových sazeb

Pro potřeby porovnání úrokových sazeb stanovovaných centrálními národními bankami České republiky a Polska byla vybrána 2 T repo sazba stanovovaná ČNB a sazba referenční (referencyjna) stanovovaná NBP. Uvedené úrokové sazby jsou hlavními nástroji měnové politiky centrálních bank ČR a Polska. Výši úrokových sazeb stanoví centrální banky na základě sledování prognóz vývoje inflace. Vývoj úrokových sazeb v ČR a v Polsku v období 2009-2019 zobrazuje graf č. 13.

V ČR měl vývoj 2 T repo sazby v letech 2009–2012 klesající tendenci, s výjimkou let 2010 a 2011, kdy stagnoval na hodnotě 0,75 %. V roce 2009 byla 2 T repo sazba 1,75 % a v roce 2012 klesla až na hodnotu technické nuly 0,05 %. Na této hodnotě zůstala až do roku 2016. Po roce 2016 hodnota 2 T repo sazby stoupala až do konce sledovaného období v roce 2019. V roce 2017 byla 2 T repo sazba 0,5 %, v roce 2019 již 2,0 %.

V roce 2009 došlo v ČR vlivem krize k hospodářskému útlumu a poklesu inflace, a to i přes uvolnění měnové i fiskální politiky. 2 T repo sazba byla v průběhu roku postupně snižována až na 1,00 % (ČNB, 2010a).

Nízká inflace, která se pohybovala blízko stanoveného inflačního cíle, umožnila ČNB snížit v průběhu roku 2010 úrokovou 2 T repo sazbu z 1,00 % na 0,75 %. Od ledna 2011 se vzhledem k příznivému vývoji na finančním trhu dvoutýdenní repo operace konaly již pouze jednou týdně (ČNB, 2011).

V roce 2012 přistoupila ČNB k dalšímu snižování 2 T repo sazby celkem třikrát a skončila na úrovni technické nuly 0,05 %. Důvodem snížení úrokových sazeb bylo snižování poptávkové inflace (ČNB, 2013b).

Snížením dvoutýdenní repo sazby na hodnotu technické nuly, vyčerpala ČNB možnost uvolňovat měnové podmínky prostřednictvím úrokových sazeb. Proto bylo na podzim 2013 přistoupeno k oslabování koruny, tak aby se kurz koruny udržoval poblíž hladiny 27 korun za euro. K oslabování koruny bylo přistoupeno s cílem dříve dosáhnout inflačního cíle, zabránit možnosti deflace a napomoci rychlejšímu oživení ekonomiky (ČNB, 2014).

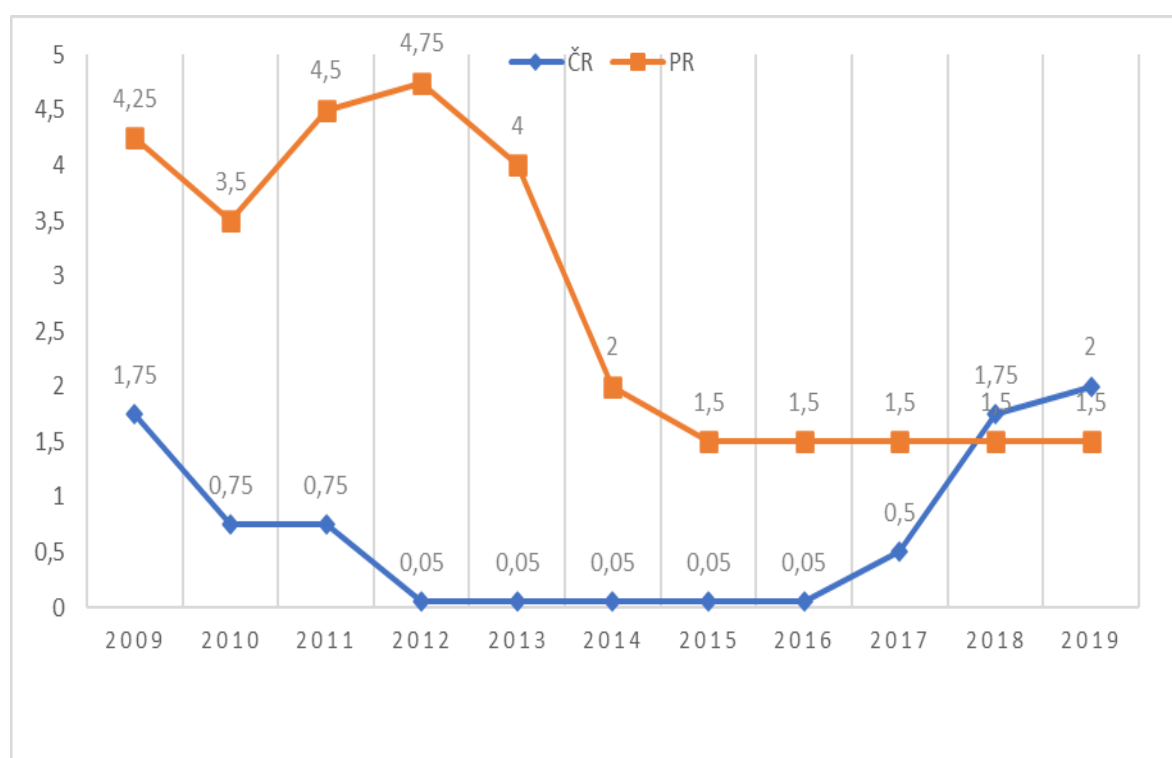
Tento nástroj byl používán až do dubna 2017, kdy bylo rozhodnuto o ukončení kurzového závazku. Po celou tuto dobu byla hodnota 2 T repo sazby na úrovni technické

nuly. V srpnu a listopadu se ČNB navrátila k uplatňování měnové politiky prostřednictvím navýšování úrokových sazeb. Na podzim roku 2017 byla úroková repo sazba navýšena na 0,5 %. K zvýšení repo sazby bylo přistoupeno z důvodu předpokládaného růstu inflace ve snaze udržet inflaci v blízkosti stanoveného inflačního cíle (ČNB, 2017).

V průběhu roku 2018 zvýšila ČNB 2 T repo sazbu celkem pětkrát. Na konci roku byla výše repo sazby 1,75 %. K zvýšení repo sazby bylo přistoupeno z důvodu růstu inflace ve snaze udržet inflaci v blízkosti stanoveného inflačního cíle (ČNB, 2019).

V roce 2018 se podařilo ČNB udržet inflaci na celoročním průměru 2,1 %, tedy velmi blízko stanoveného dvouprocentního inflačního cíle. V roce následujícím ale docházelo k vytváření silných domácích inflačních tlaků vlivem přehřívání trhu práce. ČNB zareagovala zvýšením úrokových sazeb. 2 T repo sazba se tak zvýšila na 2,0 %, kde zůstala až do konce roku 2019 (ČNB, 2020).

Graf č. 13 Vývoj 2 T repo úrokové sazby v ČR a Polsku v období 2009-2019 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČNB a NBP, 2021

V Polsku došlo mezi roky 2009 a 2010 k poklesu hlavní úrokové sazby – referenční sazby z hodnoty 4,25 % na 3,50 %. Po roce 2010 navýšovala centrální banka Polska

hodnotu referenční sazby až na 4,75 % v roce 2012. Po roce 2012 došlo k výraznému snížení referenční sazby na hodnotu 2,00 % v roce 2014 a snižování dále pokračovalo až do roku 2015 na hodnotu 1,5 %, kde na této hodnotě referenční úroková sazba zůstala až do roku 2019.

Ekonomické zpomalení a zhoršující se situace na trhu práce v Polsku v roce 2009 přiměly Radu pro měnovou politiku pokračovat v cyklu uvolňování měnové politiky. Základní úrokové sazby byly v tomto období sníženy o 1,5procentního bodu. V důsledku toho na konci června 2009 byla hlavní úroková sazba – referenční sazba – snížena ze 4,25 % na, v té době historicky nejnižší, úroveň 3,5 %. V následujících měsících relativně vysoká úroveň inflace a signály o postupném zlepšování ekonomické aktivity vedly k ponechání úrokových sazeb beze změny (MF RP, 2010).

Na stejné úrovni zůstala referenční sazba i v roce 2010, ale po roce 2010 došlo v Polsku k nárůstu inflace nad stanovený cíl. V roce 2011 a 2012 se inflace pohybovala nad horní hranicí stanoveného inflačního pásma, a proto bylo NBP přistoupeno ke zvýšení hlavní úrokové sazby na 4,5 % v roce 2011 a dále až na 4,75 v roce 2012. V roce 2013 došlo k prudkému poklesu míry inflace až na hodnotu 0,8 %.

Vzhledem ke zvýšení rizika setrvání inflace ve střednědobém horizontu pod inflačním cílem pokračovala Rada pro měnovou politiku NBP v prvních sedmi měsících roku 2013 v cyklu uvolňování měnové politiky snížila úrok hlavní sazby celkem o 1,75procentního bodu. Hlavní úroková sazba – referenční sazba – byla během roku 2013 několikrát snížena, a to z původních 4,0 % až na úroveň 2,5 % stanovenou v červenci. V září Rada předložila výhledový pokyn, ve kterém oznámila, že úrokové sazby NBP zůstanou beze změny minimálně do konce roku 2013, a v listopadu toto prohlášení prodloužila do poloviny roku 2014 (MF RP, 2014).

V roce 2014 snížila Rada referenční sazbu NBP na 2,0 %, úrokové sazby NBP zůstaly beze změny do konce 3. čtvrtletí 2014. V říjnu Rada snížila úrokové sazby o 0,5-1,0procentního bodu. Hlavní úroková sazba – referenční sazba – zůstala na úrovni 2,0 % (MF RP, 2015).

V roce 2014 byla míra inflace v Polsku 0,1 %, v roce 2015 a 2016 byla míra inflace záporná – docházelo k deflaci. V reakci na vývoj inflace byla v březnu 2015 referenční sazba ponížena na 1,5 % a na této úrovni byla ponechána beze změny až do roku 2019.

Důvodem ponechání úrokové referenční sazby na stejné výši bylo přesvědčení Rady pro měnovou politiku, že navzdory vysokému tempu hospodářského růstu neexistují v polské ekonomice žádné známky rostoucího inflačního tlaku (MF RP, 2019).

V roce 2019 Rada pro měnovou politiku ponechala úrokové sazby NBP beze změny (referenční sazba na 1,50 %) s tím, že současná úroveň úrokových sazeb přispívá k udržení polské ekonomiky na cestě udržitelného růstu a k udržení makroekonomické rovnováhy (MF RP, 2020).

4.9 Představení sousedících regionů

4.9.1 Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj se rozprostírá v severovýchodní části Čech. Hranici kraje tvoří, v délce 208 km, hranice s Polskou republikou, dále kraj sousedí s krajem Pardubickým, Libereckým a Středočeským. Krajskou metropolí je Hradec Králové, který je vzdálen od hlavního města Prahy 112 km. Území kraje je tvořeno pěti okresy – Hradec Králové, Náchod, Jičín, Trutnov a Rychnov nad Kněžnou. Rozloha Královéhradeckého kraje je 4 759 km² a zaujímá 6 % rozlohy České republiky. K polovině roku 2018 byl stav obyvatelstva Královéhradeckého kraje 550 634 obyvatel, to je 5,2 % celkového počtu obyvatel České republiky. Na území kraje je celkem 448 obcí, z nichž mělo 47 statut města a 12 statut městyse. Královéhradecký kraj lze popsat jako zemědělsky průmyslový s rozvinutým cestovním ruchem. V zemědělství převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin, kukuřice, řepky, cukrové řepy a ovoce a zeleniny. V živočišné výrobě převažuje chov skotu a prasat. Z průmyslu převažuje zejména průmysl zpracovatelský, v jeho rámci pak výroba motorových vozidel, výroba plastových a pryžových výrobků a textilní výroba. Na tvorbě HDP ČR se kraj v roce 2017 podílel pouze 4,6 %, v přepočtu na obyvatele dosáhl 89 % republikového průměru a byl mezi kraji na 4. pozici (ČSÚ, 2019).

4.9.2 Województwo dolnośląskie

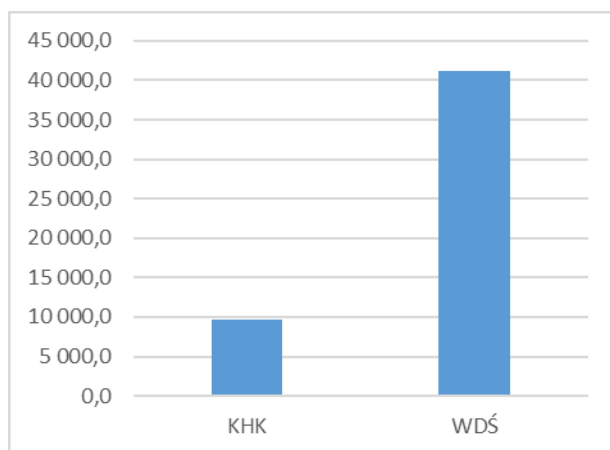
Województwo dolnośląskie (Vojvodství Dolní Slezsko nebo také Dolnoslezské vojvodství) je jedním z 16 vojvodství v Polsku. Hlavním městem vojvodství je Wrocław (Vratislav). Dolnoslezské vojvodství leží v jihozápadní části Polska. Sousedí s Lubušským, Opolským, Velkopolským vojvodstvím s Německem a Českou republikou. Rozloha

vojvodství je 19 947 km², což je 6,4 % z rozlohy Polska. Vojvodství obsahuje 26 powiatów (okresů), 169 gmin (menší územní jednotka), 91 měst z toho 4 města s okresními pravomocemi (Wrocław, Jelenia Góra, Walbrzych, Legnica), 2527 vesnic a 2527 samot. V roce 2017 byl počet obyvatel vojvodství 2 902 365. Přední význam má pro Dolní Slezsko průmysl, který je založen na výrobě motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výrobě gumových a plastových výrobků, výrobě kovových výrobků a výrobě elektrických zařízení. Množství a rozmanitost klíčových produktů z pohledu podílu na prodané produkci odvětví potvrzuje silnou pozici Dolního Slezska v mnoha oblastech ekonomiky. Ekonomické struktury Dolního Slezska dominují malé subjekty, zahrnující zejména podskupinu mikropodniků. Podle zprávy o situaci mikropodniků, malých a středních podniků od Banky Pekao, z více než 368 000 společností registrovaných na území Dolnoslezského vojvodství na konci roku 2016 bylo 96,6 % mikropodniků a 2,8 % bylo malých podniků zaměstnávající 10 až 49 lidí. Dolnoslezský kraj patří k lídrům ekonomiky Polska, v roce 2018 se kraj podílel na tvorbě HDP ve výši 8,3 % (Dolnyslask, 2019).

4.10 HDP a HDP/obyvatele v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018

HDP v Královéhradeckém kraji v roce 2018 dosáhl hodnoty 9 615,5 miliónů EUR, v Dolnoslezském vojvodství dosáhl HDP v roce 2018 hodnoty 41 219,5 miliónů EUR, viz. graf č. 14.

Graf č. 14 Výše HDP v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (v miliónech EUR)

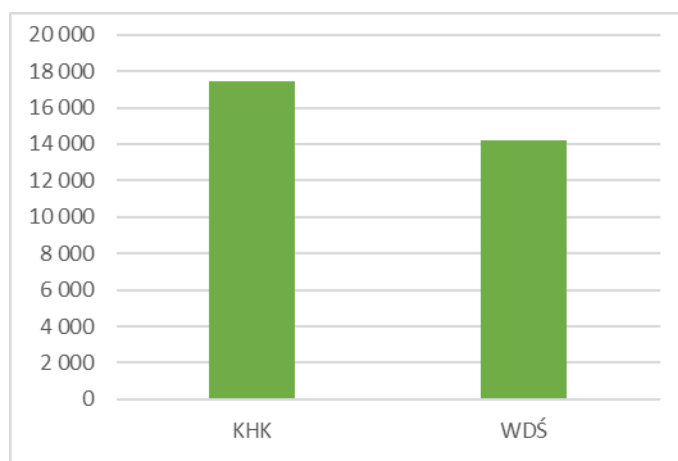

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ a SWAID, 2021

Královéhradecký kraj v roce 2018 evidoval 550 688 obyvatel, Dolnoslezské vojvodství 2 900 994 obyvatel. Pro získání reálnější vypovídací informace, která pomůže s následným srovnáním ekonomik obou regionů, byl vybrán ukazatel HDP na obyvatele vyjádřený v eurech. HDP na obyvatele byl v roce 2018 v Královéhradeckém kraji 17 461 EUR, v Dolnoslezském vojvodství 14 209 EUR. Pro srovnání: HDP na obyvatele v roce 2018 v rámci celé ČR byl 19 850 EUR, v rámci celé Polské republiky 12 960 EUR. Pro přepočítání hodnot HDP z korun na euro a ze zlotého na euro byl použit průměrný kurz roku 2018. Grafické znázornění hodnot HDP na obyvatele v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 je uvedeno v grafu č. 15.

Graf č. 15 Výše HDP na obyvatele v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (v EUR)

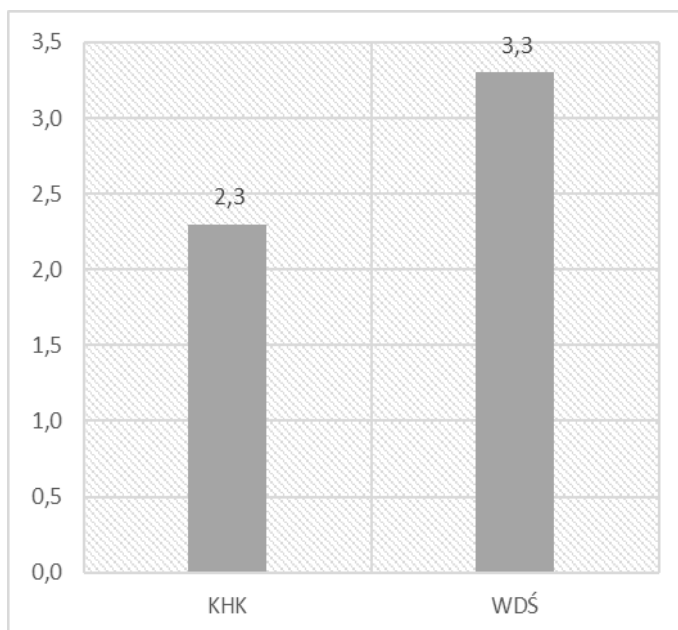
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ a SWAID, 2021

4.11 Míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018

Obecná míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji v roce 2018 dosáhla hodnoty 2,3 %, v Dolnoslezském vojvodství dosáhla obecná míra nezaměstnanosti v roce 2018 hodnoty 3,3 %. V České republice byla celková obecná míra nezaměstnanosti v roce 2018 2,2 %, v Polsku 3,9 %.

Grafické znázornění obecné míry nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 je uvedeno v grafu č. 16.

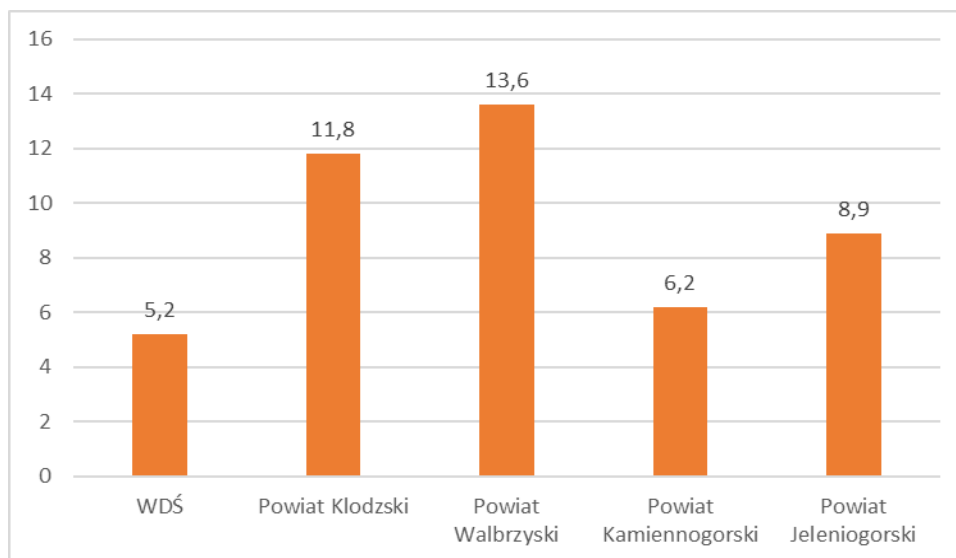
Graf č. 16 Výše obecné míry nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ a Eurostat, 2021

Graf č. 17 zobrazuje výši průměrné míry registrované nezaměstnanosti v Dolnoslezském vojvodství, která bude použita ke srovnání s hodnotami míry registrované nezaměstnanosti v polských příhraničních okresech z roku 2018. Jelikož na úrovni menších územních celků jsou v Polsku v souvislosti s mírou nezaměstnanosti vyčíslovány pouze hodnoty registrované míry nezaměstnanosti, bude jich při následném porovnání využito. V Dolnoslezském vojvodství byla průměrná míra registrované nezaměstnanosti v roce 2018 5,2 %. V okrese Klodzko byla míra registrované nezaměstnanosti 11,8 %, v okrese Walbrzych 13,6 %, v okrese Kamienna Góra 6,2 % a v okrese Jelenia Góra 8,9 %.

Graf č. 17 Výše míry registrované nezaměstnanosti v Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (v %)

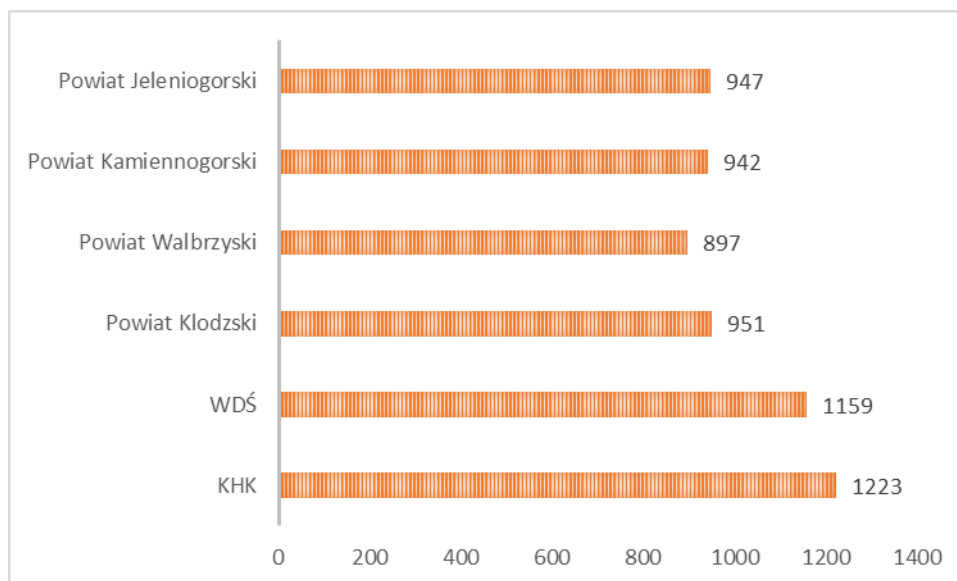
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů SWAID, 2022

4.12 Průměrná hrubá měsíční mzda v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018

Průměrná hrubá mzda v Královéhradeckém kraji v roce 2018 byla 1 223 EUR, průměrná hrubá mzda v Dolnoslezském vojvodství byla 1 159 EUR. Průměrná mzda v rámci celé ČR byla v roce 2018 1252 EUR. Průměrná mzda v Polsku v roce 2018 byla 1077 EUR. Pro následné porovnání byly zjištěny průměrné hrubé mzdy v polských příhraničních okresech Dolnoslezského vojvodství. V okrese Klodzko byla průměrná hrubá mzda v roce 2018 – 951 EUR, v okrese Walbrzych – 897 EUR, v okrese Kamienna Góra – 942 EUR a v okrese Jelenia Góra – 947 EUR. Hodnoty průměrné hrubé mzdy původně uvedené v korunách a zlotých byly přepočteny na euro podle průměrného kurzu roku 2018.

Grafické znázornění průměrné hrubé měsíční mzdy v Královéhradeckém kraji, Dolnoslezském vojvodství a ve čtyřech polských příhraničních okresech Dolnoslezského vojvodství v roce 2018 je uvedeno v grafu č. 18.

Graf č. 18 Výše průměrné hrubé mzdy v Královéhradeckém kraji, Dolnoslezském vojvodství a příhraničních polských okresech v roce 2018 (v EUR)

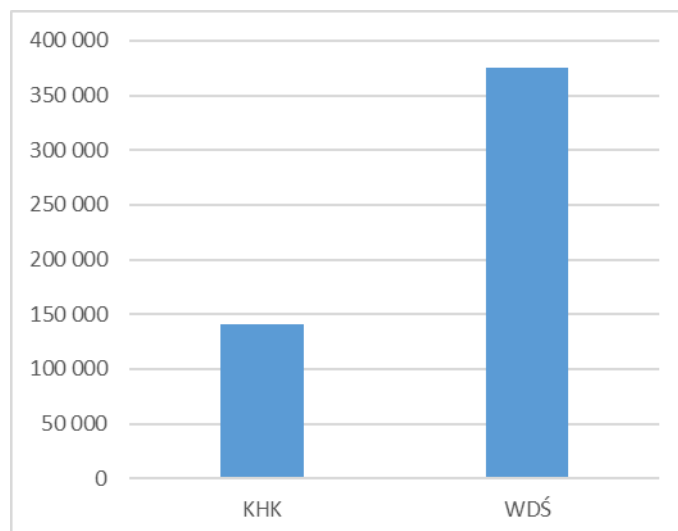

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ a GUS, 2021

4.13 Počet registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018

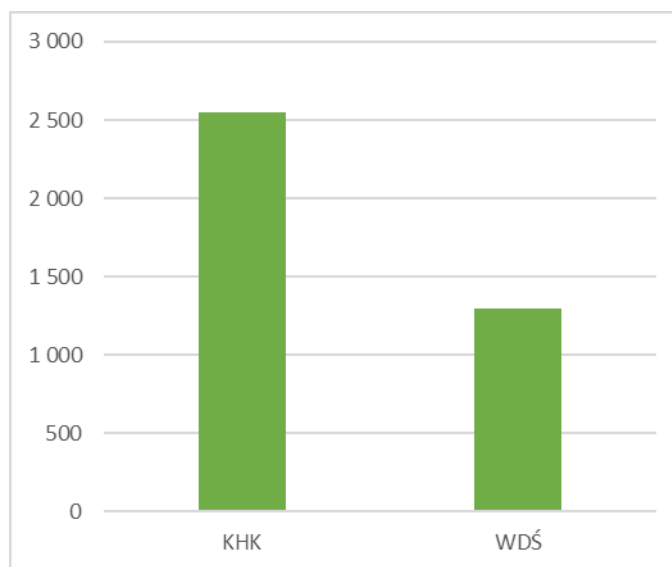
V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2018 registrováno 140 353 ekonomických subjektů. V Dolnoslezském vojvodství bylo v roce 2018 registrováno 375 389 ekonomických subjektů. Grafické znázornění počtu registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 je uvedeno v grafu č. 19, v grafu č. 20 je znázorněn počet registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 přepočtený na 10 000 obyvatel. V Královéhradeckém kraji v roce 2018 připadalo 2 549 ekonomických subjektů na 10 000 obyvatel, v Dolnoslezském vojvodství to bylo 1 294 ekonomických subjektů.

Graf č. 19 Počet registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ a SWAID, 2021

Graf č. 20 Počet registrovaných ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji a Dolnoslezském vojvodství v roce 2018 (na 10 000 obyvatel)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ a SWAID, 2021

5 Výsledky a diskuse

5.1 Porovnání České republiky a Polska

V této kapitole budou zkoumané makroekonomické ukazatele postupně vyhodnoceny a poté budou mezi sebou porovnána makroekonomická data obou srovnávaných států – České republiky a Polska. K závěrečnému porovnání bude použit hrubý domácí produkt, míra inflace, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá nominální mzda, čistý export, veřejný dluh a úroková sazba.

5.1.1 Hrubý domácí produkt

Světová finanční a hospodářská krize se zřejmě dotkla České republiky i Polska. Oproti roku 2008 došlo v roce 2009 u obou ekonomik k meziročnímu propadu HDP a až v druhém pololetí roku 2009 se objevily známky mírného oživení obou ekonomik. V České republice od roku 2009 do roku 2019 nominální HDP nepřetržitě rostl. V roce 2009 byla výše HDP ovlivněna světovou finanční krizí, oproti roku 2008 došlo k propadu HDP na hodnotu 3 954 320 milionů Kč. Po roce 2009 probíhal velmi mírný meziroční nárůst hodnot nominálního HDP až na hodnotu 4 142 811 milionů Kč v roce 2013. Od roku 2014 byla křivka růstu HDP ČR strmější a v roce 2019 končila na hodnotě 5 790 348 milionů Kč. V Polsku měl průběh křivky nominálního HDP v letech 2009–2019 také vzrůstající tendenci. V roce 2009 byla hodnota nominálního HDP Polska 1 372 025 milionů PZL, v roce 2019 dosáhla hodnota nominálního HDP Polska na úroveň 2 293 199 milionů PZL. Na rozdíl od ČR dosahovala polská ekonomika slušných výsledků i mezi lety 2009 až 2012, kdy byla dynamika meziročního růstu HDP Polska zřejmě vyšší než v případě České republiky.

V případě Polska a České republiky se ale jedná o dvě zcela rozdílné země, co se týká rozlohy a počtu obyvatel, a tudíž i dvě velikostně rozdílné ekonomiky. Celkový nominální HDP Polska byl v porovnání s HDP ČR ve sledovaném období více než dvojnásobný.

Pro získání reálnější vypovídací informace, bylo přistoupeno k porovnání HDP přepočteného na euro a na obyvatele. V ČR hodnoty HDP na obyvatele v celém sledovaném období mírně rostly, a to z hodnoty 14 260 EUR v roce 2009 na hodnotu 20 990 EUR v roce 2019. Výjimkou byl rok 2014, kdy došlo k mírnému propadu vlivem

oslabení koruny. V Polsku hodnoty HDP na obyvatele v celém sledovaném období také mírně rostly. Výjimkou byl rok 2016, kdy došlo k mírnému propadu, který byl způsoben oslabením zlotého. V rámci sledovaného období HDP PR na obyvatele vzrostl z hodnoty 8 240 EUR v roce 2009 na hodnotu 13 780 EUR v roce 2019.

Z uvedených dat je zřejmé, že HDP přepočtený na euro a na obyvatele byl ve sledovaném období let 2009–2019 vyšší v České republice než v Polsku.

Aby se hodnoty HDP oprostily od rozdílů v měnách, cenách a směnných kurzech, bylo navíc provedeno porovnání HDP na obyvatele v PPS. Index s hodnotou 100 představoval průměrný HDP na obyvatele v PPS v Evropské unii (28 členských států). Křivka představující HDP na obyvatele České republiky v PPS měla mezi roky 2009 a 2010 klesající tendenci, kdy z hodnoty 87 klesl HDP na obyvatele na hodnotu 84. Od roku 2010 do roku 2019 HDP na obyvatele meziročně mírně rostl až na hodnotu 93 v roce 2019. HDP na obyvatele Polské republiky v PPS po celé sledované období mírně rostl. Z hodnoty 60 v roce 2009 na hodnotu 73 v roce 2019.

Z uvedených hodnot vyplývá, že HDP na obyvatele v PPS byl v celém sledovaném období let 2009–2019 vyšší v České republice než v Polsku, ale také stále pod průměrem Evropské unie.

Ze vzájemného porovnání HDP na obyvatele lze konstatovat, že ekonomická úroveň České republiky je vyšší než ekonomická úroveň Polska. Protože je tento makroekonomický ukazatel používán také k vyjádření životní úrovně v dané zemi, lze vyvodit závěr, že životní úroveň obyvatel ČR je vyšší než životní úroveň obyvatel Polska.

5.1.2 Míra inflace

V ČR měla míra inflace po roce 2019 stoupavou tendenci až do roku 2012, kdy dosáhla 3,5 %, poté postupně klesala až na hodnotu 0,3 % v roce 2015. Na podzim 2013 přistoupila ČNB k oslabování koruny s cílem zabránit deflaci, rychleji dosáhnout inflačního cíle a napomoci rychlejšímu oživení ekonomiky. Po roce 2015 začala míra inflace opět stoupat až na hodnotu 2,6 % v roce 2019. Od roku 2010 cíluje ČNB meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen CPI ve výši 2 % s tolerancí jeden procentní bod na obě strany.

V Polsku měla inflace po roce 2009 sestupnou tendenci. Promítlo se zde dřívější zvýšení regulovaných cen včetně cen energií, sazeb spotřebních daní, růst cen potravin a nealkoholických nápojů a dřívější oslabení zlotého. Zároveň byla inflace v Polsku

ovlivněna poklesem cen pohonných hmot v předchozím roce, a to v důsledku poklesu ceny ropy na světových trzích. V roce 2015 a 2016 dosahovala míra inflace v Polsku záporných hodnot – došlo k deflaci. V roce 2017 se inflace v Polsku dostala do kladných hodnot a v roce 2019 se přiblížila inflačnímu cíli, když dosáhla hodnoty 2,1 %. Inflační cíl je v Polsku stanoven NBP na hodnotu 2,5 % s odchylkou jednoho procentního bodu na obě strany. Deflace v letech 2015–2016 neměla negativní dopad na polskou ekonomiku. Nižší ceny energetických komodit pozitivně ovlivnily ekonomickou situaci většiny ekonomických subjektů.

Obě centrální banky se snažily udržet inflaci na hodnotě stanovených inflačních cílů nebo alespoň ve stanoveném inflačním pásmu se střídavým úspěchem. Od roku 2009 do roku 2012 byla vyšší inflace v Polsku (nejvyšší hodnota míry inflace 4 % byla zaznamenána v roce 2009), od roku 2013 do roku 2019 byla vyšší inflace v ČR (nejvyšší míra inflace 2,1 % v roce 2019).

5.1.3 Míra nezaměstnanosti

V roce 2009 a roce následujícím se situace na trhu práce v ČR zhoršovala vlivem finanční a hospodářské krize. Zrychloval se pokles zaměstnanosti a pokles počtu nových pracovních míst. Míra nezaměstnanosti v ČR rostla, ale i tak byla nižší než v zemích Evropské unie. S postupným oživením ekonomiky se situace na trhu práce v roce 2011 zlepšovala, zaměstnanost se zvyšovala nejprve mírným tempem ale od roku 2014 došlo k rychlejšímu nárůstu zaměstnanosti a postupnému poklesu míry nezaměstnanosti až na hodnotu 2 % v roce 2019.

V Polsku i přes zlepšení ekonomické situace v druhé polovině roku 2009, pokračovala nepříznivá situace na trhu práce až do roku 2013, míra nezaměstnanosti se zvyšovala. Důvodem byl i pokles růstu podniků a stagnace počtu pracujících v ekonomice. V roce 2014 došlo ke zlepšení, zaměstnanost v ekonomice rostla až do roku 2019, kdy míra nezaměstnanosti klesla na hodnotu 3,3 %.

Při porovnání obou států z hlediska míry nezaměstnanosti byla v celém sledovaném období míra nezaměstnanosti v Polsku vyšší než v České republice.

5.1.4 Průměrná hrubá mzda

Průměrná hrubá nominální mzda v České republice od roku 2009 do roku 2019 neustále rostla, s výjimkou mírného poklesu v roce 2013. V roce 2009 byla hodnota

průměrné hrubé nominální mzdy v ČR na úrovni 23 425 Kč, v roce 2019 vystoupala na 34 559 Kč. Nejvyšší nárůst průměrné hrubé nominální mzdy byl zaznamenán v roce 2018 a 2019, kdy se průměrná hrubá nominální mzda meziročně zvýšila o 2 462 Kč. Vliv na vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v ČR měla zejména situace na trhu práce v souvislosti s aktuální ekonomickou situací a ve vztahu k reálné mzdě i míra inflace. V letech 2010, 2011 a v období roku 2014-2019 rostla v ČR meziročně nominální i reálná mzda. V roce 2009, 2012 a 2013 rostla meziročně pouze mzda nominální.

Průměrná hrubá nominální mzda v Polsku v celém období let 2009-2019 rostla, v roce 2009 byla hodnota hrubé průměrné nominální mzdy v Polsku 3 103 PZL, v roce 2019 vystoupala na 4 920 PZL. Nejvyšší nárůst průměrné hrubé nominální mzdy v Polsku byl zaznamenán mezi roky 2018 a 2019, kdy se průměrná hrubá nominální mzda meziročně zvýšila o 330 PZL. Vliv na vývoj průměrné hrubé nominální mzdy v Polsku měla zejména situace na trhu práce v souvislosti s aktuální ekonomickou situací a ve vztahu k reálné mzdě i míra inflace. V celém sledovaném období 2009-2019 nominální i reálná mzda v Polsku meziročně rostla.

Pro lepší porovnání byly mzdy obou států převedeny na euro podle průměrného kurzu v daném roce. Nejvyšších hodnot průměrné hrubé mzdy za sledované období dosáhly obě země v roce 2019. V ČR 1 306 EUR a v Polsku 1 145 EUR. Z těchto hodnot je zřejmé, že v roce 2019 byla průměrná hrubá mzda v České republice vyšší než průměrná hrubá mzda v Polsku a stejně tak to bylo i v celém sledovaném období.

5.1.5 Čistý export

V ČR měla křivka představující vývoj čistého exportu zboží a služeb od roku 2009 do roku 2017 vzrůstající tendenci. V druhé polovině roku 2009 došlo k hospodářskému oživení, které bylo způsobeno mimo jiné i růstem zahraniční poptávky. Čistý export měl významný podíl na růstu HDP ČR. V roce 2009 byl čistý export ČR 824,3 milionů EUR, v roce 2017 14 602 milionů EUR. V roce 2018 došlo k mírnému poklesu na 12 528,8 milionů EUR a v roce 2019 byla hodnota čistého exportu v ČR 13 482 milionů EUR. Za poklesem čistého exportu v roce 2018 bylo výrazné zpomalení růstu vývozu proti vysoké dynamice dovozu. Nižší zahraniční poptávka se projevila zejména v nižším vývozu dopravních prostředků. Vliv mělo i předchozí posílení kurzu koruny.

V Polsku se nacházel čistý export v období 2009-2012 v záporných hodnotách, dovoz zboží a služeb převyšoval vývoz zboží a služeb. Nejvýraznější negativní čistý export vykazovaly statistiky v roce 2011, kdy se čistý export Polska nacházel na hodnotě -8 215,5 milionů EUR. Důvodem záporného čistého exportu byl nárůst dovozu, který byl podpořen nárůstem polského exportu, který se vyznačoval vysokou dovozní náročností. Na nárůst dovozu mělo vliv i posilování zlatého od března 2009. Po roce 2011 docházelo k postupnému zlepšování hodnot čistého exportu, v roce 2013 byl čistý export Polska již v kladných hodnotách (5 653,1 milionů EUR). V roce 2014 se čistý export snížil na 3 962,2 milionů EUR, ale poté nepřetržitě rostl až na 17 610,5 milionů EUR v roce 2017. V roce 2018 poklesl na 15 247,2 milionů EUR, ale v roce 2019 prudce vzrostl až na 25 058,2 milionů EUR.

V mezistátním porovnání při vyčíslení čistého exportu v milionech EUR byl v období let 2009-2014 vyšší čistý export České republiky, od roku 2015 do 2019 byl vyšší čistý export Polska.

Pro získání objektivnější vypovídací hodnoty bylo dále provedeno porovnání hodnot čistého exportu zboží a služeb v % HDP. Nejvyšší dosažená hodnota čistého exportu zboží a služeb v ČR byla 7,628 % HDP z roku 2016. Nejvyšší dosažená hodnota čistého exportu zboží a služeb v Polsku byla 4,707 % HDP z roku 2019.

Čistý export zboží a služeb ČR vyjádřený v % HDP převyšoval v celém sledovaném období hodnoty čistého exportu zboží a služeb vyjádřeného v % HDP Polska. Z toho vyplývá, že podíl čistého exportu na tvorbě HDP byl v České republice vyšší než v Polsku.

5.1.6 Veřejný dluh

Veřejný dluh v ČR stoupal vlivem světové finanční a hospodářské krize a s tím souvisejícím zpomalením české ekonomiky. V roce 2009 došlo k meziročnímu nárůstu veřejného dluhu o téměř 179 miliard Kč. Křivka představující poměr veřejného dluhu k HDP měla od roku 2009 do roku 2013 vzrůstající tendenci. Důvodem bylo vzrůstající zadlužování a pouze mírný meziroční nárůst nominálního HDP. Z hodnoty 33,4 % v roce 2009 vzrostl veřejný dluh ČR na 44,4 % HDP v roce 2013. Po roce 2013 následoval setrvalý pokles hodnoty veřejného dluhu k HDP až na 30,05 % HDP v roce 2019. Tento

pokles byl způsoben výrazným oživením české ekonomiky ve spojení s nárůstem HDP a úrovní veřejného dluhu, který se i díky kladnému saldu hospodaření sektoru vládních institucí v letech 2016-2019 postupně snižoval.

V případě Polska měla křivka představující poměr veřejného dluhu k HDP průběh obdobný jako ČR, ale hodnoty veřejného dluhu k HDP byly vyšší. Po roce 2009 došlo k nárůstu veřejného dluhu z důvodu nárůstu deficitu sektoru vládních institucí, který byl způsoben ekonomickým zpomalením Polska. Toto ekonomické zpomalení způsobilo snížení příjmů státního rozpočtu i územních samosprávných celků. Veřejný dluh k HDP stoupal, a to z hodnoty 49,8 % v roce 2009 na hodnotu 54,7 % v roce 2011. V roce 2012 došlo k mírnému snížení veřejného dluhu na hodnotu 54,4 % HDP, v roce 2013 se veřejný dluh zvýšil na 56,5 % HDP. Od roku 2014 do roku 2016 veřejný dluh opět rostl, a to až na hodnotu 54,2 % HDP v roce 2016. Po roce 2016 veřejný dluh klesal až na 45,7 % HDP v roce 2019. Za poklesem veřejného dluhu bylo zrychlování polské ekonomiky spojené s růstem HDP a snižování deficitu sektoru vládních institucí.

Jak bylo již uvedeno, ve sledovaném období byl veřejný dluh vyjádřený v % HDP vyšší v Polsku než v ČR, ale stále pod prahovou hodnotou 60 %. Polsko i Česká republika patří mezi méně zadlužené státy EU.

5.1.7 Úroková sazba

Pro potřeby porovnání úrokových sazeb stanovovaných centrálními národními bankami České republiky a Polska byla vybrána 2 T repo sazba stanovovaná ČNB a sazba referenční (referenční) stanovovaná NBP. Uvedené úrokové sazby jsou hlavními nástroji měnové politiky centrálních bank ČR a Polska. Výši úrokových sazeb stanoví centrální banky na základě sledování prognóz vývoje inflace.

V ČR měl vývoj 2 T repo sazby v letech 2009-2012 klesající tendenci, s výjimkou let 2010 a 2011, kdy stagnoval na hodnotě 0,75 %. V roce 2009 byla 2 T repo sazba 1,75 % a v roce 2012 klesla až na hodnotu technické nuly 0,05 %. Na této hodnotě zůstala až do roku 2016. Po roce 2016 hodnota 2 T repo sazby stoukala až do konce sledovaného období v roce 2019. V roce 2017 byla 2 T repo sazba 0,5 %, v roce 2019 již 2,0 %.

V Polsku došlo mezi roky 2009 a 2010 k poklesu hlavní úrokové sazby – referenční sazby z hodnoty 4,25 % na 3,50 %. Po roce 2010 navyšovala centrální banka Polska hodnotu referenční sazby až na 4,75 % v roce 2012. Po roce 2012 došlo k výraznému

snížení referenční sazby na hodnotu 2,00 % v roce 2014 a snižování dále pokračovalo až do roku 2015 na hodnotu 1,5 %, kde na této hodnotě referenční úroková sazba zůstala až do roku 2019.

Při vzájemném porovnání hlavních úrokových sazeb ČR a Polska v období 2009-2019 lze dojít k závěru, že od roku 2009 do roku 2017 byla vyšší referenční úroková sazba v Polské republice, od roku 2018 do roku 2019 byla vyšší 2 T repo sazba v České republice. ČNB svoji měnovou politikou spočívající ve správném stanovování hlavní úrokové sazby odvrátila hrozbu deflace, i když se snížením 2 T repo sazby až na hodnotu technické nuly v letech 2012 až 2016 připravila o jednu z možností další regulace. I díky následnému cílenému oslabování koruny byla hrozba deflace v roce 2016 zažehnána. NBP přistoupila v období poklesu inflace také k opatřením spočívajícím ve snižování hlavní úrokové sazby, ale hrozbu deflace neodvrátila. V letech 2015 a 2016 byla polská ekonomika zasažena deflací. Tato deflace ale neměla negativní dopad na polskou ekonomiku, protože nižší ceny energetických komodit pozitivně ovlivnily ekonomickou situaci většiny ekonomických subjektů.

5.2 Porovnání Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego województwa

V této kapitole budou porovnány makroekonomické ukazatele dvou sousedících regionů – Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego województwa. K závěrečnému porovnání budou použity hodnoty roku 2018 - hrubý domácí produkt a HDP na obyvatele, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá měsíční mzda a počet ekonomických subjektů.

5.2.1 HDP, HDP na obyvatele

Při porovnávání HDP za rok 2018 v Královéhradeckém kraji a v Dolnoslezském vojvodství můžeme konstatovat, že polský region dosáhl více než čtyřnásobné výše HDP Královéhradeckého kraje. Při použití ukazatele HDP přepočteného na obyvatele byla hodnota v Královéhradeckém kraji 17 461 EUR, v Dolnoslezském vojvodství 14 209 EUR. V Královéhradeckém kraji byla hodnota HDP na obyvatele z roku 2018 o 2 389 EUR nižší než hodnota HDP na obyvatele v roce 2018 v rámci celé ČR. Naopak Dolnoslezské vojvodství dosáhlo vyšších hodnot HDP na obyvatele o 1 249 EUR v porovnání s hodnotou HDP na obyvatele v rámci celé Polské republiky.

Královéhradecký kraj tedy dosáhl v porovnání s Dolnoslezským vojvodstvím vyšší hodnoty HDP na obyvatele, ale Dolnoslezské vojvodství svým výsledkem potvrdilo, že patří mezi lídry polské ekonomiky.

5.2.2 Míra nezaměstnanosti

Obecná míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji v roce 2018 dosáhla hodnoty 2,3 %, a byla o 0,1 % vyšší než celková obecná míra nezaměstnanosti v České republice. V Dolnoslezském vojvodství byla obecná míra nezaměstnanosti ve stejném roce 3,3 %, což bylo o 0,6 % méně než celková obecná míra nezaměstnanosti v roce 2018 v Polsku.

V Královéhradeckém kraji byla v roce 2018 o 1,0 % menší obecná míra nezaměstnanosti než v Dolnoslezském vojvodství. Hodnota obecné míry nezaměstnanosti v Dolnoslezském vojvodství naznačuje, že v tomto polském regionu byl v roce 2018 poměr nezaměstnaných k ekonomicky aktivním osobám menší než míra nezaměstnanosti v rámci celé Polské republiky.

Pro porovnání nezaměstnanosti v rámci Dolnoslezského vojvodství bylo pracováno s hodnotami míry registrované nezaměstnanosti. V Dolnoslezském vojvodství byla v roce 2018 míra registrované nezaměstnanosti 5,2 %, což bylo v některých případech o dost méně než hodnoty zjištěné v polských pohraničních okresech sousedících s Královéhradeckým krajem. Nejvyšší hodnoty registrované míry nezaměstnanosti vykazoval okres Walbrzych 13,6 %, dále následoval okres Klodzko s 11,8 %, poté okres Jelenia Góra s 8,9 %. Nejlépe z příhraničních okresů dopadl okres Kamienna Góra s hodnotou 6,2 %, který se nejvíce přiblížil průměrné hodnotě Dolnoslezského vojvodství.

5.2.3 Průměrná hrubá měsíční mzda

Průměrná hrubá mzda v Královéhradeckém kraji v roce 2018 byla 1 223 EUR, tedy o 29 EUR nižší než průměrná hrubá mzda v celé ČR. Průměrná hrubá mzda v Dolnoslezském vojvodství byla 1 099 EUR, tedy o 22 EUR vyšší než průměrná mzda v celé PR. Průměrná hrubá mzda v Královéhradeckém kraji v roce 2018 byla o 124 EUR vyšší než průměrná hrubá mzda v Dolnoslezském vojvodství. Porovnáním hrubých mezd v příhraničních polských okresech sousedících s Královéhradeckým krajem bylo zjištěno, že ani v jednom ze čtyř polských okresů nedosahuje průměrná hrubá měsíční mzda

průměrné hrubé měsíční mzdy Dolnoslezského vojvodství. Nejnižší průměrné hodnoty hrubé měsíční mzdy byly zjištěny v okrese Walbrzych – 897 EUR, což bylo o 202 EUR měsíčně méně než byl průměr vojvodství, dále následoval okres Kamienna Góra s průměrnou hrubou měsíční mzdou 942 EUR (rozdíl 157 EUR) dále následován okresem Jelenia Góra s průměrnou hrubou měsíční mzdou 947 EUR (rozdíl 152 EUR). Nejlepších výsledků mezi příhraničními okresy dosáhl okres Klodzki s průměrnou hrubou měsíční mzdou 951 EUR, což znamená rozdíl 148 EUR od hodnoty vojvodství.

5.2.4 Registrované ekonomické subjekty

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2018 registrováno 140 353 ekonomických subjektů. V Dolnoslezském vojvodství jich bylo v roce 2018 registrováno přibližně dvaapůlkrát více než v Královéhradeckém kraji. Jednalo se 375 389 ekonomických subjektů. Na 10 000 obyvatel připadlo v Královéhradeckém kraji 2 549 ekonomických subjektů a Dolnoslezském vojvodství 1 294 ekonomických subjektů. Více ekonomických subjektů na 10 000 obyvatel bylo registrováno v Královéhradeckém kraji, a to téměř dvakrát více než v Dolnoslezském vojvodství.

Tento ukazatel může být trochu zavádějící, protože mezi ekonomické subjekty se nezapočítávají pouze výrobní podniky, ale i fyzické podnikající osoby, veškeré právnické osoby, organizační složky státu atd., které se liší svojí velikostí i počtem zaměstnávaných osob. V zásadě ale platí, každý fungující ekonomický subjekt je větším či menším příspěvkem k růstu ekonomiky země, protože ekonomické subjekty se ve většině případů snaží svou činností vytvářet přidanou hodnotu a tím přispívat k růstu HDP. Některé ekonomické subjekty vytvářejí nové pracovní pozice a pomáhají tím zvyšovat zaměstnanost a snižovat míru nezaměstnanosti v regionu.

5.3 Zhodnocení

5.3.1 Porovnání ekonomiky České republiky a Polska

Ekonomika Polska dosahovala ve sledovaném období slušných výsledků, v období let 2009-2012 se vypořádala s následky světové hospodářské a finanční krize lépe než ekonomika České republiky, její nominální HDP rostl v uvedených letech rychleji než

HDP České republiky. Po porovnání HDP přepočteného na obyvatele, byly ale hodnoty polského HDP v celém sledovaném období nižší než hodnoty HDP na obyvatele v ČR. Při hodnocení ekonomiky země bylo přihlédnuto k průběhu inflace, porovnávané obecné míře nezaměstnanosti, která byla v Polsku v celém sledovaném období vyšší než míra obecné nezaměstnanosti v ČR, k vývoji a výši čistého exportu vyjádřeného v % HDP, který byl v období 2009–2019 nižší, než hodnoty čistého exportu v % HDP v ČR. Dále byl zohledněn vývoj průměrné hrubé nominální mzdy, která byla v celém sledovaném období nižší v PR a k výši veřejného dluhu, který byl v případě Polska při vyjádření v % HDP vyšší než hodnota veřejného dluhu ČR.

Při porovnávání ekonomických ukazatelů Polska a České republiky dospěl autor práce k závěru, že Česká republika dosahovala ve sledovaném období lepších ekonomických výsledků než ekonomika Polska. Ze vzájemného porovnání HDP na obyvatele lze konstatovat, že ekonomická úroveň České republiky je vyšší než ekonomická úroveň Polska. Protože je tento makroekonomický ukazatel používán také k vyjádření životní úrovně v dané zemi, lze vyvodit závěr, že životní úroveň obyvatel ČR je vyšší než životní úroveň obyvatel Polska.

Hospodářská krize nám ukázala slabou stránkou české ekonomiky. Je to značná závislost na německém trhu zejména ve spojení s automobilovým průmyslem. Doporučením autora je orientovat se i na jiné trhy, třeba i na ten polský, podporovat rozvoj perspektivních oborů, podporovat domácí výrobce, kteří umí vyrábět konkurenceschopné výrobky, které budou dodávat na domácí i zahraniční trhy.

Polská ekonomika hospodářskou krizi překonala lépe než ekonomika česká. Přestože byl čistý export Polska v letech 2009–2012 záporný, polská ekonomika zrychlovala a HDP rostl, protože byl tažen celkovou spotřebou a nárůstem investic. I když v některých ekonomických ukazatelích polská ekonomika nedosahuje té české, je třeba zmínit, že polská ekonomika tu českou pomalu ale jistě dohání. Doporučením autora, jak polskou ekonomiku ještě více zrychlit, je podpora začínajících podnikatelů a firem a zjednodušení administrativní zátěže při zakládání firmy. Dalším doporučením je posunutí věku odchodu do důchodu na původní úroveň před rokem 2017, tj. na 67 let u mužů i žen. Nyní je důchodový věk v Polsku 65 let věku u mužů a 60 let u žen (ZUS, 2017).

5.3.2 Získání odpovědi na položenou otázku: Proč dojíždějí obyvatelé Dolnoślaskiego wojewodztwa za prací do Královéhradeckého kraje?

Při porovnávání obou sousedících regionů – Královéhradeckého kraje a Dolnoslezského vojvodství, dospěl autor k závěru, že v případě Dolnoslezského vojvodství se jedná pro polskou ekonomiku o velmi přínosný region, který dosahuje nadprůměrných hodnot. Dokazují to hodnoty HDP na obyvatele a průměrná hrubá mzda, které byly vyšší než hodnoty HDP na obyvatele a průměrné měsíční hrubé mzdy Polska. Naopak ukazatel nezaměstnanosti – obecná míra nezaměstnanosti byla nižší v Dolnoslezském vojvodství než obecná míra nezaměstnanosti Polska. V případě porovnání s Královéhradeckým krajem, Královéhradecký kraj dosáhl v roce 2018 lepších hodnot, konkrétně v HDP na obyvatele, obecné míře nezaměstnanosti, průměrné hrubé mzdě a počtu ekonomických subjektů na 10 000 obyvatel. A to je i odpověď na položenou otázku: **Proč dojíždějí obyvatelé Dolnoślaskiego wojewodztwa za prací do Královéhradeckého kraje?**

Vzhledem k prokázané skutečnosti, že v polských příhraničních okresech, které sousedí s Královéhradeckým krajem, je vyšší nezaměstnanost a nižší průměrná měsíční mzda, než jsou průměrné hodnoty Dolnoslezského vojvodství, je pravděpodobné, že obyvatelé Dolnoslezského vojvodství, převážně z příhraničních okresů, dojíždějí do Královéhradeckého kraje z důvodu snazšího uplatnění na českém trhu práce (vzhledem k nižší nezaměstnanosti a vyššímu podílu ekonomických subjektů na 100 000 obyvatel) a za lepšími platovými podmínkami.

6 Závěr

Tato práce byla primárně zaměřena na porovnání ekonomik dvou evropských postsocialistických států – Polska a České republiky. Tyto dvě země mají společné státní hranice a v mnohém i společnou minulost, jak z pohledu historického, tak i ekonomického. Jako oblast porovnání bylo vybráno období roku 2009-2019, tedy relativně krátce po vypuknutí finanční a hospodářské krize ve světě. Tématem práce bylo sledování a analyzování vývoje vybraných makroekonomických ukazatelů ve stanoveném období s následným porovnáním obou ekonomik. Základní téma práce bylo rozšířeno o makroekonomické porovnání dvou sousedících regionů Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego województwa s cílem zjistit proč dojíždějí Poláci – obyvatelé Dolnoślaskiego województwa za prací do Královéhradeckého kraje.

Teoretická část práce byla využita k definování a vysvětlení makroekonomických pojmů a témat souvisejících s makroekonomickými ukazateli, se kterými bylo pracováno v praktické části práce. Tato část práce byla zpracována na základě studia odborné ekonomické literatury a z menší části byly využity i odborné informace dostupné na internetu.

V praktické části práce bylo pracováno s makroekonomickými ukazateli jako HDP, HDP na obyvatele, míra inflace, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá mzda, čistý export, veřejný dluh a úrokové sazby. Data byla získána z veřejně dostupných zdrojů, z webových stránek World Data Bank, Eurostat, ČSÚ, GUS, SWAID, ČNB, NBP, MF RP. Makroekonomické ukazatele byly zapracovány do přehledných grafů, jejich vývoj ve stanoveném období byl okomentován a doplněn o popis faktorů, které vývoj konkrétního makroekonomického ukazatele v čase ovlivňovaly. Po provedené analýze následovalo porovnání průběhu jednotlivých ukazatelů mezi Českou republikou a Polskem.

Vzhledem k rozdílné velikosti obou států, co se týká rozlohy i počtu obyvatel, bylo od začátku jasné, že celkový nominální HDP Polska bude mnohem vyšší než HDP České republiky. Co ale překvapilo, byl vývoj nominálního HDP Polska v letech 2009-2012, kdy vlivem světové finanční a hospodářské krize HDP mnoha evropských států klesal, stagnoval nebo jejich nominální HDP rostl jen velmi pozvolně, jako to bylo i v případě České republiky. Polská ekonomika v tomto období zrychlovala, HDP byl tažen celkovou spotřebou a nárůstem investic. Při porovnání vývoje HDP přepočteného na obyvatele dle PPS převyšovala výše HDP ČR v celém stanoveném období HDP Polska. Inflace byla

v letech 2009-2012 vyšší v Polsku – nejvyšší míra inflace byla 4 % v roce 2009. Od roku 2013 do roku 2019 byla vyšší inflace v ČR (nejvyšší míra inflace 2,1 % v roce 2019). Mezi roky 2015 a 2016 se v Polsku dostala inflace do záporných čísel. Nezaměstnanost byla v celém sledovaném období nižší v České republice. Průměrná hrubá mzda byla v celém sledovaném období vyšší v ČR. Čistý export zboží a služeb ČR vyjádřený v % HDP převyšoval v celém sledovaném období hodnoty čistého exportu zboží a služeb vyjádřeného v % HDP Polska. Podíl čistého exportu na tvorbě HDP byl v období let 2009-2019 vyšší v České republice než v Polsku. Veřejný dluh vyjádřený v % HDP byl v rámci sledovaného období vyšší v Polsku než v ČR, ale stále pod prahovou hodnotou 60 %. V roce 2019 byl veřejný dluh Polska na hodnotě 45,7 % HDP, veřejný dluh ČR byl v roce 2019 30,05 % HDP. Polsko i ČR patří mezi zeměmi EU mezi ty méně zadlužené.

Porovnáním uvedených ekonomických ukazatelů Polska a České republiky bylo prokázáno, že Česká republika dosahovala ve sledovaném období roku 2009-2019 lepších ekonomických výsledků než ekonomika Polska.

Polská ekonomika si ale také vedla dobře, HDP rostl i v letech 2009-2012, kdy vlivem světové finanční a hospodářské krize HDP mnoha evropských států klesal, stagnoval nebo jejich nominální HDP rostl jen velmi pozvolně, jako to bylo i v případě České republiky. Důvodem situace, která nastala v ČR, byla úzká vazba České republiky na německou ekonomiku a automobilový průmysl. Polská ekonomika nebyla krizí postížena tak silně jako ekonomika česká. Polská ekonomika je větší a všestrannější, a i když je také značně orientovaná na západní trhy, je schopna si v případě krize svůj růst udržet díky zvyšující se vnitřní spotřebě, čehož jsme byli v tomto případě svědky.

Ze vzájemného porovnání HDP na obyvatele lze konstatovat, že ekonomická úroveň České republiky je vyšší než ekonomická úroveň Polska. Protože je tento makroekonomický ukazatel používán také k vyjádření životní úrovně v dané zemi, lze vyvodit závěr, že životní úroveň obyvatel ČR je vyšší než životní úroveň obyvatel Polska.

Dílčím tématem práce bylo makroekonomické porovnání dvou sousedících regionů Královéhradeckého kraje a Dolnoślaskiego województwa s cílem zjistit proč dojíždějí Poláci – obyvatelé Dolnoślaskiego województwa za prací do Královéhradeckého kraje. K porovnání byly použity makroekonomické ukazatele roku 2018 jako HDP, HDP na obyvatele, míra nezaměstnanosti, průměrná hrubá měsíční mzda a počet ekonomických subjektů. Porovnáním těchto ukazatelů bylo prokázáno, že v polském regionu bylo v roce 2018 dosaženo vyššího HDP, HDP na obyvatele byl ale vyšší v Královéhradeckém kraji. V Královéhradeckém kraji byla také vyšší průměrná hrubá mzda a vyšší počet ekonomických subjektů na 10 000 obyvatel. V Dolnoslezském vojvodství byla v roce 2018 vyšší nezaměstnanost, v příhraničních okresech byly hodnoty míry nezaměstnanosti vyšší, než byl průměr vojvodství.

Vyhodnocením výsledků porovnání odpověděl autor práce na položenou otázku:

Proč dojíždějí obyvatelé Dolnoślaskiego wojewodztwa za prací do Královéhradeckého kraje?

Obyvatelé Dolnoslezského vojvodství dojíždějí do Královéhradeckého kraje z důvodu snazšího uplatnění na českém trhu práce, vzhledem k nižší nezaměstnanosti a vyššímu podílu ekonomických subjektů na 10. 000 obyvatel. Také dojíždějí za lepšími platovými podmínkami, v porovnání s Dolnoslezským vojvodstvím, zvláště pocházejí-li z příhraničních okresů, kde jsou mzdy nižší, než je průměr vojvodství.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Seznam literatury

BRČÁK, J. – SEKERKA, B. – SEVEROVÁ, L. – STARÁ, D. *Makroekonomie: makroekonomický přehled*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5.

BRČÁK, J. – SEKERKA, B. – STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

HELÍSEK, Mojmír. *Makroekonomie – základní kurz*. Slaný: Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-25-1.

JUREČKA, Václav. *Úvod do ekonomie*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita, 2008. ISBN 978-80-248-0891-8.

KUČEROVÁ, Irah. *Střední Evropa: Komparace vývoje středoevropských států*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3067-0.

MACH, Miloš. *Makroekonomie II*. Slaný: Melandrium, 2001. ISBN 80-86175-18-9.

PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie – základní kurz*. Slaný: Melandrium, 2007. ISBN 978-80-86175-52-2.

PAVELKA, T. – SOUKUP, J. – POŠTA, V. – NESET, P. *Makroekonomie*. Praha: Management Press, 2018. ISBN 978-80-7261-537-7.

SOUKUP, Jindřich a kolektiv. *Makroekonomie*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

7.2 Seznam internetových zdrojů

Businessinfo. *Polsko – souhrnná teritoriální informace* [online]. 2021 [cit. 2021-12-20].

Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/polsko-souhrnna-teritorialni-informace/2>

Česká národní banka. *Nástroje měnové politiky* [online]. 2022 [cit. 2022-01-26].

Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/mp-nastroje/>

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2009* [online]. 2010a [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocni_zpravy/download/vyrocni_zprava_2009.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2010* [online]. 2011 [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocni_zpravy/download/vyrocni_zprava_2010.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2011* [online]. 2012 [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocni_zpravy/download/vyrocni_zprava_2011.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2012* [online]. 2013b [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocni_zpravy/download/vyrocni_zprava_2012.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2013* [online]. 2014 [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocni_zpravy/download/vyrocni_zprava_2013.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2015* [online]. 2016a [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2015.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2016* [online]. 2017 [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2016.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2018* [online]. 2019 [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2018.pdf

Česká národní banka. *Výroční zpráva ČNB 2019* [online]. 2020 [cit. 2022-02-17].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2019.pdf

Česká národní banka. *Zpráva ČNB o inflaci IV/2009* [online]. 2010b [cit. 2022-02-17].

Dostupné z: [https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2009/2009_IV/download/zoi_IV_2009.pdf)

[politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2009/2009_IV/download/zoi_IV_2009.pdf](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2009/2009_IV/download/zoi_IV_2009.pdf)

Česká národní banka. *Zpráva ČNB o inflaci I/2013* [online]. 2013a [cit. 2022-02-17].

Dostupné z: [https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2013/2013_I/download/zoi_I_2013.pdf)

[politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2013/2013_I/download/zoi_I_2013.pdf](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2013/2013_I/download/zoi_I_2013.pdf)

Česká národní banka. *Zpráva ČNB o inflaci IV/2015* [online]. 2016b [cit. 2022-02-17].

Dostupné z: [https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2015/2015_IV/download/zoi_IV_2015.pdf)

[politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2015/2015_IV/download/zoi_IV_2015.pdf](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2015/2015_IV/download/zoi_IV_2015.pdf)

Česká národní banka. *Zpráva ČNB o inflaci IV/2017* [online]. 2018 [cit. 2022-02-17].
Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/zpravy_o_inflaci/2017/2017_IV/download/zoi_IV_2017.pdf

Český statistický úřad. *Hlavní makroekonomické ukazatele* [online]. 2021b
[cit. 2021-12-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr

Český statistický úřad. *Charakteristika kraje* [online]. 2019 [cit. 2021-12-20]. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje

Český statistický úřad. *Průměrná mzda a evidenční počet zaměstnanců* [online]. 2021a
[cit. 2021-12-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/1-pmz_m

Dolny Śląsk. *Informacje o regionie* [online]. 2019 [cit. 2021-12-20]. Dostupné z:
<http://gospodarka.dolnyslask.pl/dolny-slask/>

EDU UHK. *Inflace*. [online]. 2010 [cit. 2022-01-26]. Dostupné z:
https://edu.uhk.cz/~jindrvo1/files/maek1/texty/08_Inflace.pdf

EDU UHK. *Nabídka práce a trh práce*. [online]. 2011 [cit. 2022-01-26]. Dostupné z:
https://edu.uhk.cz/~jindrvo1/files/miek1/texty/10_Nabidka_prace_a_trh_prace.pdf

GUS RP. *Wskaźniki makroekonomiczne* [online]. 2021 [cit. 2021-12-20]. Dostupné z:
<https://stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne/>

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP o inflacji – 2010 luty* [online]. 2010 [cit. 2022-02-15].
Dostupné z:
https://www.nbp.pl/polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji/raport_luty_2010.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP o inflacji – 2013 marzec* [online]. 2013
[cit. 2022-02-15]. Dostupné z:
https://www.nbp.pl/polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji/raport_marzec_2013.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP o inflacji – 2014 listopad* [online]. 2014a [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji/raport_listopad_2014.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP o inflacji – 2015 listopad* [online]. 2015a [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji/raport_listopad_2015.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP o inflacji – 2016 listopad* [online]. 2016a [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji/raport_listopad_2016.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP o inflacji – 2017 listopad* [online]. 2017a [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji/raport_listopad_2017.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP o inflacji – 2019 listopad* [online]. 2019a [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/polityka_pieniezna/dokumenty/raport_o_inflacji/raport_listopad_2019.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP roczny 2011* [online]. 2012 [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/publikacje/raport_roczny/raport_2011.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP roczny 2013* [online]. 2014b [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/publikacje/raport_roczny/raport_2013.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP roczny 2014* [online]. 2015b [cit. 2022-02-15]. Dostępne z: https://www.nbp.pl/publikacje/raport_roczny/raport_2014.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP roczny 2015* [online]. 2016b [cit. 2022-02-15].
Dostępne z: https://www.nbp.pl/publikacje/raport_roczny/raport_2015.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP roczny 2016* [online]. 2017b [cit. 2022-02-15].
Dostępne z: https://www.nbp.pl/publikacje/raport_roczny/raport_2016.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP roczny 2018* [online]. 2019b [cit. 2022-02-15].
Dostępne z: https://www.nbp.pl/publikacje/raport_roczny/raport_2018.pdf

Narodowy Bank Polski. *Raport NBP roczny 2019* [online]. 2020 [cit. 2022-02-15].
Dostępne z: https://www.nbp.pl/publikacje/raport_roczny/raport_2019.pdf

Ministerstwo finansów RP. *Raport roczny MF RP 2009* [online]. 2010 [cit. 2022-02-24].
Dostępne z: <https://www.cirf.gov.pl/documents/766655/f1281ea9-cb71-4555-bf8f-5d1b6b5fa1c7>

Ministerstwo finansów RP. *Raport roczny MF RP 2013* [online]. 2014 [cit. 2022-02-24].
Dostępne z: <https://www.cirf.gov.pl/documents/766655/cf518d05-31c8-40b5-ba29-cbe21a5e74c1>

Ministerstwo finansów RP. *Raport roczny MF RP 2014* [online]. 2015 [cit. 2022-02-24].
Dostępne z: <https://www.cirf.gov.pl/documents/766655/8661b4bc-1fc7-4e20-b548-c711c8dde031>

Ministerstwo finansów RP. *Raport roczny MF RP 2018* [online]. 2019 [cit. 2022-02-24].
Dostępne z: <https://www.gov.pl/attachment/87db983d-0f74-4e26-a228-c2f14f31c32f>

Ministerstwo finansów RP. *Raport roczny MF RP 2019* [online]. 2020 [cit. 2022-02-24].
Dostępne z: <https://www.gov.pl/attachment/d283b92d-cb29-4b64-8270-9875eef25151>

Pražský hrad. *O České republice* [online]. 2015 [cit. 2021-12-20]. Dostępne z:
<https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/o-ceske-republice>

Statistika a my. *Kouzlo parity kupní síly* [online]. 2022 [cit. 2022-01-26]. Dostupné z:
<https://www.statistikaamy.cz/o-slozitem-jednoduse/kouzlo-parity-kupni-sily/>

ZUS. *Emerytura dla osob urodzonych po 31. grudnia 1948* [online]. 2017
[cit. 2022-03-06]. Dostupné z:
<https://www.zus.pl/swiadczenia/emerytury/emerytura-dla-osob-urodzonych-po-31-grudnia-1948/emerytura-w-wieku-powszechnym>